

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΠΕΡΙ

ΑΡΕΤΩΝ καὶ ΚΑΚΙΩΝ.

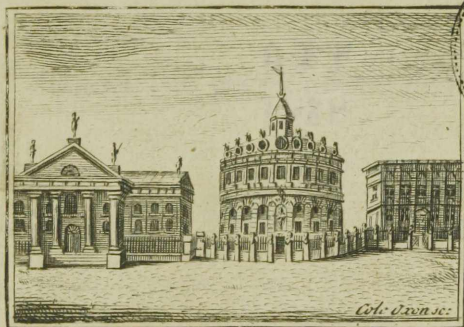
ΠΛΗΘΩΝΟΣ

ΠΕΡΙ

ΑΡΕΤΩΝ.

384.

Recensuit EDVARDUS FAWCONER
Coll. *Merton.* apud *Oxon.* Portionista.



OXONI,

E THEATRO SHELDONIANO,

Impensis JACOBI FLETCHER Bibliopolæ.

Prostant apud J. & J. RIVINGTON, *Lond.* MDCCLII.

Reverendo Viro

Johanni Robinson S.T.P.

Collegii *Mertonensis* Custodi

Dignissimo,

Hos Aristotelis & Plethonis Libellos

Summâ (uti par est) Reverentiâ

Dedicat

Edv. Fawconer.

Candido Lectori

S.

EN tibi, Lector Candide, duos libellos, hunc Aristotelis nomen præ se ferentem, illum Georgii Gemisti, five Plethonis: quos quidem, quamvis mole sint exigui, temnas nolim; cum in iis de rebus gravissimis, & ad nos plurimum pertinentibus, quid sit virtus, quid vitium, quid honestum, quid turpe, sapienter admodum ac dilucidè disceptatur.

Faten-

Fatendum est dubitasse viros doctos, prior horum tractatum sitne Aristotelis, an non. Scripsit forsan non Aristoteles, sed Andronicus nobilis ille Peripateticus, cujus luculentæ Ethicorum Nicomacheorum Paraphrasi subjungitur opusculum *Περὶ Παθῶν*, in quo plurima quæ hic, iisdem pene verbis, etsi alio ordine descripta legas. Utut hoc sit, saltem esse factum veteris illius Academiæ, unde Schola tam Peripatetica quam Platonica profecta sit, nullus equidem dubito. In eo auctor à definitionibus exordium capiens, deinceps, quæ quamque virtu-

tem,

tem, quæ quodque vitium sequantur, tantâ cum verborum, tum rerum concinnitate, ne dicam *εναγεία*, ob oculos ponit, ut, tanquam Theophrastus alter, mores hominum depingere dicatur. Sed hæc hætenus.

De Gemisto hæc habemus. Patria fuit Peloponnesus; extremis Græciæ vixit temporibus, cum diu crudelissimis Barbarorum incursionibus vexata, jam jam in Turcarum imperium cessura erat. Summo eum honore profecti sunt Bessario Cardinalis, Theodorus Gaza, cæterique docti Græci, quibus captâ Constantinopoli

tinopoli Europa Occidentalis asy-
lum facta est. Ipse Vir omni li-
terarum genere præcellens, phi-
losophiæ peritissimus, Platonis ac
Stoicorum fautor strenuus, Aristo-
teli paulo infenfior, quem in li-
bro cui titulus, *ὑπὲρ τῶν Ἀριστοτέλους πρὸς
Πλάτωνα διαφéréαι*, acriter infectatur.

Quid ego præstiterim, si for-
fitan quæras; respondeo, me in
altero libello diligenter contulisse
Editiones Aristotelis Sylburgia-
nam & Du Vallianam, nec non
& alias duas hujusce opusculi Ba-
sileæ excusas 1552 & 1586: in
altero, Gemisti scilicet, easdem Ba-
sileenses, G. Canteri aliam, & co-
dices

duos MSS. Biblioth. Bodleiana. Quinetiam (quas quidem juventuti saltem non inutiles fore spero) meas adjunxi notas, partim ad veram lectionem, partim ad auctoris utriusque sensum pertinentes. Nec enim mihi, aut *ἡλικιώταις* meis consentaneum esse arbitror, de verbis solum, neglectis rebus, criticorum more nobiliorum, disputare. Tu vero, Lector candide, vale, hasque studiorum meorum primitias, qualescunque sint, æquo animo accipe.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΠΕΡΙ

Αρετῶν καὶ Κακιῶν.

A R I S T O T E L I S

D E

Virtutibus & Vitiis Libellus.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

Π Ε Ρ Ι

Αρετῶν καὶ Κακιῶν.

Αρετῶν καὶ κακιῶν διαίρεσις.

ΕΠΑΙΝΕΤΑ μέν ἐπὶ τὰ καλὰ, ψεκ-
τὰ δὲ τὰ αἰσχρά. καὶ τῶν μὲν κα-
λῶν ἡγουῦται αἱ ἀρεταί· τῶν δ' αἰ-
σχρῶν, αἱ κακίαι. ἐπαινετὰ δὲ ἔστι καὶ τὰ αἰ-
πα τῶν ἀρετῶν· καὶ τὰ πρὸ πρόμνη ταῖς ἀρε-
ταῖς· καὶ τὰ γνώμνη ἀπ' αὐτῶν· καὶ τὰ ἔργα
αὐτῶν. ψεκτὰ ᾗ τὰ εἰσπντία.

Τειμερῦς δὲ τῆς ψυχῆς λαμβανομένης
κατὰ Πλάτωνα, τῶ μὲν λογιστικοῦ ἀρετὴ ἔστι
ἡ φρόνησις· τοῦ δὲ θυμοειδοῦς, ἥ τε ὀργή, καὶ
ἡ ἀνδρεία· τοῦ δὲ ἐπιθυμητικοῦ, ἥ τε
σωφρο-

A R I S T O T E L I S

D E

Virtutibus & Vitiis Libellus.

Virtutum & Vitiorum divisio.

LAUDABILIA quidem sunt honesta; vituperabilia vero turpia. Et quidem in honestis principem locum obtinent Virtutes: in turpibus autem Vitia. Laudabilia porro sunt, & causæ virtutum: & quæ virtutes consequuntur: & quæ exoriuntur ab eis: & opera ipsarum: vituperabilia vero, quæ his sunt contraria.

Quum autem anima, secundum Platonem, in tres distribuatur partes; Rationalis quidem virtus est Prudentia: Animosæ autem, five Irascibilis, Mansuetudo & Fortitudo: Concupiscibilis verò,
Tempe-

σωφροσύνη, καὶ ἡ ἐγκράτεια· ὅλης δὲ τῆς ψυχῆς, ἥτε δικαιοσύνη, ἢ ἡ ἐλευθεριότης, καὶ ἡ μεγαλοψυχία. κακία δὲ ἐστὶ, ὅ μὲν λογιστικῆς ἡ ἀφροσύνη· ὅ δὲ θυμικῆς, ἥτε ὀργιλότης, ἢ ἡ δειλία· τῇ δὲ ἐπιθυμητικῇ, ἥτε ἀκολασία, καὶ ἡ ἀκρασία· ὅλης δὲ τῆς ψυχῆς, ἥτε ἀδικία, καὶ ἀνελευθεριότης, ἢ μακροψυχία.

ΟΡΟΙ ΑΡΕΤΩΝ.

Φρόνησις.

Ἐπὶ τῇ φρόνησι μὲν ἀρετὴ ὅ λογιστικῆς, πρᾶσκειαστικὴ τῇ πρὸς εὐδαιμοσίαν συντελεστική.

Πραότης.

Πραότης δὲ ἐστὶν ἀρετὴ ὅ θυμικῆς, καθ' ἣν ὑπὸ ὀργῆς γίνονται δυσκίνητοι.

Ανδρεία.

Ανδρεία δὲ ἐστὶν ἀρετὴ ὅ θυμικῆς, καθ' ἣν δυσέκπληκτοὶ εἰσιν ὑπὸ φόβου τῇ πρὸ θάνατου.

Σωφρο-

Temperantia & Continentia : totius autem animæ, Justitia, Liberalitas, & Magnanimitas. Vitium vero est Rationalis quidem Imprudentia : Irascibilis vero, Iracundia & Ignavia : concupiscibilis autem, Intemperantia & Incontinentia : totius vero animæ, Injustitia, Illiberalitas, & Pusillanimitas.

VIRTUTUM DEFINITIONES.

Prudentia.

Est autem Prudentia virtus animæ rationalis, ea comparans, quæ ad felicitatem spectant.

Manfuetudo.

Manfuetudo verò est virtus Irascibilis, quâ qui præditi sunt, non facile commoventur irâ.

Fortitudo.

Fortitudo autem virtus est Irascibilis, per quam non facile mortis metu percelluntur.

Tempe-

Σωφροσύνη.

Σωφροσύνη δέ ἐστιν ἀρετὴ τῷ ἐπιθυμητικῷ,
καθ' ἣν ἀνόρεκτοι γίνονται πρὸς τὰς ἀπολαύσεις
τῶν φαύλων ἡδονῶν.

Εγκράτεια.

Εγκράτεια δέ ἐστιν ἀρετὴ τῷ ἐπιθυμητικῷ,
καθ' ἣν κατέχουσι τῷ λογισμῷ τὴν ἐπιθυμίαν
ὁρμῶν ἐπὶ τὰς φαύλας ἡδονάς.

Δικαιοσύνη.

Δικαιοσύνη δέ ἐστιν ἀρετὴ ψυχῆς, διαμερι-
τικὴ τῷ κατ' ἀξίαν.

Ελευθεριότης.

Ελευθεριότης δέ ἐστιν ἀρετὴ ψυχῆς, εὐδά-
πανος εἰς τὰ καλὰ.

Μεγαλοψυχία.

Μεγαλοψυχία δέ ἐστιν ἀρετὴ ψυχῆς, καθ'
ἣν δύναται φέρειν εὐτυχίαν ἢ ἀτυχίαν, καὶ τιμὴν
καὶ ἀτιμίαν.

ΟΡΟΙ

Temperantia.

Temperantia vero est virtus Concupiscibilis, per quam à malarum voluptatum appetitu redduntur alieni.

Continentia.

Continentia autem virtus est Concupiscibilis, per quam cupiditatem, quæ in malas fert voluptates, ratione inhi-
bent.

Justitia.

Justitia verò est virtus animæ, quæ tribuit suum jus cuique.

Liberalitas.

Liberalitas autem est virtus animæ, rectè sumptum in res honestas faciens.

Magnanimitas.

Magnanimitas autem est virtus animæ, per quam ferre potest prosperam, & adversam fortunam, honorem, & ignominiam.

C

VITIO-

ΟΡΟΙ ΚΑΚΙΩΝ.

Αφροσύνη.

Αφροσύνη δέ ἐστι κακία ὅ λογικῶς, αἰτία
ὅ ζῆν κακῶς.

Οργιλότης.

Οργιλότης δέ ἐστι κακία τοῦ θυμοειδῶς,
καθ' ἣν εὐκίνητοι γίνονται πρὸς ὀργήν.

Δειλία.

Δειλία δέ ἐστι κακία ὅ θυμοειδῶς, καθ' ἣν
ἐκπλήθον) ὑπὸ φόβου, καὶ μάλιστα τ' ὅτι γά-
νατον.

Ακολασία.

Ακολασία δέ ἐστι κακία τῷ ὀπιθυμητικῷ,
καθ' ἣν αἰρῶνται τὰς φαύλας ἡδονάς.

Αχερσία.

Αχερσία δέ ἐστι κακία τῷ ὀπιθυμητικῷ,
καθ' ἣν αἰρῶν) τὰς φαύλας ἡδονάς, καλύοντος
ὅ λογικῶς.

Αδίκη.

VITIORUM DEFINITIONES.

Imprudentia.

Imprudentia verò est vitium Rationalis, malè vivendi causa.

Iracundia.

Iracundia autem vitium est Irascibilis, per quod fiunt ad iram præcipites.

Ignavia.

Ignavia autem vitium est Irascibilis, per quod metu, & maximè mortis, consternantur.

Intemperantia.

Intemperantia autem vitium est Concupiscibilis, per quod amplectuntur malas voluptates.

Incontinentia.

Incontinentia autem est vitium Concupiscibilis, per quod amplectuntur malas voluptates, adversante rationali parte.

Injustitia.

Αδικία.

Αδικία δέ ἐστι κακία ψυχῆς, καθ' ἣν πλεονεκτικοὶ γίνονται πρὸς τὴν ἀξίαν.

Ανελευθερία.

Ανελευθερία δέ ἐστι κακία ψυχῆς, καθ' ἣν ὀρέγονται τῷ πρὸς τὸν νότον κέρδεσιν.

Μικροψυχία.

Μικροψυχία δέ ἐστι κακία ψυχῆς, καθ' ἣν ἀδύναται εἰσι φέρειν εὐτυχίαν, καὶ ἀτυχίαν, καὶ τιμὴν, καὶ ἀτιμίαν.

ΤΑ ΤΩΝ ΑΡΕΤΩΝ.

Τὰ τὴν φρονήσεως.

Τῆς ἣν φρονήσεως ἐστὶ, ὅ ἐν βυλεύσας. ὅ
κρίναι τὰ ἀγαθὰ, καὶ τὰ κακὰ, καὶ πάντα τὰ ἐν ᾧ
βίω αἰρετὰ, καὶ φευκτὰ. ὅ χρῆσθαι πᾶσι καλῶς
τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς. ὅ ὁμιλεῖν
ὁρθῶς.

Iniustitia.

Iniustitia verò est vitium animæ, per quod plus sibi quam par sit, præter dignitatem & meritum usurpant, occupantque.

Illiberalitas.

Illiberalitas autem est vitium animæ, per quod appetunt undiquaque lucrum.

Pusillanimitas.

Pusillanimitas autem vitium est animæ, per quod ferre possunt nec prosperam, nec adversam fortunam, nec honorem, nec ignominiam.

QUÆ SINT VIRTUTUM.

Prudentiæ.

Prudentiæ autem est, bene deliberare : bona ac mala, quæque in vitâ expetenda, fugiendaque sunt, omnia dijudicare : sapienter uti omnibus præsentibus bonis & malis : cum aliis rectè versari & congregare :

ὀρθῶς· ὁ συνιδεῖν τὰς χυρὰς· ὁ ἀλχίνως χρή-
 σα^{σθαι} ἔκ λόγου, καὶ ἔρῳ· ὁ δὲ ἐμπειρία^ν ἔχειν
 τῶν χρησίμων πάντων· ἡ μνήμη δὲ, καὶ ἡ ἐμπει-
 ρία, καὶ ἡ εὐδελία, καὶ ἡ ἀγχίνοια, ἥτοι ἀπὸ τῆς
 φρονήσεως ἐκάστη αὐτῶν ἐστίν, ἡ πρῶτη τῇ φρο-
 νήσῃ· ἡ γὰρ μὲν αὐτῶν οἷον συναίτια τῆς φρονήσεως
 ὅτι, καθάπερ ἐμπειρία, καὶ ἡ μνήμη· τὰ δὲ οἷον
 μέρη αὐτῆς, οἷον εὐδελία, καὶ ἀλχίνοια.

Πραότης.

Πραότης δὲ ἐστίν, ὁ δύνασθαι φέρειν μετρίως
 ἐκκλήματα καὶ ὀλιγωρίας· καὶ ὁ μὴ ταχέως ὀρ-
 μᾶν ἐπὶ ταῖς τιμωρίαις· καὶ τὸ μὴ εὐκίνητον εἶναι
 πρὸς ταῖς ὀργαῖς· ἀπικρὸν δὲ τὰ ἡγῆς, καὶ ἀφι-
 λόνεικον, ἔχοντα τὸ ἡρεμαῖον ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ
 εὔσιμον.

Ανδρεία.

Ανδρεία δὲ ἐστίν, ὁ δυσέκπληκτον εἶναι ὑπὸ
 φόβου

di: temporum momenta & opportunitates perspicere: dicto factoque solerter uti: omnium quæ ex usu sunt, experientiam habere. Memoria autem, & Experientia, & Consilium, & Solertia, aut à Prudentiâ unaquæque emanat, aut eandem comitatur: aut harum, aliæ quidem quasi coadjutrices Prudentiæ sunt, ut Experientia & Memoria; aliæ autem quasi partes ejus, ut Consilium, & Solertia.

Manfuetudinis.

Manfuetudinis autem est, posse moderatè ferre criminationes, & contemptus: nec celeriter rapi in ultiones: nec esse proclivem ad iras: ingenio autem minimè amarum, & à contentione alienum, quietem & stabilitatem in animo habentem.

Fortitudinis.

Fortitudinis verò est, inconcussum à
mortis

φόβων πῶν παρὶ θάνατον· καὶ τὸ εὐθαρσῆ ἐν τοῖς
 δεινοῖς· καὶ τὸ εὐτολμον παρὰ τοῦ κινδύνου.
 καὶ ὁ μᾶλλον αἰρεῖσθαι τεθνήσκειν χαλῶς, ἢ αἰ-
 χρῶς σωθῆναι· ἐπὶ τὸ νίκης αἵπτον εἶναι. ἐπὶ δὲ
 ἀνδρείας ὅτι, καὶ ὁ πονεῖν, καὶ καρτερεῖν, καὶ
 αἰρεῖσθαι ἀνδραγαθίζεσθαι. παρέπεται δὲ τῇ
 ἀνδρείᾳ, ἐστὶν ἡ εὐτολμία, καὶ ἡ εὐψυχία, καὶ
 τὸ θάρσος, καὶ ὁ θράσος. ἔτι δὲ καὶ ἡ φιλο-
 πονία, ἐστὶν ἡ καρτερία.

Σωφροσύνης.

Σωφροσύνης δὲ ὅτι, ὁ μὴ θαυμάζειν τὰς
 ὑπολαύσεις τῶν σωματικῶν ἡδονῶν· καὶ τὸ εἶναι
 πάσης ὑπολαύσεως αἰχρῶς ἡδονῆς ἀνόρεκτον·
 καὶ τὸ φοβεῖσθαι ἐπὶ τὴν δίκαιαν ἁδεια· καὶ
 τὸ τεταῖσθαι παρὰ τὸν βίον ὁμοίως ἐν τε μικροῖς
 καὶ μεγάλοις. πᾶσι δὲ τῇ σωφροσύνῃ εὐτα-
 ξία, κοσμιότης, αἰδώς, εὐλάβεια.

Εγκρα-

mortis metu, & constantem in malis, & intrepidum ad pericula esse: & malle honestè mori, quam turpiter servari: & victoriæ causam præstare. Præterea autem Fortitudinis est, & laborare, & tolerare, & in omnibus se fortiter gere re velle. Subsequitur autem Fortitudinem, & Audacia, & animi Præstantia, & Fiducia, & Confidentia: insuper autem, Industria, & Tolerantia.

Temperantiæ.

Temperantiæ autem est, corporearum voluptatum illecebras non admirari: & cujusvis fœdæ voluptatis, & delectationis minimè appetentem esse: justam etiam libertatem & licentiam reformidare: & intentum esse in vitæ rationem, in parvis æque ac magnis. Subsequitur autem Temperantiam, Ordo, Elegancia, Pudor, Cautio.

D

Conti-

Εὐκροτείας.

Ελκράτεια δὲ ἐστὶ, ὅ δὲ δύνασθαι χαλαρῶν
 λογισμῶ τ' ἐπιθυμίαν ὁρμῶς ἐπὶ φαύλας ἄπο-
 λαύσεις, ἔκ ἡδονάς· καὶ τὸ καρτερεῖν· ἔκ δ' ὑπε-
 μενήκων ^ἢ εἰ) τ' ἡ φύσιν ἐνδεΐας, ἔκ λύπης.

Διχαλοσύνης.

Δικαιοσύνης δέ ἐστι, τὸ διωρεμητικὸν εἶναι
καὶ ἅξιον· καὶ σώζειν τὰ πάτρια ἔθνη, ἔ
τὰ νόμιμα· καὶ ὃ σώζειν οὐτὶν γεγραμμένους νό-
μους· καὶ τὸ ἀληθεύειν ἐν ᾧ ἀγαθόν· καὶ ὃ
διαφυλάττειν τὰς ὁμολογίας. ἔτι ἡ ἀρετὴ τῶν
δικαιοσύων πρὸς τοὺς θεούς, εἴτα πρὸς δαί-
μονας, εἴτα πρὸς πατρίδα καὶ γονεῖς, εἴτα πρὸς
τοὺς κατοιχομένους· ἐν οἷς ὅτιν ἡ εὐσέβεια, ἥτοι
μέγας οὖσα δικαιοσύνης, ἡ ἀκολούθησα.
ἀκολούθη δὲ τῇ δικαιοσύνῃ, καὶ ὁσιότης, καὶ ἀλή-
θεια, καὶ ἡ πίσς, καὶ ἡ μισοπονηρία.

ΕΛΛΗΝΕΣ

Continentiæ.

Continentiæ autem est, posse cohibere ratione cupiditatem, ferentem ad malas delectationes, & voluptates: & perseverare: & naturæ omnis defectûs perturbationisque esse patientem.

Justitiæ.

Justitiæ autem est, distributivum esse ejus, quod suum jus cuique est: & tue-ri patrias consuetudines, & instituta: & servare scriptas leges: & veritatem in controversia servare: pactaque custodire. Est autem prima Justitia erga Deos; proxima erga dæmonas; deinde erga patriam, & parentes; deinde erga defunctos: in quibus est Pietas, quæ Justitiæ aut pars est, aut ipsam subsequitur. Comitatur autem Justitiam, & Sanctitas, & Veritas, & Fides, & improbitatis Odium.

Libera-

Ελευθεριότης.

Ελευθεριότης δέ ἐστι, τὸ πρᾶγμα εἶναι χρημάτων εἰς τὰ ἐπαινετά, καὶ δαψι-
λῇ ὁπὶ τῷ εἰς τὰ δέοντα ἀναλῶσαι· καὶ τὸ
βοηθητικὸν εἶναι ἐν τῷ ἀγαθῷ· καὶ τὸ μὴ
λαβεῖν, ὅταν μὴ δεῖ. ἐπὶ δὲ ὁ ἐλευθέριος, καὶ
περὶ ἐσθῆτα κατάρχει, καὶ περὶ οἴκησιν· ἐ-
κτασσεύσας τῆς περὶ τῶν καλῶν, καὶ
ἀγαθῶν ἐχόντων ἡδεῖαν ἄνευ τοῦ λυσιτε-
λοῦντος· καὶ θρεπτικὸς τῆς ζωῆς, τῶν ἡ-
δίων ἐχόντων πῖ ἢ θαυμαστόν. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ
ἐλευθεριότητι, τοῦ ἥτοις ὑγρότης, καὶ εὐα-
γωγία, καὶ φιλομυθροπία, καὶ τὸ εἶναι ἐλεη-
τικόν, καὶ φιλόφιλον, καὶ φιλόξενον, καὶ φι-
λόκαλον.

Μεγαλοψυχίας.

Μεγαλοψυχίας δέ ἐστι, τὸ καλῶς ἐνὶ
κεῖν

Liberalitatis.

Liberalitatis autem est, erogare pecunias in laudabilia, & in impendendo ad res necessarias largum esse: & præsto esse ad auxilium ferendum in re pecuniariâ: nec accipere, unde non oportet. Est autem liberalis, & circa indumenta nitidus, & circa habitationem: & qui se instruat ornetque rebus supervacuis, honestis tamen, & oblectationem jucundam habentibus, nullâ utilitatis habitâ ratione: & qui animalia, quæ voluptatem aut admirationem aliquam præbent, alat. Comitatur autem Liberalitatem Morum Facilitas, & Comitatus, & Humanitas, & esse misericordem, & amicorum amantem, & hospitalem, & pulchri studiosum.

Magnanimitatis.

Magnanimitatis autem est, recte & fortiter

κείν καὶ εὐτυχίαν, καὶ ἀτυχίαν, ἔτι μᾶλλον, καὶ
 ἀπείμειαν· καὶ ὃ μὴ θαυμάζειν, μήτε περὶ φῆν,
 μήτε θεωρεῖν, μήτε ἔξασίαν, μήτε τὰς νί-
 κας τὰς ἐναγωνίους· ἔχειν δὲ τι βᾶθος τὸ ψυ-
 χῆς, καὶ μέγεθος· ἐπὶ τῇ μεγαλόψυχος, ὅδ' ὁ ὅ-
 ζῃν περὶ πολλοῦ ποιούμενος, ὅδ' ὁ φιλόζωτος.
 ἀπλῶς δὲ τὸ ἡθελῶ, καὶ ἡμεῖς, ἀδικεῖσθαι
 διωάμενος, καὶ ὁ τιμωρητικός. ἀκολουθεῖ τῇ
 τῇ μεγαλόψυχια ἀπλότης καὶ ἀλήθεια.

ΤΑ ΤΩΝ ΚΑΚΙΩΝ.

Αφροσύνης.

Αφροσύνης δὲ ἔστι, τὸ κείναι κακῶς τὰ
 περὶ ματα· τὸ βελεύσατο κακῶς· ὁ ὁμι-
 λῆσαι κακῶς· ὁ χρῆσαι κακῶς τοῖς παρῶ-
 σιν ἀγαθοῖς· ὁ ψαύδῶς δοξάζειν περὶ τῶν εἰς τὸ
 βίον καλῶν καὶ ἀγαθῶν. πρᾶκτορας τῇ τῇ ἀφ-
 ροσύνη,

titer ferre prosperam, & adversam fortunam, honorem, & ignominiam: ac neque delicias, neque clientelam, neque potestatem, neque victorias gymnicas, admirari: habere verò quandam animi altitudinem & magnitudinem. Est autem magnanimus, neque vitam magnificiens, neque vitæ amans: simplex porrò moribus, & generosus; qui injuriam ferre potest, & vindictæ non est cupidus. Comitatur autem Magnanimitatem Simplicitas & Veritas.

QUÆ SINT VITIORUM.

Imprudentiæ.

Imprudentiæ autem est, res malè judicare: deliberare perperam: cum hominibus malè versari: uti nequiter præsentibus bonis: in falsam adduci opinionem de iis, quæ ad vitam sunt bona & honesta. Subsequitur autem Imprudentiam,

εσομένη, ἀπειρία, ἀμαθία, ἀκρασία, ἐπαρ-
τερότης, ἀμνημοσύνη.

Οργιλότης.

Οργιλότης δὲ ἔστιν εἶδη τρία· ἀκρο-
χλία, πικρία, βαρυθυμία. ἔστι γὰρ ὁ ὀργίλος,
μὴ δύνασθαι φέρειν, μήτε τὰς μικρὰς ὀλιγορή-
σεις, μήτε ἐλαττώσεις. ^{ἔτι} γὰρ κολακικόν, καὶ πι-
μωρητικόν, καὶ εὐκίνητον πρὸς ὀργήν, καὶ ὑπὸ ἔργου
καὶ ὑπὸ λόγου ἔχει τυχόντος. ἀκολουθεῖ γὰρ τῇ ὀργι-
λότητι, ὃ πρὸς ὀργικόν ἔχει ἥθους, καὶ εὐμειάβολον,
καὶ ἡ πικρολογία, καὶ ὃ ἐπὶ μικροῖς λυπεῖσθαι, καὶ
ταῦτα πάχειν ταχέως, καὶ παρὰ βραχὺν καιρόν.

Δειλία.

Δειλία δὲ ἔστι, τὸ ὑπὸ τῷ τυχόντων φόβῳ
εὐκίνητον εἶναι, καὶ μάλιστα τῷ πρὸς θάνατον, καὶ
τὰς σωματικὰς πειρώσεις· καὶ τὸ ὑπολαμ-
βάνειν κρείττον εἶναι ὅπως οὖν σωθῆναι, ἢ τελευ-
τῆσαι

tiam, Imperitia, Inſcitia, Incontinentia, Ineptia, Oblivio.

Iracundiæ.

Iracundiæ autem ſunt ſpecies tres : Excandefcentia, Amarulentia, Morofitas. Eſt autem iracundi, nec parvos contemptus, neque imminutiones poſſe ferre : ſed ad pœnas repetendas, vindicandumque, proclivem eſſe : & de facili ad iram factò verbove moveri. Comitatur autem Iracundiam, facilis Irritatio animi, & Inconſtantia, & Acerbitas, & ob parvas res dolere, & ab his derepentè affici, & per breve tempus.

Ignaviæ.

Ignaviæ autem eſt, quovis metu facile percelli, & mortis maximè, & corporearum mutilationum & læſionum : & arbitrari præſtantius eſſe, quomodo-
cunque ſervari incolumem, quam mor-

E tem

τῆσαι καλῶς. ἀκολυθῆ ἢ τῇ δειλία, μαλακία, ἀνδρεία, ἄπονία, φιλοψυχία. ὕπερ δέ τις εὐλάβεια, καὶ ὁ ἀφιλόνηκον ὅ ἦτοις.

Ακολασίας.

Ακολασίας δέ ἐστι, ὁ αἰρεῖσθαι τὰς ἀπολαύσεις τῶν ἡδονῶν, τῷ βλαβερῶν ἐκ αἰσχρῶν. ἐὼς ὁ ὑπολαμβάνειν εὐδαιμονεῖν μάλιστα τὸς ἐν ταῖς τοιαύταις ἡδοναῖς ὄντας· καὶ ὁ φιλογέλοισιν (τῇ), καὶ ὁ φιλοσκώπῃν, καὶ φιλευνύρα πέλει· καὶ ὁ ῥαδιουργόν (τῇ) ἐν τοῖς λόγοις, καὶ ἐν τοῖς ἔργοις. ἀκολυθῆ ἢ τῇ ἀκολασίᾳ, ἀταξία, ἀναίδεια, ἀκοσμία, τρυφή, ῥαθυμία, ἀμέλεια, ἐλιγνεία, ἔκλυσις.

Ακρασίας.

Ακρασίας δέ ἐστι, ὁ κωλύοντος ὅ λογισμοῦ τὰς ἀπολαύσεις τῇ ἡδονῶν αἰρεῖσθαι· καὶ ὁ ὑπολαμβάνοντα κρεῖττον εἶναι μὴ μετριοῦν μὲν αὐτῶν,

tem honestè oppetere. Comitatur autem Ignaviam, Mollities, Effœminatio, Inertia, Vitæ Studium. Subest autem quædam Cautio, & Contentionis Detrectatio.

Intemperantiæ.

Intemperantiæ autem est, sectari delectationes voluptatum noxiarum, & turpium: & arbitrari maximè felices eos esse, qui in hujusmodi voluptatibus versantur: & ridiculorum, & dicacitatis, & facetiarum nimium esse amantem: & versutum esse tam in verbis, quam rebus. Comitatur autem Intemperantiam, Confusio, Impudentia, Invenustas, Luxus, Desidia, Negligentia, Incuria, Dissolutio.

Incontinentiæ.

Incontinentiæ autem est, prohibente ratione delectationes voluptatum sectari: & arbitrari, præstabilius esse non frui
 ipsis,

αὐτῶν, μετέχειν ἢ μηδὲν ἡπιοῦ· καὶ τὸ οἷόν τις μὴ
δεῖν παρὰ τὸν καλὸν καὶ τὰ συμφέροντα,
ἀρίστων ἢ αὐτῶν ἀφ' ἑαυτῶν τὰς ἡδονάς. ἀκολυ-
θεῖ ἢ τῇ ἀκρασίᾳ, μαλακίᾳ, ἔμελαμέλειᾳ,
καὶ τὰ πλεῖστα ταῦτα, ἃ καὶ τῇ ἀκολασίᾳ.

Αδικίας.

Αδικίας δέ ἐστιν εἶδη τρία· ἀσέβεια, πλεο-
νεξία, ὕβρις. ἀσέβεια μὲν, ἢ παρὰ θεῶν πλημ-
μέλεια, ἔστι παρὰ δαίμονας, ἢ καὶ παρὰ τῶν κακο-
χρημένων, καὶ παρὰ γονέων, καὶ παρὰ πατέρων. πλεο-
νεξία ἢ, παρὰ τὰ συμβόλαια, παρὰ τὴν ἀξίαν
αἰρεμένη τὸ διάφορον. ὕβρις ἢ, καθ' ἣν τὰς
ἡδονὰς ἀποῖς πρᾶσκειν, εἰς ὅντινος ἀπα-
γόντες ἑτέρας. ὅθεν Εὐννος παρὰ αὐτῆς λέγει·

Ἦτις κερδαίνουσ' ὅσδ' ἐν, ὅμως ἀδικεῖ.

Ἐπὶ ἢ τῆς ἀδικίας, τὸ παραβαίνειν τὰ πά-
τρια ἔστι ἔτι τὸ νόμιμα· καὶ τὸ ἀπειθεῖν τοῖς
νόμοις

ipsis, frui autem nihilominus: & ducere quidem oportere facere honesta, & quæ expediunt, abhorrere tamen ab ipsis propter voluptates. Est autem comes Incontinentiæ, Mollities, & Pœnitentia, & plura ejusmodi quæ Intemperantiam comitantur.

Injustitiæ.

Injustitiæ autem sunt species tres: Impietas, Avaritia, Contumelia. Impietas quidem, quæ in Deos est delictum, & dæmonas, & defunctos, & parentes, & patriam. Avaritia autem, quæ in commerciis præter dignitatem ac meritum potiora expetit, & assumit. Contumelia verò, per quam voluptates sibi comparant, aliis probrum inferentes. Unde Euenus de ipsa dicit:

Quæ lucri faciens nil, tamen ipsa nocet.
Est autem Injustitiæ, patrias consuetudines, & instituta transgredi: nec parere

νόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι· τὸ ψεύδεσθαι· τὸ ὁμιλεῖν· ὃ ἐκβαίνειν τὰς ὁμολογίας, καὶ τὰς πίσεις. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀδικίᾳ, συκοφαντία, ἀλαζονεία, φιλοδημιουργία, προσηγορία, κακοήθεια, πανουργία.

Ἀνελευθερίας.

Ἀνελευθερίας δὲ ἔστιν εἶδη τρία· αἰχροκερδία, φειδωλία, κιμβεία· αἰχροκερδία μὲν, καὶ ἢ κερδαίνειν ζητῶσι πανταχόθεν, καὶ ὃ κέρδος τὸ αἰχμῆς περὶ πλείονος ποιῶνται· φειδωλία δὲ ἐστὶ, καὶ ἢ ἀδάπανοι γίνονται τὰ χρημάτων εἰς τὸ δέον· κιμβεία δὲ ἐστὶ, καὶ ἢ δαπανῶσι μὲν, καὶ μικρὸν καὶ κακῶς, καὶ πλέον βλάπτονται, καὶ μὴ καὶ καιρὸν ποιῶνται τὸ ἀγαθόν. ἐστὶ καὶ τῆς ἀνελευθερίας, τὸ περὶ πλείους ποιῶν χρῆματα, καὶ τὸ μηδὲν ὄνειδος ἡγεῖσθαι τῶν ποιῶντων τὸ κέρδος· βίος θηπικός, καὶ δ' ὀλοπρεπής,

re legibus, nec magistratibus: mentiri: pejerare: pactis non stare, & fidem fallere. Comitem autem Injustitiæ se addit Sycophantia, Jactantia, Humanitas e-mentita, Malignitas, Calliditas.

Illiberalitatis.

Illiberalitatis autem species sunt tres: turpis Quæstus, Tenacitas, Sordes. Turpis Quæstus quidem, per quem lucrari quærunt undecunque, & lucrum, quam pudorem pluris faciunt: Tenacitas autem, per quam sumptui parcunt, & impensæ in res necessarias: Sordes autem est, per quam impendunt quidem, sed minutatim & malè, & ea quæ plus detrimenti faciunt, eo quod impenfa fiat, nullo habito temporis delectu. Est autem Illiberalitatis, plurimi facere pecunias, nec id probrum putare, quod quæstuosum sit: Vita mercenaria, & servilis,

πρεπῆς, καὶ ῥυπαρὸς, φιλοτιμίας καὶ ἐλευ-
θερίας ἀλλότριον. ἀκολουθεῖ ἢ τῇ ἀνελευ-
θερίᾳ, μικρολογία, βαρυθυμία, καὶ μι-
κροφυχία, ταπεινότης, ἀμετρία, ἀγένεια,
μισομυθροπία.

Μικροφυχίας.

Μικροφυχίας δέ ἐστι, τὸ μήτε τιμίῳ,
μήτε ἀτιμίᾳ, μήτε εὐτυχίᾳ, μήτε ἀτυ-
χίᾳ δυνάσθαι φέρειν, ἅλλὰ τιμώμενοι μὲν
χαινοῦσθαι, μικρὰ δὲ εὐτυχήσαντα ὑπε-
ξαίρεσθαι· ἀτιμίαν δὲ μηδὲ τιμὴν ἐλαχί-
στῳ ἐνεγκεῖν δυνάσθαι· ὑπόβλημα δὲ ὁ-
τιοῦν, ἅτις καὶ ἀτυχίαν κείνῳ μεγάλῳ
ὀδύρεσθαι δὲ ὅπῃ πᾶσι, καὶ δυσφορεῖν. ἔτι
δὲ τοιοῦτός ἐστιν ὁ μικροφυχῆς, οἷος πάν-
τα τὰ ὀλιγορήματα καλεῖν ὑβρεῖν καὶ ἀ-
τιμίαν, καὶ τὰ δι' ἄγνοίαν ἢ λήθῃ γιγνώ-
μενα.

lis, & fordida, ab Honoris studio & Liberalitate aliena. Comitatur autem Il-liberalitatem, curiosa rerum minutarum Æstimatio, Morositas, Pusillanimitas, Humilitas, Immodestia, Ignobilitas, Inhumanitas.

Pusillanimitatis.

Pusillanimitatis verò est, neque honorem, neque ignominiam, neque prosperam, neque adversam fortunam posse ferre: sed honoratum quidem tumescere, ac, paululum arridente fortunâ, superbire & attolli: ignominiam autem ne minimam quidem ferre posse: aberrationem autem quamlibet, damnum & infortunium magnum judicare: conquerique de omnibus, & ægro animo ferre. Præterea autem pusillanimus est ejusmodi, qui omnes sui neglectus contumeliam vocet & ignominiam; etiam eos, qui per imprudentiam vel oblivionem ad-

F mittuntur.

μῆνα. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ μικροψυχία, μικρολογία, μεμφιμοιεία, δυσελπίς, ταπεινότης.

ΚΑΘΟΛΟΥ.

Καθόλου ὅ τῆς μὲν ἀρετῆς ὅτι, τὸ ποιῆν σπουδαίαν τιὴν ἀξίαντες περὶ τιὴν ψυχὴν, ἡρεμαίαις καὶ τεταγμέναις κινήσεσι χρωμένῳ, συμφωνῶσαν κατὰ πάντα τὰ μέρη. διὸ καὶ δοκεῖ παρὰδειγμα πολιτείας ἀγαθῆς εἶναι ψυχῆς σπουδαία ἀξίαντες. ἔστι δὲ ἀρετῆς, καὶ τὸ εὐεργετεῖν ὅντι ἀξίους, καὶ τὸ φιλεῖν ὅντι ἀγαθούς· καὶ τὸ μήτε κολαστικὸν εἶναι, μήτε τιμωρητικόν, ἀλλὰ ἴλεων, καὶ εὐμνητικόν, καὶ συγγνωμονικόν. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀρετῇ, χρηστότης, ὀπείκεια, ἐγνωμοσύνη, ἐλπίς ἀγαθή· ἐπὶ δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα,

mittuntur. Comitatur autem Pusillanimitatem, curiosa rerum minutarum Æstimatio, Querimonia, Diffidentia, Humilitas.

QUÆ VIRTUTIS ET VITII SINT
GENERATIM ATQUE UNIVERSE.

Cæterum generatim atque universè Virtutis quidem est, honestum probumque affectum animi efficere, quietis & constitutis motibus utentem, omnibus ex partibus consonantem: quapropter & bonæ exemplar reipublicæ animi proba videtur esse affectio. Est porro Virtutis, & beneficiis dignos afficere, & bonos diligere: & neque ad sumendas pœnas, neque ad vindictam, ardenti esse animo, sed clementi, placido, & misericordi. Sequitur autem Virtutem, Benignitas, Æquitas, animi Candor, Spes bona; insuper autem, familiarium studiosum,

τα, εἰς φίλοις ἐί), καὶ φιλόφιλον, φιλέταιρον,
 φιλόξενον, φιλόφρωνον, καὶ φιλόκαλον· ἃ δὲ
 πάντα τὰ ἐπαινετῶν ὄντι· τῆς δὲ κακίας ὄντι
 τὰ ἐναντία ταύτη. ἅπαντα δὲ τὰ ἐναντία κακίας,
 καὶ τὰ ἀποφευχτέονα αὐτῇ, τῶν μετρί-
 ων ὄντι.

Τ Ε Λ Ο Σ,

diosum, & amicorum esse, sociabilem, hospitalem, humanum, elegantem se exhibere. Quæ utique omnia laudabilium sunt: Vitii autem sunt, quæ huic contraria. Cæterum omnia quæ Vitii sunt, quæque ipsum consequuntur, ex numero vituperabilium sunt.

F I N I S.

ΠΛΗΘΩΝΟΣ

ΠΕΡΙ

ΑΡΕΤΩΝ.

P L E T H O N I S

D E

VIRTUTIBUS LIBELLUS.

Π Λ Η Θ Ω Ν Ο Σ

Π Ε Ρ Ι

Σ Α Ρ Ε Τ Ω Ν.

Αρετή ἔστιν ἕξις, καὶ ἦν ἀγαθοί ἐσμεν.
 ἀγαθὸς μὲν δὴ ὅστις ὁ θεός· ἄνθρω-
 ποι δὲ ἀγαθοὶ γινόμεθα, ἐπόμενοι θεῷ καὶ τὸ
 διωκτὸν ἀνθρώπων. ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ἄνθρωπος, τὸ
 μὲν αὐτός τι καὶ αὐτόν, τὸ δὲ πρὸς ἕτερον·
 τοῦτο δ' ἦτοι πρὸς ἄλλ' ὅτιον τῶν ὄντων, ἢ
 πρὸς πῶν αὐτοῦ, (λέγω δὴ τὸ χεῖρον πῶν
 παρ' ἡμῖν) καὶ τούτ' αὖ, ἦτοι περὶ βίαν ἅτ-
 τα παθήματα ἔχον, ἢ περὶ ἐκούσια· ἢ μὲν
 καὶ αὐτόν τί ἔστιν ὁ ἄνθρωπος, (ἐπὶ δὲ πρὸς
 λογικόν τι ζῶον,) φρόνησις αὐτῷ παραγίνε-
 ται ἀρετή, τὸ τῇ τοιαύτῃ δυνάμει οἰκείστα-

τον

PLETHONIS LIBER

D E

VIRTUTIBUS.

Ex interpretatione Adolphi Occonis.

Virtus est habitus, quo boni sumus. Ac revera quidem Deus bonus est: nos autem homines boni sumus, si Deum sequamur, quantum ab homine præstari potest. Quoniam autem homo partim ipse quidpiam per se, partim collatione alterius est, ac ita quidem aut cum quâvis re, aut secum ipse confertur, (intelligi autem volo deteriorem nostri partem:) quæ rursus aut in violentis quibusdam casibus, aut in voluntariis rebus versatur: quatenus quidem per se spectatur homo, (est autem rationis particeps animal,) existit in eo Virtus, quæ Prudentia dicitur, munusque
G rationi

τον ἀποδιδύσα ἔργον· ἢ ᾧ πρὸς ἕτερόν τι ἐστὶ,
 πρὸς μὲν ἄλλ' ὁτιοῦν τῆς ὄντων, δικαιοσύνη,
 τὸ πρῶτον αὐτῷ ἐκάτω ἡμῶν, ὅπερ ἐσμεν
 πρὸς ἕκαστον, ἀποδιδύσα· πρὸς δὲ τι τῆς
 αὐτοῦ, περὶ μὲν τὰ βίαια τῆς παθημάτων
 ἔχον, ἀνδρεία, περὶ δὲ τὰ ἐκούσια, σωφρο-
 σύνη, σώζοντε ἑκατέρω τέτοιον τι τὸ ἀμεί-
 νονος τῷ πρὶ ἡμῶν αὐτοῖς πρὸς τὸ χεῖρον ἐκά-
 στοτε ἀξίαν.

Ῥητέον δὲ αὖτις δι' ἀκρίβειας μᾶλλον περὶ
 αὐτῶν, ἀρξαμένοις ἀπὸ τῆς ἀτελεστάτης, ὅτι
 δὲ τὴν τελειωτάτην κατὰ φύσιν ἴδουσι τῷ λό-
 γῳ. ὁ μὲν οὖν θεὸς τῷ ὄντι ἀνεπίδεῖς, τε-
 λεώτατός τε ὢν, καὶ ὡς οἶόν τε μάλιστα αὐ-
 τάρκης· ἄνθρωπον δὲ ἀνεπίδεᾷ γενέσθαι παν-
 τάπασιν, ἀμήχανον· ἐλαττόνων μύθοι καὶ
 πλεόνων δέομνον, δι' ἀρετῇ τε καὶ κακίᾳ,
 ὅτι

rationi maximè proprium absolvit : quatenus verò cum quâvis aliâ re confer-
tur, existit in eo Justitia, quâ unusquis-
que nostrum officio fungitur, prout re-
ferimur ad quidvis aliud : quatenus ve-
rò secum ipse comparatur, si ea res ver-
setur in violentis casibus, Fortitudo in
eo existit ; si in voluntariis, Temperan-
tia ; quarum utraque melioris nostri par-
tis dignitatem adversus deteriorem sem-
per tuetur.

Dicendum autem rursus est exquisitè
magis de ipsis Virtutibus, sic ut ab im-
perfectissimâ auspicati, ad perfectissimam
secundum naturam ratione progredia-
mur. Ac Deus quidem revera nullius rei
eget, cum & perfectissimus sit, & quam
maximè seipso contentus. Verum ut ho-
mo nullius prorsus rei egeat, fieri nullo
modo potest : sed qui paucioribus & plu-
ribus propter virtutem & vitium egeat,
invenire

ἔστιν εὐρεῖν. ἐλαχίστων μὲ οὖν θεόμορφος, θεῶ τε
 ὁμοιότατα ἴοχι, καὶ κράτιστα αὐτὸς αὐτῷ· πλεό-
 νων ὃ γινόμενος ἐπιθεῖς, θεῶ τε ἀνομοιότατα,
 ἔχειται ἴοχι. ἔστι σωφροσύνη, τῷτο δὴ ὁ
 μῶριον ἀρετῆς, ἕξις ψυχῆς αὐτάρκης ἐπ' ἐλα-
 χίστοις τοῖς φθός τ' βίον ἀναγκάσις. ἐλάττω ὃ
 τ' φθός τ' βίον ἀναγκάσις, τὰ μὲν πρὸς πλήρη,
 τὰ ὃ καὶ διωάμει· ταῦτα δ' εἴη ἀν, ὧν δὴ πρὸς
 θεν ὁ πολλὰ ἄττα φραγματευόμενόν ἐστι τυγ-
 χρίειν, οἷα τὰ εὐπρεπότερα καὶ εὐτελέστερα καὶ
 ῥάω μάλιστα· ἃ δὴ φθός τ' δύσπρεπότερων
 καὶ πολυτελετέρων καὶ χαλεπωτέρων, οἷ τοῖς
 τοῖς τοῖς αἰρεῖσθαι φθός ὁ σωφροσύνης τε καὶ αὐ-
 τάρκους ἀν εἴη ἀνδρός.

Αλλὰ δὴ καὶ ἀκίνητος ὁ θεός· ἀνθρω-
 πον δὲ φθός μὲν πρῶτα ἀκινήτως ἔχειν,
 οὗθ' οἷσιν τε, οὗτε ἀγαθόν. οἷδε γὰρ που
 καὶ

invenire licet. Nam qui paucissima requirit, Deo simillimus est, & in eo sui statu optimè constitutus: si idem pluribus egere cœperit, & Deo maximè dissimilis erit, & pessimè se habebit. Est autem ea virtutis pars quæ Temperantia dicitur, habitus animi contentus paucissimis, quæ ad vitam degendam requiruntur. Paucissima vero rerum ad vitam degendam necessariarum, alia videlicet sunt multitudine, alia facultate: cujusmodi sunt, quibus citra magnum negotium potiri liceat, ut magis parabilia, viliora & facilia: quas res amplecti potius, quam eas quæ difficilius parantur, & pretiosiores sunt & difficiliore, officium viri temperantis & suâ sorte contenti fuerit.

Jam verò etiam immobilis est Deus: hominem autem non moveri ullâ re, nec fieri potest, nec expedit. Neque enim
hone-

καὶ πρὸς τὰ κατὰ ἔτα δεῖ ἔχει ἀκινήτως·
 ὑπὸ μέντοι τῶ καλῶν ἀκίνητόν τε εἶ), ἐκ ὑπὸ τῶ
 κατὰ τὸ βίον βιαίων παθημάτων ὃ καθετηκότος
 μὴ ἔξιστατο, μηδὲ ὃ χείροσι τῶ ἑαυτοῦ, καὶ πε-
 φυλόπι κάμνειν ὑπὸ τῶ πρᾶσιπτόντων ἐκείνων,
 καὶ αὐτὸν χεῖρον πρὸς συνδιαπίπτειν, κρατῶν ἀν-
 εἶν ἐκ θεῶ παραπλήσιον. καὶ ἐστὶ καὶ τῷτο ἀνδρία
 ὃ μόνον ἀρετῆς, ἔξισ ψυχῆς ἀκινήτου ὑπὸ
 τῶ κατὰ τὸ βίον βιαίων παθημάτων.

Επεὶ δ' ἡμῶν ἕκαστος, γέρονε πρῶτον μὲν
 θεοῦ ἔργον, καὶ πάνυ τοι ἀλλότριον, ἀλλὰ κατὰ
 τί πη οἰκῆόν τε καὶ συγγενές, ἔπειτα μόνον
 ἄλλων τε ἡμῶν μειζόνων μερῶν, τῶδε τῶ παρ-
 τος, (ὅλα τε καὶ ἐνὸς ἐκ πολλῶν ὄντων) χώ-
 ραν ἡντιῶν ἀποκληρώσαν ἕκαστα, ὥς ἀν' ὅτι
 μάλιστα αὐτῶν τε καὶ τῶ ὅλα ἔμελλε σωθίσειν·
 δεῖ δὴ πρὸς μηδὲ ταύτην ἕκαστον ἀπολείπειν τὴν
 χώ-

honestis etiam rebus æque non moveri decuerit; sed nec ab honestate dimoveri, nec à violentis vitæ casibus de statu mentis dejici, neque ipsum ab ullis quæ incidunt rebus, unâ cum deteriore sui parte & naturâ imbecillâ pejus affici, præstantissimum certè quiddam fuerit ac divinum. Est autem ea virtutis pars quæ Fortitudo dicitur, habitus animi, qui violentis vitæ casibus non move-
tur.

Quoniam autem unusquisque nostrum ita natus est, ut Dei quoddam sit opus, non planè alienum, sed quodammodo domesticum & conjunctum; deinde veluti particula aliarum partium, quæ majores nobis sunt, ut hujus Universitatis, (quæ totum & unum quiddam est conflatum è multis,) quovis in loco munus aliquod obitura, cum ipsi tum universitati profuturum: nulli statio ea deferenda

χάσαν, ὅτι ἢ ὁ θεὸς ἔταξεν, ἄλλ' ἐμμένει κα-
 τὰ δαύαμιν, τὸ τῇ χώρᾳ προσήκον ἀποδι-
 δόντα. μύριον δὲ ἅπαν ὁμολογῶν τε ἐκείνῳ
 ὅπερ ἂν μύριον εἴη, καὶ μὴ ἀφωφῶν, κατὰ
 φύσιν τε καὶ εὖ μάλιστα ἂν πράττοι. καὶ ἐπεὶ
 γὰρ ὅστις ἡμῶν ἕκαστος μέρες πέντε, τὸ μὲν οἰ-
 κίας, τὸ δ' ἐταιρείας πινός, πόλεως, ἔθνης,
 ὅλως τῶδε τὸ παντός· ἀποδιδούς τὰ προσή-
 κοντα ἑκάστοις, γονεῦσι μὲν ὅποια πατρὶ πρὸς
 γονέας προσήκει, παισὶ δὲ ὅποια πρὸς πα-
 τρας γονεῖ, ἐταίροις ὅποια πρὸς ἐταίρους ἐταί-
 ρω, συσσίτῳ πρὸς συσσίτην, γείτονι πρὸς γεί-
 τοναν, σινδόδῳ πρὸς σινδόδον, πολίτῃ πρὸς
 πολίταν, ἔτι τὲ πρὸς θεὸν ὅποια θεράπον-
 τι καὶ ἔργῳ πρὸς δεσπότῃν τε καὶ δημιουργ-
 ῶν· οὕτω ταῦτα ἀποδιδούς, ἑαυτοῦ τε σώ-
 σει τὸ αὐτὸ, ὅπερ ὅστις πρὸς ἕκαστον, θεῶ τε
 ἑφε-

da est, in quâ Deus eum constituit, sed perseverandum, ac pro virili id præstandum, quod illa postulare videtur. Quælibet autem pars, si cum illo cujus pars est consenserit, nec ei repugnârit, ita & rectissime & secundum naturam se habebit. Porro cum unusquisque nostrum pars quædam sit partim domûs, partim societatis alicujus, quæ vel in urbe, vel in gente, in toto denique Universo posita est, si ea tribuit singulis quæ debentur, parentibus, qualia liberis erga parentes conveniunt; liberis, qualia erga liberos parenti; fociis, qualia erga socios socio; convictori erga convictores; vicino erga vicinos; comiti erga comites; civi erga cives; præterea erga Deum, qualia servo & operi erga Dominum & opificem: si quis, inquam, hæc ita præstet, tum illud suum munus, quo unicuique obstrictus est, tuebitur; tum Deum

H seque-

ἔφεται, ἢ τέτακται χώρα μάλιστα ἐμυθίων·
 αἰετὰ τ' ἔξει, ὥς ἀν τῷ αἰετῷ ἐπόμενόν·
 εἴη τε ἀν δικαιοσύνη, τῆτο τὸ μόνον ἀρετῆς,
 ἔξισ ψυχῆς σώζουσα ὃ προσήκον αὐτῷ ἔχασα
 ἡμῶν, ὅπερ ἐσμεν πρὸς ἕνατον.

Επεὶ δὲ καὶ αὐτὸν ὁ ἀνθρώπος γέρονται
 οὐκ ἄλλό τι μάλιστα, ἢ λογικόν τι ζῶον, δῆ-
 λον δὴ, ὅτι ὡς θεωρῶς τις, οἷόν τ' ἐν πόρῃ
 γύρει, τῷδε τῷ πόρῃ εἰσῆκται, ὅπισκεψό-
 μενόν· εἰς δυνάμιν καὶ θεωρήσων, τί τέ ἐστι
 τῶν ὄντων ἕνατον, καὶ πῇ ποτε πρὸς ἄλλη-
 λα ἔχει, καὶ διὰ τί ἕκαστα γίνεταί τῶν γι-
 νομεθῶν. εἴη τε ἀν καὶ τοῦτο φρόνησις, τὸ
 λοιπὸν καὶ τελεώτατον μόνον ἀρετῆς, ἔξισ
 ψυχῆς θεωρητικὴ τῶν ὄντων, ἢ περ' ἐστὶν ἕνα-
 τα.

fequetur, perfeverans in ea ftatione quâ collocatus eft; tum in optimo erit ftatu, ut is, qui id quod optimum eft fequitur. Erit autem pars ea virtutis Iuftitia, quæ habitus animi eft, id confervans quod convenit unicuique noſtrûm, in eo quod ſumus, ad quidvis aliud collati.

Cum autem per ſe homo non aliud fere fit, quam animal quoddam rationis particeps, perſpicuum eft, eum tanquam ſpectatorem quendam in hoc Univerſum, velut in Celebritatem, introductum eſſe, ut conſideret & contempletur pro virili, quidnam ſit unumquidque, & quo pacto res erga ſe invicem ſint affectæ, & quam ob cauſam ſingula quæ eveniunt, accidunt. Ea porro Prudentia fuerit, reliqua virtutis pars & perfectiſſima, quæ eſt habitus animi, ita res conſiderans, prout quæque ſunt.

Qua-

Εἶναι τε τέτταρα μὲν τὰ μέγιστα μέρη
ἀρετῆς, σωφροσύνη, ἀνδρεία, δικαιοσύνη,
φρόνησις· τούτων δ' αὖ ἐκάστω τρία μέρη δὲ
εἶναι. πρῶτον μὲν σωφροσύνης· ---

Ἐπεὶ ὅτι σωφροσύνη αὐτάρχεια τῶν πρὸς
Ⓜ βίον ἀναγκαίων, τριῶν δὲ τούτων πρὸς
Ⓜ βίον δέοντα, ἡδονῶν, χρημάτων, δό-
ξης, ἐφ' ἐκάστῳ τούτων εἴη ἂν τι μέρος σω-
φροσύνης, φυλάττον τὸ αὐτάρκες καὶ χρήσι-
μον ἐκείνου· ὅτι μὲν ἡδοναῖς, κοσμιότης· ὅτι
δὲ χρήμασιν, ἐλευθεριότης· ὅτι δὲ δόξῃ, με-
τεριότης.

Ἀνδρία ᾗ ἐπεὶ ἐστὶν ἀπάθεια ὑπὸ τῇ χεὶ τὸν
βίον βιαίων παθημάτων, τούτων δὲ τὰ μὲν αὐ-
τοί περ ἐθέλοντάς ὑφιστάμεθα, μειζόνων εἵνεκα
ἀγα-

Quatuor itaque Virtutis maximas partes esse, Modestiam, Fortitudinem, Justitiam, Prudentiam : rursus uniuscujusque harum virtutum tres esse partes necesse est, ac primum Temperantiæ ---

Quoniam autem Temperantia in rebus ad vitam necessariis status est seipso contentus ; tribus autem his ad vitam degendam egemus, Voluptatibus, Gloria, & Pecuniâ ; in unaquaque harum rerum necessario versatur aliqua Temperantiæ pars, quæ tueatur id quod satis sit, & id quod utile in unaquaque re est retineat : ac in voluptatibus nominetur Modestia ; in pecunia Liberalitas ; in gloria Mediocritas.

Fortitudinis item partes sunt tres. Nam cum illa tranquillitas quædam sit, quæ vitæ casibus violentis non commovetur, eorum autem casuum alios ipsi ultrò subimus, in appetitione majorum bono-

ἀγαθῶν, (ὡς ὅταν πόνοις ἢ κινδύνοις ἢ τι
 ἄλλο προσταιρώμεθα, ὧν ἄνευ μὴ οἶόν τε εἶη
 τῶν δεόντων τοῦ τυχεῖν) τὰ δ' ἀκούσια, καὶ
 οὐ προσδεχομένοις ἔπεισι· τούτων δ' αὖ τὰ
 μὲν, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν, παρὰ τοῦ θεοῦ τε
 καὶ τὸ ὅλον τοῦτο ἀφ' αὐτῶν ἐκτελεσθῆναι, (οἷά
 περ αἱ καλέμεθα συμφοραί) τὰ δ' αὖ πρὸς
 ἀνθρώπων, (οἷά περ αἱ πρὸς ἐνίων πρὸς ἡ-
 μᾶς δυσκολίαι τε καὶ δυσχέρειαί) εἴη ἂν καὶ
 ἐρ' ἐκείνων τέτων ἰδίον π μόνον ἀνδρείας, σῶ-
 ζον τὸ ἀκίνητον καὶ ἀπαθὲς ὑπὸ τῶν χει-
 ρῶν ἐκείνων· γενναϊότης μὲν ὅτι τοῖς αἰρε-
 τοῖς ὅτι τοῖς ἀκουσίαις, εὐψυχία μὲν ὅτι
 τοῖς παρὰ τοῦ θεοῦ, πραότης δ' ὅτι τοῖς
 πρὸς ἀνθρώποις.

Διχαιοσύνη δ' ἐπεὶ ὅτι σωτηρία ἡμῶν

τέτη

bonorum, (veluti cum labores, aut pericula, aut alia quæpiam suscipimus, sine quibus consequi non licet ea quæ desideramus;) alii vero casus non voluntarii sunt, & ultrò ne expectantibus quidem offeruntur, eorumque (ut breviter dicam) alii à numine & gubernatore hujus Universi dependent, cujusmodi sunt eæ quæ calamitates nominantur: alii ab hominibus oriuntur, veluti sunt offensiones & molestiæ, quas aliqui nobis exhibent; erit etiam in unoquoque horum peculiaris Fortitudinis pars, quæ id præstet, ne quis moveatur à rebus adversis, & perturbetur: ac Fidentia quidem, in iis quæ nostri arbitrii sunt; in necessariis autem, & iis quæ divinitus accidunt Constantia; Clementia in iis, quæ ab hominibus offeruntur.

Justitiæ porrò eadem ratio est, quæ
confer-

τάτου αὐτοῦ, οὐπὲρ ἐσμεν πρὸς ἕνατον, (ἐσ-
 μὲν δὲ δὴ θεοῦ μὲν ἔργα τε καὶ κτήματα,
 ἀνθρώποις δὲ συγγενεῖς πρὸς πάνσι, καὶ πρὸς
 ἄλλοις ἄλλως πῶς ἔχοιμεν,) εἴη ἂν καὶ αὐ-
 τῆς, ὁσιότης μὲν ὅπῃ τοῖς πρὸς τὸ θεῖον· ἐ-
 πί δὲ τοῖς πρὸς ἀνθρώπους, πολιτεία μὲν
 πρὸς τὰ κοινὰ, χρηστότης δ' αὖ πρὸς τὰ ἰ-
 διωπικά.

Φρόνησις δὲ, ἥ μὲν πρὸς τὰ θεῖα τε καὶ αἰ-
 ὄντα, ἥ δὲ πρὸς φύσιν τε καὶ τὰ γινόμενα, ἥ
 δὲ πρὸς τὰ ἡμέτερα τε καὶ ἀνθρώπεια· ὥς εἴη
 ἂν ἔς αὐτῆς, ἥ μὲν περὶ ταῦτα δὴ τὰ ἀνθρώ-
 πεια, εὐβουλία· ἥ δὲ περὶ φύσιν, φυσική· ἥ
 δ' αὖ πρὸς τὰ θεῖα, θεοσέβεια.

Αἱ μὲν δὴ τῶν ἀρετῶν ἰδέαι, αὐτὰί τε
 καὶ τοσαῦται, ὥς κατὰ τὸ εἶκος διελεῖν,
 εἶνόν μὲν καὶ εἰς πλείω τε, καὶ κατὰ σμι-
 κρό-

conservatrix est ejus nostri muneris, quo cum unoquoque comparamur, (comparamur autem & ad Deum, tanquam opera ejus & possessiones : & cum hominibus ita quidem, ut cognati simus omnibus, tametsi alia nostri erga alios ratio sit :) erit igitur ea Sanctitas in rebus divinis ; in humanis Respublica, ratione civitatis ; Bonitas autem, privatorum hominum respectu.

Jam Prudentia alia versatur in divinis & perpetuis, alia in natura & iis quæ nascuntur, alia in rebus nostris & humanis : proinde etiam ejus fuerit ea pars, quæ rebus humanis occupatur, consilii capiendi Solertia ; quæ vero naturæ obscuritatem tractat, naturalis Sapientia ; quæ autem divina contemplatur, Pietas.

Ac Virtutum quidem hæ, & tot sunt formæ, ut eas dividi par est ; quamvis in plures liceat eas tribuere species, & mi-

κρότερα, ἀποχρῶν δ' ἴσως καὶ ἄχει τοσού-
των.

Τούτων δὲ ἀρχὴ μὲν μάλιστα ταῖς ἄλλαις,
ὅθεν περ ἀρξάμεθα καὶ τῶν λοιπῶν ἐχάσει
ῥᾶον κτήσασθαι ἂν τις, ἢ γε κοσμίως εἴη ἄν.
τῶν γὰρ που ἡδονῶν, αἱ πορταὶ ἡμῶν καὶ ἐκ
νέου τυραννίδος μάλιστα, ὅπτι χερεῖ κρατεῖν αὐ-
τῇ ἢ ἀρετῇ, διελομένη τὰς μὲν ἀναγκαίας αὐ-
τῶν, τὰς δὲ μὴ καὶ τὴν μὴ ἀναγκαίαν αὐτοῦ ἐνίας
πορτανοὺς τε καὶ μοχθηροτάτας, καὶ οὐκ ἀν-
θρώπῳ πορτέας· καὶ ταύτας μὲν παντάπασιν
ἀποσαμνῇ τε καὶ ἐκκόψασα τὴν ψυχῆς, αὐταῖς
τε ἐπὶ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν· τὰς δ' ἀναγκαίας
πορτανοὺς βίον, τὸν τε ἴδιον ἐχάσει καὶ τὸ κοινόν,
πορτανοὺς πάντων δὲ γε μὴ ἀναγκαίων μὲν, καὶ
μοχθηρῶν δὲ, αὐτῶν μὲν ὀλιγοῦσα, τὰς δ'
ἐπιθυμίας καὶ παντάπασιν ἐκκόπτουσα, ἵνα δὴ
εἰς

nutius persequi, tamen & hac partitione contenti esse possumus.

Inter has autem Virtutes principatum obtinet Modestia : à quâ si quispiam auspicetur, etiam reliquas facilius parare sibi queat. Voluptatibus enim, quæ primum in nos, & in adolescentiâ potissimum, tyrannidem exercent, instituit imperare hæc Virtus : & eas ita distinguit, ut partim sint necessariae, partim supervacaneæ : ac rursus non necessarias quasdam partitur in legibus contrarias, & nequissimas, & homini minimè congruentes ; easque prorsus repudiat & resecat ab animo, neque ipsas solum, sed & earum appetitiones : eas verò, quæ ad vitam necessariae sunt tum cujusque privatam tum publicam, amplectitur : eas autem, quæ cum necessariae non sint, non tamen improbæ sunt, negligit ; cupiditates autem earum penitus excindit ; ut scilicet (quantum

εἰς δυνάμιν ἀνεπιδέης τις ἦ, τῇ αὐταρκείᾳ
 χαίρων μᾶλλον, ἢ αὐταῖς ταῖς ἀφ' τοῦ σώ-
 ματος ἡδοναῖς. εὐθὺς οὖν αὕτη ἡ ἀρετὴ τῶν
 μὲν θηρίων καὶ χειρόνων ἀρχεται διιστᾶν ἡ-
 μάς, ἀπὸ τοῦ ἡδέειν τε καὶ μὴ, τό, τε αἰρετόν,
 καὶ μὴ τοιοῦτον οὐκ εἰσὶν ὅτι δὲ τιμὴ πρὸς τὰ
 κρείττω γένη συγγένειαν ἀνέχει, ταῖς τε ἡδο-
 ναῖς αὐταῖς τάξις τε καὶ κόσμος ὅτι πιθεῖσα,
 καὶ ἅμα εὐσταλεῖς τε καὶ κούφοις δι' αὐτάρ-
 κειαν σποφαίνουσα. αὕτη μὲν οὖν, οἷόν περ ἀρ-
 χὴ ταῖς ἄλλαις, ἐπεὶ καὶ τὰ ἄλλα τὰ τῆς σω-
 φροσύνης μέρη, ἐπὶ τε τὰ τῆς ἀνδρείας, καὶ
 διχμοσύνης, καὶ φρονήσεως σύμπαντα ῥᾶν ἂν τις
 σὺν ταύτῃ μετίοι.

Κεφάλαιον ἧ πάσαις, οἷ τε συμπάσας δεῖ
 τείνειν, καὶ ἥς χωρὶς ἔδ' ἂν τῶν ἄλλων τι ὄφελος
 εἴη, ἢ γε θεοσέβεια εἴη ἂν μάλιστα. ὧ γὰρ πρὸς
 ἡμεῖς

tum fieri potest) nullâ re egeas, & frugalitate magis quam corporis voluptatibus læteris. Statim igitur virtus illa nos tum à bestiis & rebus deterioribus separare incipit, quæ res expetendas & fugiendas voluptate & dolore metiuntur; tum ad cognitionem præstantiorum generum nos evehit, ipsis voluptatibus ordinem & ornatum imponens, & tam expeditos quam leves nos reddens, propter animum suâ sorte contentum. Atque hæc quidem Modestia, reliquarum virtutum veluti principium quoddam est: nam cæteras quoque Temperantiæ partes universas, præterea & Fortitudinis, & Justitiæ & Prudentiæ, facilius hæc instructus comparaveris.

Omniū autem Virtutum caput, ad quam universæ referri debent, & citra quam nullus cæterarum usus esse potest, Religio potissimum fuerit: quâ enim re
&

ἡμεῖς τοῖς μὲν κρείττοσι κοινωνῶμεν γένεσι, τῶν
 δὲ χειρότων μάλιστα διεννηόχουμεν, κρατίστον
 τε ὅτι τῶν ἡμετέρων, οὐδ' ἂν ἄλλο εἴη τοῦ-
 τό γε, ἢ νόησις. τῶν δὲ δὴ νοουμένων, καὶ
 περὶ αὐτῶν νόησις πραγματεύεται, τῶν τε ὄν-
 των συμπαρόντων, ὁ θεὸς τὸ ἄρειον. τῷ δὴ
 κρατίστῳ τῶν ἡμετέρων τοῦ κρατίστου τῶν ὄν-
 των ἀπολαύσῃς, μακραιώτατ' ἂν ὕτω βιοῖ-
 μαι· ὥς εἴη ἂν ἢ τῷ θεοῦ νόησις ὁ μακραιώ-
 τατον τῇ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ, ἢ καὶ θεοσεβείας ὅτι
 κεφάλαιον.

Μετὰ δὲ κοσμιότητα ἢ γενναϊότης πρὸς ἂν
 εἴη μεπιτία. πόνοις τε γὰρ ἐγκαρτερεῖν, καὶ κιν-
 δύνες ἐαυτοῖς αἰρεῖσθαι πρὸς πολλὰ τῶν δεινῶν
 παρὰ σκιάζουσα αὕτη ἢ ἀρετὴ, διωαπωτά-
 τος τε φράττειν πρὸς ἑαυτὸν, ὥς πρὸς τὰς ἄλλας
 ἀρετὰς ἰχθυωτάτως ἀποφραίνει.

Δεῖ

& ad præstantiorum generum communionem proximè accedimus, & à bestiis maximè differimus; quodque in rebus nostris præstantissimum est, id quidem nihil aliud fuerit quam Intellectus. Intelligentium autem, & earum rerum quæ intelliguntur, atque adeo omnium rerum quæ sunt, Deus est præstantissimus. Quod si parte nostri præstantissimâ, eo qui totius Universi est præstantissimus, fruamur, sic demum beatissimè vivemus. Dei itaque cognitio beatissimum humanæ vitæ munus erit, quæ eadem etiam Religionis caput existit.

Post Modestiam autem, consecranda erit Generositas. Hæc etenim Virtus, cum præparet homines ut labores tolerant, & pericula in se suscipiant ad multa officia retinenda, efficacissimos in agendo reddit, atque ad reliquas virtutes consequendas instructissimos efficit.

Jam

Δεῖ μὲντοι μὴδ' ἐκείνο ἀγνοεῖν, βίη πᾶρ-
 εργον ξυμβαῖνον τοῖς τε κοσμίοις καὶ γενναίοις
 τῶν ἀνδρῶν. οἳ τε γὰρ κόσμιοι τῶν μὴ τοιού-
 των οὐδὲ κατὰ τὰς ἡδονὰς ἔλαττον ἂν δό-
 ξαιεν ἔχειν ἀκρεβῶς σκεπύσιν· οἳ τε γενναῖοι
 οὐδ' ἀγενεῖς οὐδὲ κατὰ τοὺς πόνοὺς ὑψι-
 βάλλειν. αἳ τε γὰρ ἡδονὰς πεφυκέναι πῶς
 δοκεῖσι τοὺς μὲν τῶν πόνων φυγάδας, σφῶν
 δ' ἐρασάς, καὶ πρὶ αὐτάς ἐπ' ὀνημύδας, μάλ-
 λον ὑπολείπειν· ὑπὸ τε τῇ κόρῃ καὶ ἐθὺς
 αὐτῶν ἀναισθητοτέρως ἴχοντας, καὶ ταχὺ ἀ-
 διωάτοις (ὥς τὰ πολλὰ) ὑπεφαίνεσθαι πρὸς
 αὐτάς, τὰ τε σώματα ἅμα χεῖραι τὸ πολὺ
 ἀπεργαζόμεναι· τοῖς δὲ δὴ κοσμίοις καὶ γεν-
 ναίοις (ὅν γ' ἔτι τ' πρὸς τῷ βίον ἀναγκάων
 αἰρέσεσιν) ἀκμαιότεραί τε ἀποκρίαν, καὶ ἀδρα-
 βεῖς. οἳ τε πόνοι τοῖς μὲν σφῶς φέρουσι, τῶν

Jam vero ne illud quidem ignorandum est, quod modestis & generosis viris accidit, quasi præter vitæ institutum. Et enim si quis rem rectè consideret, nec modestorum vita pauciores habet voluptates, quam eorum qui modesti non sunt: nec generosi plures labores subeunt, quam ii qui sunt degeneres. Nam & voluptatum ea ferè natura esse videtur, ut eos, qui labores fugiunt, ipsas verò amant, earumque amore attoniti sunt, magis deferant; atque efficiant, ut propter satieta-tem & consuetudinem minus earum sensum percipiant; atque in iis assequendis ut viribus plerumque celeriter destituantur, ac corpora simul etiam ferè labefactent. Modestis autem & generosis voluptates, quoniam eas amplectuntur quæ ad vitam necessariæ sunt, tum majore vigore occurrunt, tum citra noxam quoque. Laborum item id esse videtur ingenium, ut in

δὲ ἡδονῶν ἐραταῖς, καὶ μάλα ὀπικείμενοι· οὗ-
 δ' ὀλιγορριῦτάς τε ἐς ἐγκαρτεριῦτας σφί-
 σι μᾶλλον τοι φεύγῃες, ὑπὸ τε τοῦ ἔθους
 καὶ πάνυ τοι αὐτῶν αἰσθητομυθίας, καὶ ἅμα ἐρρω-
 μενέστερα τῇ πρὸς αὐτὰς μελέτῃ τὰ σώματα
 κτωμυθίους.

Μετὰ δὲ γενναιότητα ἐξῆς ἡ εὐψυχία
 παρλαβοῦσα ἡμᾶς ἡσκηκότας ἤδη τιμὴν ἐν
 τοῖς αἰρετοῖς καμπείαν τῆς δυσχερῶν, (ἐν
 οἷς ἴσως αὐτῶν ἔξεσι καὶ ἐφ' ὅσον βουλόμεθα
 μεταχεῖν,) παιδύσειεν ἂν καὶ τῶν ἀκου-
 σίων, τῶν ὑπὸ τοῦ θείου, εὐχερῶς ἀνέχεσ-
 θαι· πρῶτοι μὲν ἐκείνο διδάσκουσα, ὡς αὐ-
 τοὶ μὲν καὶ κρεαδίων θυλάκιον, οὐδὲ ξέτης αἵ-
 ματι, οὐδ' ἄλλό τι τοιοῦτον οὐδεὶ, ἀλλὰ
 ψυχὰί ἐσμεν λογικαί, ἀθάνατοι, οὐδενὶ κα-
 κῶ ἔξωθεν ἀλλοτρίῳ ἐκκείμενοι, εἰ μὴ ὁ, π
 ἂν

eos vehementer incumbant, qui illos averfantur, & voluptates prosequuntur: eos autem qui labores nequaquam curant, & in eis perdurant, magis fugiant; cum ob consuetudinem eorum sensum non ferè percipiant, & simul etiam robustiora habeant corpora, eo quod multos labores sustinuerunt.

Post Generositatem autem deinceps Fiducia nos suscipit exercitatos jam tolerantia rerum voluntariarum, ac molestiarum, (quæ tamen aliquo modo in nostra potestate sunt, ut tantum toleremus quantum libet,) & æquo animo ferre nos jubet ea etiam, quæ voluntaria non sunt, quæque divinitus accidunt. Ac primum illud quidem docet, nos non caruncularum saccum, nec sanguinis sextarium, aut quicquam aliud id genus; verum animos esse ratione præditos, immortales, nulli malo externo & alieno expositos, eo duntaxat

ἀν' ἡμῶν, κατὰ τὰς ἡμετέρας αὐτῶν δόξας,
 ἄλλ' ἡ κακίαν περσεύει· τὰ δὲ σώματα τὰ-
 δε φρικέμεθα, ἐφ' ὅσον ἀν' ὁ θεὸς διδοίη, χρη-
 σόμενοι, οὐ πάνυ τοι ἡμετέροις οὔτε αὐτοῖς,
 πολὺ τε ἔτι ἥττον τοῖς ἄλλοις, τοῖς δὲ αὐ-
 τὰ κτήμασί τε καὶ χρήμασιν· οὐκοῦν οὐδὲ
 τὰ περὶ αὐτὰ δυσχερὴ ὅτι τίμω ψυχῇ δει-
 ῖλκειν, οὐδ' ἡμῶν αὐτοῖς λογίζεσθαι, ἀλλ'
 εἰδότες ὡς τούτων μὲν ὁδὸν πρὸς ἡμᾶς, εἰ-
 κύτως ὀλιγωρεῖν· ἔπειτα, ὡς δ' ἐς τὸν ἐξῆς
 χρόνον ὁδὸν ἀν' ἀποχωρήσει ἀχθομένοισι, εἰ
 μὴ καὶ ὅπιταράποιτ' ἀν' τοῦτο ἡμῶν, ὧ μό-
 να δέήσειεν ἀν' ἐπομορθεῖν τὸ πταῖπαι τε καὶ
 πεπίωκός, (λέγω δὴ τὸ λογιζόμεόν τε, καὶ
 τὸ τίμω ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων πάντων πρὸ-
 νοιαν πεφυκὸς ποιεῖσθαι) εἰδέναι τε ἅμα, ὅ-
 τι ταῦτα μὲν, ἢ ἕκαστα ἄλλ' ἄτακτα, ταύ-

taxat excepto, quod nobis atque opinionibus nostris propter improbitatem adhærescit: corporibus denique his nos circumdatos esse demonstrat, quibus, quoad Deus nobis concefferit, utamur; sed ne ipsa quidem prorsus nostra esse, multo vero minus cæteras res, possessiones & pecunias, quæ corporibus subserviunt: proinde earum rerum molestias non esse ad animum pertrahendas, neque existimandum eas ad nos pertinere. Cum igitur res illas nihil ad nos attinere sciamus, negligere eas æquum esse: deinde ne in reliquum quidem tempus quicquam nobis superventurum dolentibus, nisi ea etiam nostri pars perturbetur, quâ solâ corrigere possumus id in quod imegimus atque cecidimus: ea videlicet quæ ratio- cinatur, & cujus ea est natura, ut rebus nostris omnibus consulat: nosse denique oportere, singula prout constituta sunt, i-

ta

τη καὶ τῷ διατέτακται ὃ πρὸς τῷ ἀγαθῷ εὖ
 καὶ καλῶς, (ὅτι οὐκ ἐνεῖναι ἄλλως εἰπεῖν,) ἡ-
 μῖν τε αὐτοῖς συμφερόντως, ἴσως μὲν καὶ κατ'
 ἄλλον διὰ πᾶσα ἡμῖν λόγον ἀπόρρητον, ἔχ' ἡττον
 ὃ καὶ τῇδε· εἰεν γὰρ ἂν πᾶσι τὰ τοιαῦτα, τοῖς μὲν
 ἡμῶν παιδείᾳ τε καὶ κολλήσεσι ὑπὲρ τῆς κακίας
 θεραπείᾳ τε, καὶ τῷ βίῃ ἐπανορθώσῃ, τῷ ἡμετέ-
 ρῳ ψυχῇς, οἷον πρὸς φαρμακεῖαν νοσῶσι σώμα-
 σιν, ἐν ἀλλοτρίοις δεινοῖς ἐπιπεμπόμενα· τοῖς
 ὃ ἀθλοῖ τε καὶ πείρῃ, λαμπρότερος ἀποφαίνε-
 σαι καὶ ἀνδρικωτέρους τοῖς ἀγῶσιν, οἷον πρὸς σω-
 ματικῶσι γυμνάσια. ἔχον δὲ κατ' ἑδέτερον
 τὸ πρόπῳ ὑπὲρ τοῖς τοῖς ἀγῶσιν ἀνακλῖναι· ἀλλ',
 ἢν ἐκείνῳ ὅτι ἀληθῆς λόγῳ ἐθέλωμεν ἔπεσθαι, καὶ
 χαίρειν ὠφελουμένους, ὡς ὁ εἰκός, πᾶσι τε θεῷ,
 μὴ ὅτι πᾶν γε ἄλλων ἔνεκα ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ
 αὐτῶν τέτων χάριν προσειδέναι.

Μετά

ta etiam fieri; bene autem & præclare, atque in rem nostram, (neque enim aliter dicere fas est,) constituta esse à summo bono, fortasse ob aliam quoque causam nobis ignotam, non minus tamen etiam ob hanc: nostrum enim aliis esse possunt disciplinæ & castigationes, ad curationem vitiorum, & vitæ correctionem destinatæ; quæ, tanquam medicamenta corporibus ægrotantibus, animis nostris alieno periculo sint immissæ: aliis verò nostrum esse veluti certamina & exercitationes, quæ cum illustriores tum fortiores quoque nos reddant, tanquam eos, qui corpora ad ludos exercent, gymnasia. Neutro igitur modo hæc iniquo animo ferre oportet; sed lætari potius, si veram illam rationem (ut par est) sequi velimus, & Deo non propter cætera tantum bona, sed & ob hæc ipsa, habere gratiam.

Post

Μετὰ δὲ ἡδονὰς καὶ πόρους, ὀφιαύτερον
 μὲν, βιαίτερον δ' ἴσως τυραννοῦσιν ἡμῶν δό-
 ξαι τε καὶ ἀδοξία, ἀνθρωπινώτερον ἥδη, καὶ
 ὁ θηριώδη παθήματα. ὁ δὲ μὲν ἦτον καὶ
 περὶ αὐτὰ ἐπιμελείας δεῖται ἡμῶν πινὸς ἢ ψυ-
 χῆς, ὡς δυνάτως τε, καὶ οὐκ εἰκὴ πρὸς αὐ-
 τὰ προσφύειτο. ἢ τε μετερίτης εἴη ἂν ἐν
 αὐτοῖς, τὸ πρέπον τε καὶ ἀρμότιον σώζουσα ἐ-
 χάρσις. παιδεύει γὰρ πρῶτον μὲν τῆς ἀξίας
 ὡς μάλιστα ἑαυτοῦς τιμᾶν· τῶν μὲν ταπεινῶν
 τε καὶ ἡμῶν αὐτῶν ἀναξίων ὑπερφρονουῦντας·
 τὰ δὲ μείζω ἢ κατὰ τὴν ἀξίαν διόλαβόμε-
 νοις· ἐπειτα καὶ τῆς μὲν πρῶτα τῶν χαλῶν καὶ
 ἀγαθῶν, καὶ ὅτι τοῖς χαλοῖς δόξης, μὴ πά-
 νυ τοι ἀμελεῖν· τῇ δὲ τῶν φαύλων τε καὶ ἀφ-
 ρόνων, καὶ ὅτι κενοῖς πσιν, οὐ προσέχειν ὧ
 νοῦ.

Post voluptates & labores, ut seriùs, ita fortasse violentiùs in nos grassantur Gloria & Ignominia: quæ affectiones tametsi humaniores sunt, & non feroces, nihilominus tamen in iis etiam curam quandam requirit animus noster, ut cum eis ita ut oportet, ac non temerè congrediatur. In iis autem Moderatio verfabitur, quæ tuetur decorum, & id quod convenit singulis. Docet enim primum, ut tanti nosmetipsos æstimemus, quanti sumus; tum humilia & inferiora excellentiâ nostrâ despiciendo; tum ea, quæ dignitatem nostram superant, reformidando; tum bonorum hominum existimationem de nobis, rebus honestis conciliatam, non omnino negligendo; tum improborum & insipientium nullam habendo rationem opinionis, quæ rebus quibusdam frivolis & inani-bus excitatur.

L

Dein-

Εξῆς δ' ἡ ἐλευθεριότης ῥᾶον ἤδη ἐγγίγ-
 νοιτ' ἂν ὥς ταύταις ἡσκηκόε τὰς ἀρεταίς. χρή-
 ματα γάρ, τὰ μὲν ὅππῃ ἡδονῶν πορισμῶ, τὰ
 δ' ὅππῃ λυπῶν ἀποτροπῇ, τὰ δὲ ἀφ' ὧν δόξαν
 πινὰ σπουδάζειαι. ὁ ὅς τῶν πολλὰ μεμελε-
 τηκώς ὀλιγοῦρεν, ἥτιον ἂν καὶ χρημάτων δέοιτο,
 ἀπὸ μὲν τῶν εὐποριστοτέρων τ' ἀναγκαῖα τῶν
 βίῳ ἀποδιδούς, ξυὺ εὐτελείᾳ δὲ ἐκ τῶν ἐνό-
 των φιλοκαλῶν. Ἐ ταύτῃ τοι τὸ εἰς τ' ὕλαις
 χάλλος ξυγμένός περ ὅν πρῶταιρ' ὀνείδος, Ἐ ἐκ
 ἀπαξιών· δεδιώς γεμῖν, μὴ μείζω τῆς ἀξίας
 σπουδῶν ὥς αὐτὸ ποιεῖμεν, λάθῃ τὸ οἰ-
 κεῖον, ὅς ἐν τῇ ψυχῇ, ἀπρότερόν τε ἔστι φαι-
 λότερον ἀποφαίνων.

Καὶ μὲν δὴ καὶ ἡ πρᾶξις ὅππῃ τού-
 τοις ἀρμόττοι ἂν μετέλθῃν, πρῶτον μαθη-
 κόσιν ὥς ἡμῶν μὲν αὐτῶν αὐτοὶ κύριοι, κα-
 τὰ

Deinceps autem Liberalitas facilius existet in eo, qui in his virtutibus fuerit exercitatus. Pecuniæ etenim partim ad parandas voluptates, partim ad molestias declinandas, partim ob gloriæ cupiditatem expetuntur. Qui vero summâ industriâ ad hæc negligenda se paravit, minus etiam pecunias requiret, cum necessaria vitæ de iis suppeditet, quæ parabilia sunt, & liberalitatem sine magno sumptu exercent pro facultatibus suis: & hæc quidem in parte materiæ pulchritudinem, quæ quodammodo cognata est, asciscat & non aspernetur; sed tamen metuat, ne, si ejus pulchritudinis studiosior sit, quam deceat, elegantiam forte suam quæ in animo est, minus reddat honoratam & vi-liorem.

Quinetiam Lenitas post has virtutes convenientem sortietur locum, hæc cognitione adjunctâ, in nostrâ esse potestate

nos

τὰ τὰς εἰσπὰς τε ἐ ἐγνησιμίας δόξας ἀγα-
πέναι τὰ ἡμέτερα αὐτῶν· ψυχῶν δὲ ἄλλο-
τρίων οὐ πάνυ τοι κύριοι· ἄλλ' ἀνάγκη καὶ
ἐκείναις αὖ τῷ αὐταῖς δοκοῦντι ἔπειθαι· καὶ
ἀμήχανον ἄλλό τι δεῖν πρὸς τὸ φαινόμενον
ἀγαθόν· ἢ οὖν ἡμῖν ἐνδείκτεον κακείνοις, ὥς
καὶ αὐτοῖς ὁδὸν πῇ ἦτον τὰ ἡμῖν δοκῶντα ἐλο-
μήνοις σωροῖσι· ἢ, ἕως ἂν τῆτο ἀδύνατοι ὦ-
μεν, ἡμᾶς αὐτὰς μᾶλλον τῆ μη οἷός τε εἶναι
σφᾶς πείθειν, ἢ ἐκείνοις τ' τοῖσδε μεμπτέον·
ὥστε καὶ ταυτὴ χαλῶς ἂν ἡμῖν ἔχειν, μεμελείη-
κόσι μὴ χαλεπαίνειν ἀνθρώποις.

Ο δ' ὀλιγωρῶν μὲν ἡδονῶν, ὀλιγωρῶν δὲ
πόνων, κεῖνης δόξης, χρημάτων, μεμαθηκώς
δὲ φέρειν εὐχερῶς μὲν τὰ θεῖα, εὐχερῶς δὲ
τὰ ἀνθρώπεια, εἰκότως ἂν καὶ περὶ τὰ
πρὸς ἀνθρώπους συμβόλαια εὐκοιωνικώτερος

nos ipsos, ut administremus res nostras pro opinionibus infitis, & innascentibus : alienos autem animos non plane habere nos in potestate, verum illis etiam necesse esse id sequi, quod ipsis optimum videatur ; neque ullâ ratione fieri posse, ut quid aliud agant, præterquam id quod bonum existiment. Aut igitur illis etiam à nobis esse demonstrandum, è re ipsorum non minus fore, si sententiam nostram amplectantur : aut, quamdiu id præstare nequeamus, nosmetipsos magis quam illos eâ de causâ esse accusandos, eo quod illis persuadere nequeamus. Itaque hâc etiam in parte benè nobiscum agetur, si operam dederimus, ne hominibus irascamur.

Qui autem & voluptates negligit, & labores, & inanem gloriam, & pecunias ; quique non minus humana quam divina facile ferre didicit ; is non immeritò etiam in humanis contractibus ad societatem

εἶη, χρηστὴντα μελίων· (μεμαθηκώς, ὡς ὁ μὲν
καλῶς ποιῆν τῷ εὖ πάχειν ἀμεινον πολλῶ αὐ-
τῷ δὴ πύθεν ὅτι καλῶς ποιῆν, ἅτε δὴ καὶ θεο-
ειδέτερον ὄν· τῷ δὲ κακῶς πάχειν τὸ κακῶς
ποιῆν χεῖρον αὐ πολλῶ· τῷ γὰρ ἀμείνονι τῷτό
γε ἐνδοκτόν· καὶ δέοι ὁ μὲν, ὡς ἀειπτοῖ ὄν, διώ-
κειν εἰς δυνάμιν, ὁ δὲ φεύγειν παντὶ τρώπῳ,
διὰ λαβύδρον μὴ κτιστάμενος λάθῃ ὁ χείρι-
στον τῷ κακῷ.) ἅμα γὰρ καὶ ξύμφωνον αὐτὸν τῇ
ἑὸν ὅλα τῷδε σωτηρίᾳ προσπαράχρηται ἄν, ἅτε
δὴ τοι καὶ μύριον τῷδε ὄντα, ἔκ ὀλέθρου τινὸς τεί-
ξιν, ἀλλὰ σωτήρης τε αἰρόμενος καὶ εὐεργέτης ὁ
μέρος, ἔγωγε εὖ φράττων καὶ αὐτὸς, οἷόν τι καὶ
μοεῖω σώματος πολὺ ἂν μάλλον λυσιτελοῖ εἶ-
κειν τῷ ὅλῳ καὶ ὁμολογεῖν, ὑπηρετεῖν τε ὅτι λοι-
πῶ, καλῶς ὁ αὐτὸς ἔρπον ἀποδιδόντι, ἢ ἀνπεί-
νειν τε ὅτι ἀξυμφώνῳ εἶ), καὶ διεσπᾶσθαι ἑὸν ὅλα
σώματι.

Εκ

tem aptior fuerit, bonitatis studiosus: (cum sciat bene collocare beneficium longè esse præstantius quam accipere, idque ei ipsi, qui benefaciat, magis expedire; videlicet cum ad Dei similitudinem propius accedat. Male autem facere longè esse deterius, quam malo affici, siquidem id præstantiori est contrarium: atque oportere illud tanquam præstantissimum consecrari pro virili; hoc verò averfari quovis pacto; verentem, ne in pessimum malum imprudens incidat:) quin & se conservationi Universitatis hujus consentientem præbuerit, ut qui ejus & ipse pars sit; non perniciosi alicujus locum, sed servatoris & benefici partes amplectens; quâ ratione cum ipso etiam bene agetur, quemadmodum etiam parti corporis longè magis expedit cedere toti, & consentire, atque inservire reliquo corpori, suum munus rectè exequendo, quam obluèctari, dissentire, atque avelli à toto corpore.

E

Εκ τῆ δὲ τῶ πρὸς ἀνθρώπους συμβολαίων,
 ἐ τῶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἐμπειρότερος γνό-
 μενος, ῥᾷόν περ ἦδη καὶ εὐδελίαν ἂν τις κλήσαι-
 το, εἰδὼς μέγα διαφέρειν ἐπιστάμενον μὴ ἐπιστα-
 μένῃ, καὶ ξὺν λόγῳ μέλα χειρίζοντα οὐκ ἔνδοξάζον-
 τος ἄνευ λόγου· ὥτε πρὸς γε ὃ ἕκαστα πράτ-
 τειν τῶ καὶ τῶ βίον, μέγα συμβάλλεται· ὃ δὲ
 τῶ ἀθροπέων ἱσακρίβειν πραγμάτων, καὶ ἅμα
 χειροτάτην εἶναι τῶ δὲ τῶ ἀνθρωπίνων θεωρίαν,
 ἅτε δὴ δὲ θεωρίαν γνησίαν ἡμῖν αὐτοῖς.

Μεθ' ἣν καὶ πάλιν φυσικῶς τις μετιών, οὐ
 μικρὰν αὐτῷ προσηκίαν εἰς εὐδαιμονίας ὀπί-
 κτησιν φέροιτ' ἂν· πρῶτον μὲν τῷ τῶ αὐ-
 τοῦ κρατίστῳ ζῶν, τῷ λογικῷ· ἔπειτα δὲ
 τὸ ἅπαν τόδε τούτῳ χρώμενθ, καὶ θεω-
 ρῶν τί τέ ἐστιν ἕκαστα, καὶ ἀφ' οὗ τί γίνεται,
 τίνα τε καὶ φύσιν διυατὰ, καὶ τίνα ἀδιυά-

τα·

E contractibus porro humanis, si quis majorem humanarum rerum peritiam consecutus fuerit, facilius is sibi deliberandi Prudentiam parabit; cum peritum longè præstare imperito sciat, & eum qui certâ ratione quidvis tractet, ei qui citra rationem opinionibus ducatur. Itaque ad singulas vitæ actiones multum confert humanas actiones diligenter contemplari, quæ etiam ex contemplando maximam præbent voluptatem, ut quæ cognatæ sint nobis.

Post eam autem deliberandi prudentiam, si quis Naturæ Explicationem aggrediatur, is non parvum ad felicitatem acquirendam additamentum consequetur: primum cum parte sui præstantissimâ vivat, videlicet ratione; deinde cum utatur eâ in Universitate hac, & contempletur quid sint singula, quamobrem fiant, quæ ordine naturæ fieri possint, aut fieri ne-

M queant;

τα· ὁ σμικροῖς ποτὶν ἀγαπῶν, ἀνθρωπίνης φύ-
σεως ἡγενοῦν διαίτη τε καὶ ἀπολαύσῃ (ἣν οὐδὲ
παραβαλεῖν οἷόν τ' ἂν εἴη τηλικῶδε φράγματι)
ἀλλ' ὅλῳ τῷδε ὧ παντὶ ἐνδιαίώμενος τῇ ψυ-
χῇ, καὶ ἀπολαύων γησίως, ἐκ καρπύμενος βίον
κοινότατον τε καὶ ὁμοιότατον αὐτοῖς τοῖς κρείτ-
τοσι δῆπερ γενέσιν.

Εἰθ' ἡ πολιτεία, ὅ ὅρος ὁ συγγενὲς κοινὸν
περιποιεμένη ἡμῖν, πλεῖς' ἂν ὠφελῇ, ἐπεὶ καὶ
κατὰ φύσιν τυγχάνει τὰ σπουδαιότερά τε ἐτε-
λεώτερά τ' ἡμῶν μᾶλλον τοι κοινωνῶντα ἀλλή-
λοις, τὰ κατὰδεετέρων τε καὶ φαυλοτέρων. φύσιν
μὲν γὰρ, ἢ καὶ ξύμπασα ἢ γε ἀνάσθητος φύσις ἡ-
κιστ' ἂν ὅπτι κοινωνοῖν ἀλλήλοις· ζῶα δ' καὶ ξύμ-
παντα, ἀπὸ αἰσθήσεως ἥδη μετέχει, μάλιστα' ἂν
τὸτό γε διαπράττοιτο· ἐπεὶ καὶ αὐτῷ αὐτὸ ὅ αἰ-
σθανόμενόν τε ἐξ ὧν μᾶλλον τι κοινωνοῖ ἂν, ἢ τὰ
ἀνασθῆ-

queant ; non parvis contentus cujusvis naturæ humanæ conditionibus, videlicet victûs ratione & fructu (quæ ne comparari quidem debent tantæ rei) sed animo in hâc Universitate versans, eâque germanè fruens, & tum communissimæ, tum simillimæ cum ipsis generibus præstantioribus vitæ fructum percipiens.

Postea verò Respublica, societate nos cum cognatis conjungens, maximas affert utilitates, cum & naturæ consentanea sit, ut animalium genera honestiora ac perfectiora societatem inter se magis colant, quam ea quæ deteriora sunt & viliora. Siquidem stirpes, & universa sensûs expers natura, minimè inter se societatem colunt : animalia verò, omniaque sensu prædita, maximè in hoc elaborant. Nam quod seipsum sentit & vivit, ad societatem fuerit aptius, quam quidvis
sensûs

ἀναισθήτων τε καὶ ἀφύχων ὅπου, εἴπερ τοῖς
μορείαις τὸ ὅλον πεπονθόσι τι μάλιστα συμπά-
σχει τε, καὶ συναισθόμεται (ὡς τοῦτό π' ὄν
καὶ ζῶν) κοινωνίαν πινὰ καὶ συμπάθειαν αὐ-
τοῦ αὐτῷ τε καὶ τοῖς πρῶσι πτεσιν ἐχάτοις.
τῷ δὲ θηρίων τὰ μᾶλλον ξυναγελαζόμενα,
τῶν ἡττον τῆτο ποιουῶτων, τελεατέρᾳ τε εἶ-
ναι, καὶ ἡμῶν πῶς ἐγγυτέρῳ· ἄνθρωπον δὲ
θηρίων συμπαρόντων κοινότητι βίου πάμπολυ
ἀφάφειν. τάτε αὖ κρείττω που γένη κοινό-
τερον ἔτι ἀνθρώπου βιοῖ ἂν κατὰ τὸ εἶκος.
ἄσ' ὅ γε πολίτης ἀγαθὸς τούτου μάλιστα
ἔπιμελόμην, καὶ ἐς τὸ κοινὸν ζῶν, οὐ τὰ
ἐλάχισ' ἂν αὐτῷ διαπεπραγμένος εἴη, μὴ ὅτι
κατὰ φύσιν τε καὶ ἀνθρωπινώτερον οὕτω βιῶν,
ἀλλὰ καὶ τοῖς αὐτοῦ τελεωτέροις γένεσιν εἰς
δύναμιν ἀφομοιούμεν. πρὸς δ', καὶ ὁ ἴδιον
ἔτω

sensus expers & inanimum: siquidem partium affectionibus totum & maximè afficitur, simulque sentit (tanquam hoc ei etiam pro vitâ esset) communitatem quandam ac consensionem ipsius & secum, & cum singulis quæcunque accidant. Itaque bestiarum eas, quæ magis congregantur, iis quæ minus id faciunt, & perfectiores esse, & nobis aliquo modo propriores: hominem autem bestiis universis longè antecellere in vitæ communitate. Et porrò consentaneum est, præstantiora genera majori uti vitæ communitate, quam homines. Quamobrem bonus civis, quum in hoc maximè dat operam, ut vitam suam ad communitatem referat, non minimum sanè profecerit, non solum, quòd ita vivit secundum naturam & ut hominem decet, sed ob illud etiam, quod pro virili præstantiorum generum quandam similitudinem assequitur. Huc illud etiam accedit, quòd
 &

ἔτω σώζων μάλλον, ὃ κοινὸν παρὰ αὐτοῦ αἰ-
 ρῶμεθα, ἀλλὰ μὴ τοῦτο παρὰ τοῦ κοινοῦ.
 ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν κοινὸν χαλῶς τιθεμένου, αὐ-
 τό τε καὶ τὸ ἴδιον μάλα σώζεσθαι πέφυκε·
 τοῦ δὲ ἰδίου διατεμένου τοῦ κοινοῦ, ἀμφοτέρῃ
 ἀπώλλυσθαι.

Μετὰ ἣ πολυεῖαν ἐξῆς ἢ γε ὁπότες μελέ-
 ται, πρὸς τὴν θεῶν θεραπεῖαν τε καὶ κοινωνίαν
 ἡμᾶς εὖ πρᾶσκευάζουσα, ἔκοινη καὶ ἰδίᾳ ἀνο-
 σιότητα καὶ δεισιδαιμονίαν μὴ παρῆναι εἰς τὴν
 ψυχὴν. παρὰ δὲ εὐχαῖς, καὶ προσκυνήσεις, ἔϋ-
 μνος, καὶ τελεταί, καὶ ἀπρχαί, ἔπαντα τὰ
 τριάδε, ἔτε χαλκωφρονητικῶς ὁ ὅσιος ἐξεί, ἀνω-
 φελῇ περὶ τὰ τοιαῦτα ἑαυτῷ ἄγων, οὐδ' οὕτω
 προσοίσει ὥς δεομένου πινὸς τέτων τῷ θεῷ, ἢ
 κνησομένῳ δι' αὐτῶν· (ἀκίνητον δὲ καὶ ἀπροσδεὲς
 ὅτι μάλιστα ὁ κείνων) ἀλλ' ὥς αὐτὸν τὰ μέγ-

& suum commodum ita magis tuetur, si privatis rebus publicas anteponat, non autem si privatas publicis. Siquidem rebus publicis benè constitutis, ità comparatum est, ut cùm ipsæ, tum res privatæ maximè conserventur : sin res privatæ à rebus publicis segregentur, utræque unà pereant.

Post Rempublicam ordine Sanctitas amplectenda est, quæ ad cultum & communitatem numinis probè nos instruit ; quæque nec publicè nec privatim impietatem & superstitionem in animum admittit. Nam neque preces, nec supplicationes, nec laudes divinas, nec festa, nec primitias, neque id genus alia vir sanctus contemnet, ea inutilia sibi esse existimando ; neque sic offeret Numini, quasi aliquâ illarum rerum egeat, aut per ea allici debeat, (neque enim movetur, & minimè rebus illis eget ;) verum ita offeret, tanquam maximas sibi ipsi utilitates
inde

στα ἀφελήσων, κακίας τε ἀφέξει καὶ ἀρετῆς με-
 λέτη, ἔσ' ὁμολογία δ' αὖτις ἡμῖν τ' ἀγαθῶν· καὶ
 τούτων δὴ ἕνεκα ἐκείνα προσάβων τε καὶ ἀφροσύ-
 μενος, θεοσέβειαν αὐτῆς τε ὁσιότητος, καὶ πάσις
 κεφάλαιον ἀρετῆς ποιῶμενος, (ὥσπερ καὶ πρότε-
 ρον εἶρη) πάντα τε εἰς τ' ὃ θεὸς νόησιν ξυντεί-
 νων, τ' μακραιωτότιν ζωῷ· ὥς συμβαίνειν,
 ὧ μὲν καλὸν καὶ ἀγαθόν, τ' αὐτὸν εὐδαίμονά τε
 καὶ μακρόν τοιούτη τε καὶ κατὰ τοσούτον,
 καὶ ὅσον ἂν ἀρετῆς μετάχρη· ὧ δὲ φαῦλον
 ἄθλιον κατὰ τοσούτον, καὶ ὅσον ἂν κακίας
 μεταλάβοι. εὐγενείας δὲ καὶ δυσγενείας, καὶ
 ἀρχὰς καὶ ἰδιωτείας, καὶ δόξας καὶ ἀδοξίας,
 καὶ πλούτους καὶ πειρίας, καὶ ἡδονὰς καὶ πό-
 νους, καὶ ὑγιείας καὶ νόσους, καὶ μακροβί-
 οτητας καὶ θοράτους, καὶ πάντα τὰ τοιαύ-
 δε, αὐτὰ μὲν καὶ αὐτὰ, οὐδέ τινα ὅτε ἀγα-
 θὰ,

inde allaturus, tum abstinentiâ vitiorum, tum meditatione virtutis, tum agnitione ac professione ejus, qui bonorum nobis auctor est. His igitur de causis illa offeret, & sanctitatis munere fungetur, principatum divino cultui cum in ipsâ sanctitate, tum in totâ virtute deferendo, (ut & suprâ commemoratum est;) omnino autem beatissimam vitam ad Dei intellectionem referet: atque ita continget, ut vir bonus, idem & beatus fit & felix; idque eâ ratione & eatenus, quatenus virtutis fuerit particeps: improbus autem eatenus miser fit, quatenus vitiis fuerit contaminatus. Nobilitas autem & ignobilitas, magistratus & vita privata, gloria & ignominia, divitiæ & paupertas, voluptates & labores, sanitas & morbi, longævitas & mors, atque id genus omnia, ipsa quidem suapte naturâ neutrius sunt generis, neque om-

θα, ὅτε κακὰ εἶ) καθάπαξ· τούτων γὰρ οὐδὲν
 ὡρὸς ἡμᾶς αὐτὸς· τήνδε τούτων ὀποτέρων χρῆ-
 σιν, σὺν μὲν ὧ δέοντι καὶ ἀρετῇ γιγνομένην, ἀγα-
 θὴν τε καὶ εὐδαίμονα ἡμῖν καθίσταται· σὺν δὲ
 κακίᾳ, βλαβεράν καὶ κακοδαίμονα.

Τοσαῦτα φεῖτε ἀρετῆς καὶ τῶν ταύτης
 μορίων, ὥστε πολλῶν ὀλίγα ὅστιν εἰπεῖν, αὐτὰ
 σχεδὸν τὰ κεφάλαια περὶ τοῦ λόγου περὶ
 ἕκαστον λόγων.

Επὶ γὰρ τῇ ἀρετῇ κτήσιν, ὡρῶτον μὲν φύ-
 σεως δεῖ, καὶ θείας μοίρας, ἧς χρεῖς ὁδὸς ἀγα-
 θῆ πινὸς ὅστις τυχεῖν· ἔπειτα λόγος τε καὶ ὅτι
 στήμης· εἶτα μελέτης τε καὶ ἀσκήσεως. ὅτι δ'
 ἂν αὐτῶν τις ἀπολειφθῇ, ταύτην τε ἐκ τῆς το-
 σοῦτον, καὶ ὅσον ἂν ἀπολειφθῇ, ἀτελὴς μά-
 λιστα ἔσται. πῶς γὰρ ἂν τις τελέως καλὸς καὶ
 γαθὸς γένοιτο, λόγον μηδένα ἔχων περὶ ἑκά-

nino bona nec mala, (nihil etenim horum ad nosmetipsos pertinet :) utrorumvis autem usus legitimus, si cum virtute jungatur, bonus nobis efficietur & felix ; cum improbitate autem, noxius & infelix.

Atque hæc de Virtute, ejusque partibus, pauca de multis dici queant, si quis ipsa ferè capita disputationum earum, quæ de singulis haberi possint, tractanda suscipiat.

Ad Virtutem autem parandam Natura primùm requiritur, & Divinum Fatum, citra quod nullo potiri licet bono : deinde Institutio etiam & Scientia ; denique Usus & Exercitatio. Quocunque autem illorum destituaris, quatenus destitutus fueris, eatenus à summâ perfectione aberis. Etenim quo pacto perfectè vir bonus quisquam fieri queat, si nullâ disciplinâ fuerit instructus de unaquaque

της ἀρετῆς, οἷόν τέ ἐστι πρὸς ἀνθρώπῳ, καὶ ὅπῃ ἐ-
 ὅπως ἀγαθόν; λόγου δὲ καὶ ἐπιτήμης μετα-
 ρῶν, τελειώτερος αὖ πάντως ἔσμι, μελέτην τε
 καὶ ἀσκησιν προσηλαβών, καὶ πρὸς τὸ τοῦ ἔθους
 ἡδεῖ πρὸς ἀείψῳ ἐγκαταμίξας, ταυτὸν ἡδὺ τε
 καὶ ἀειτον καὶ μακάριον ἀποφῆνας. ὅμως μέν-
 γε πᾶσι πρὸς πῶς φεύκτεον μὲν κακίαν, ἐπιτη-
 δούλειον δ' ἀρετήν· ἵνα δὴ ἀντὶ ἀθλιωτέρων εὐ-
 δαίμονές τε καὶ μακάριοι ἐν τε πρὸς παρόντι βίῳ
 καὶ δυνάμιν φροῖμεθα, καὶ ἐπειδὰν τελειώσω-
 μεν, τ' τοῖς νῦν βεβιωμένοις παρέπυσσάν τε καὶ
 ἀρμότισσαν ἀπολαβόντες χάραν, πολλ' ἐπὶ δὴ
 μᾶλλον εὖ πράξαιμεν.

Τ Ε Λ Ο Σ,

quaque virtute ; quale bonum ea fit homini, & ubi, & quo modo ? Si quis autem disciplinâ & scientiâ fuerit ornatus, is omnium perfectissimus erit, usu & exercitatione adjunctis : & hæc omnia immiscens ei optimo, quod ex consuetudine in voluptatem transit, idem jucundum & optimum & beatum esse judicans. Sed, utut sit, omnibus certè modis & fugiendum est Vitium, & Virtuti opera danda : ut cum in hac vitâ, quoad ejus fieri potest, è calamitosis felices ac beati fiamus, tum etiam post obitum, locum rationi actæ vitæ decentem & convenientem adepti, multo etiam beatiores evadamus.

F I N I S.

Επίλογος τῶν ῥηθέντων.

Τῶν ἀρετῶν γενικαὶ μὲν, φρόνησις, δικαιο-
 σιύη, ἀνδρία, σωφροσύνη· εἰδικαὶ δὲ, τῇ μὲν
 φρόνησει ὑποδιαίρεσθαι, θεοσέβεια, φυσικὴ,
 εὐβουλία· τῇ δὲ δικαιοσιύῃ, ὁσιότης, πολι-
 τεία, χρηστότης· τῇ ᾗ ἀνδρεία, εὐψυχία, θμ-
 ναιότης, ωραότης· τῇ δὲ σωφροσιύῃ, μετρίο-
 τής, ἐλευθεριότης, κοσμιότης. καὶ θεοσέβεια
 μὲν περὶ τὰ θεῖα, φυσικὴ δὲ περὶ τὰ φυσι-
 κά, εὐβουλία δὲ περὶ τὰ ἀνθρώπινα. καὶ ὁ-
 σιότης μὲν ἐν τοῖς πρὸς τὸ θεῖον, πολιτεία
 δὲ ἐν τοῖς πρὸς τὰ κοινὰ, χρηστότης δὲ ἐν
 τοῖς πρὸς τὰ ἰδιώτικα. καὶ εὐψυχία μὲν ἐν
 τοῖς ἀκασίοις, θμναιότης ᾗ ἐν αἰρετοῖς, ωραό-
 τής δὲ ἐν τοῖς πρὸς ἀνθρώπους. ἡ μετρίο-
 τής μὲν περὶ δόξαν, ἐλευθεριότης ᾗ περὶ χρή-
 ματα, κοσμιότης ᾗ περὶ ἡδονάς.

Peroratio eorum quæ dicta sunt.

Virtutum genera sunt, Prudentia, Justitia, Fortitudo, Temperantia. Generum autem formæ, si Prudentiæ subjiciantur, Dei Cultus, Naturalis Sapientia, Consilii capiendi Ratio : si Justitiæ, Sanctitas, Reipublicæ Administratio, Bonitas : si Fortitudini, Fidentia, Bonus Animus, Lenitas : si Temperantiæ, Moderatio, Liberalitas, Modestia. Ac Dei Cultus in rebus divinis versatur, Naturalis Sapientia in rebus naturalibus, capiendi Consilii Ratio in actionibus hominum. Sanctitas in iis rebus quæ ad numen attinent, Reipublicæ Administratio in iis quæ ad communiter referuntur, Bonitas in rebus privatis. Fidentia in rebus non voluntariis, Bonus Animus in iis quæ ipsi ultrò suscipimus, Lenitas in iis quæ ad homines pertinent. Ac Moderatio quidem in gloria versatur, Liberalitas in pecunia, Modestia subjectas sibi habet voluptates.

Α Ρ Ε Τ Α Ι

	Pag.		Pag.
{	Φρόνη- σις	58 64	Θεοσέβεια
			Φυσική
			Εὐδελία
	Δικαιο- σύνη	58 62	Οσιότης
			Πολιτεία
			Χρηστότης
	Ανδρία	54 60	Εὐψυχία
			Γενναϊότης
			Πραότης
			Μετελότης
Σωφρο- σύνη	52 60	Ελευθεριότης	
		Κοσμιότης	

} 68.96.

} 88.

} 88.

} 94.

} 90.

} 86.

} 74.

} 70.

} 82.

} 80.

} 82.

} 66.

N O T Æ
I N
A R I S T O T E L E M
E T
P L E T H O N E M.

O

N O T Æ

I N

A R I S T O T E L E M.

PAG. 12. l. 1. τὰ καλὰ.] Hæc Zeno, Polemonis Platonici auditor, ab Academicis accepta, in suam transtulit Disciplinam, atque adeo vehementer amplexus est, ut quasi purè Stoica, & privati juris esse fecerit. Sic Cato ille Ciceronianus, consuetudina brevia illa & acuta Stoicorum referens --- *quod est bonum, inquit, omne laudabile est: quod autem laudabile est, omne honestum est: bonum igitur quod est, honestum est.* Cic. de Fin. III. 7. 8.

Ibid. l. 6. κατὰ μέρος ἀπ' αὐτῶν.] Eodem fermè modo, quo Noster *Laudabilia*, Stoici *Bona* partiti sunt. --- *Sequitur illa Divisio, ut Bonorum alia sint ad illud ultimum pertinentia, (sic enim adpello, quæ περὶ τοῦ dicuntur:) --- alia autem efficientia, quæ Græci ποιητικὰ, alia utrumque.* Cic. de Fin. III. 16.

Ibid. l. 9. κατὰ Πλάτωνα.] Plato triplicem finxit animum: cujus principatum, id est, rationem, in capite sicut in arce posuit: & duas partes ei parere voluit, iram & cupiditatem, quas locis suis, iram in pectore, cupiditatem subter præcordia locavit. Cic. Tusc. Disp. I. 10.

Ibid. l. 11. ἡ ἀνδρεία.] Pro ἀνδρεία Basil. altera ubique habet ἀνδρία. Mox articulus (ἡ) ante ἰσχυρτατα defest editioni Du Vall: male, ut videtur.

P. 14. l. 6. ἡ ἀκρασία.] Basileensium altera legit ἀκρασία, quam secutus sum: cæteræ legunt ἀκρατεία, minus

minus rectè: nam infra p. 34. l. 13. legunt omnes ἀ-
κρεσία.

Ibid. l. 9. σωτηριόντων.] In Ethic. Nicom. VI. 5. aliam legimus Prudentiæ definitionem --- εἶναι ἀληθῆ καὶ λόγῳ προκρινόμενόν τε τῷ ἀνθρώπῳ ἀγαθὸν καὶ κακόν. *Habitum cum ratione verâ conjunctum, ad agendum idoneum, in iis occupatum, quæ homini bona & mala sunt.* Apud Stob. Ecl. Ethic. II. p. 167. alias duas Stoicorum definitiones videre est -- φρονεῖν ὃ εἶναι ἐπιστήμην ὧν ποιητέον, καὶ ὃ ποιητέον, καὶ ὃ δεινότερον. ἢ ἐπιστήμην ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ ὃ δεινότερον, φύσιν πολιτικῆς ζωῆς. *Prudentiam esse scientiam faciendorum & non faciendorum & neutrorum: vel scientiam bonorum & malorum & neutrorum animalis naturæ civilis.* Res ubique eodem redit. Ea enim, quæ ad vitam beatam spectant, facile comparet necesse est, qui Bonorum & Malorum habet scientiam.

Ibid. l. 11. ὑπὸ ἀρχῆς γίνονται δυσκίνητοι.] Legit Andronicus, ὡς ἀρχῆς γίνοντο ἀκίνητοι.

Ibid. l. 13. δυσεκκληκταί ἐσιν ἀπὸ φροῦν.] Andronicus legit, δυσπληκτοί πινες ὡς φροῦν ἢ φροῦν γίνονται. Sylburgius, una cum editionibus Basil. pro δυσεκκληκτοι habet δύσπληκτοι. Pro φροῦν, (ut ait idem Sylburgius,) à nonnullis legitur δεινόν.

P. 16. l. 1. Σωφροσύνη.] Et si omnes Virtutes inter se connexas esse aiebant Philosophi, singularem tamen cognationem Temperantiæ cum Prudentia notabant. Εὐγενὲς ἔστι τὴν ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΝ (inquit Aristoteles,) τέτη ἀποσπαραζόμεν τῷ ὀνόματι, ὡς ΣΩΖΟΥΣΑΝ ΤΗΝ ΦΡΟΝΗΣΙΝ. σώζει δὲ τὴν τοιαύτην ὑπόληψιν. ὃ γὰρ πᾶσιν ὑπόληψιν ἀφαιρεί, ὃ δὲ ἀφαιρεί τὸ ἰδόν, ἔστι τὸ λυπηρόν. οἷον, ὅτι τὸ τριγωνὸν οὐκ ὁρᾷται ἰσοῦς ἔχει, ἢ ἔχει ἔχει ἀλλὰ τὸς ὡς τὸ περὶ τὸν. Ex quo nomen invenit apud Græcos Temperantia, quam illi appellant σωφροσύνη, tanquam prudentiæ conservatricem. Talem autem exi-

stimationem

stimulationem tuctur & conservat. Non enim omnem estimationem corrumpunt neque depravant dolor & voluptas: exempli causâ, triangulum duobus rectis pares angulos habere, aut non habere: sed eas duntaxat, quæ ad id, quod sub actionem venit, pertinent. Arist. Ethic. Nicom. L. VI. C. 5. Immo Stoici Temperantiam eodem fermè modo, quo Prudentiam, designabant: scil. ἐπισήμω ἀρετῶν (lege αἰρετῶν) καὶ φουκτῶν καὶ ἑδῆτέγων, scientiam expetendorum & fugiendorum & neutro-um. Stob. Ecl. Ethic. p. 167.

Ibid. l. 4. Εγκράτεια.] Duas definitiones ἐγκρατείας dat Andronicus: alteram iisdem penè verbis, quibus Noster; alteram, quæ dicitur esse ἐξὶς ἀήτητος ὑφ' ἡδονῆς, *Habitus quem Voluptas vincere nequit.*

Ibid. l. 9. Ελευθερίτης.] Iisdem verbis ελευθερίαν definit Andronicus: in eâ tamen definitione pro εὐδαιμονίας corruptè legitur εὐδαιμόνη.

Ibid. l. 12. δυνάει φέρειν.] In Andronico legitur, εὐδυναται φέρειν. Stoici dicunt τὴν μεγαλοψυχίαν, ἐπισήμην ἢ ἐξὶν ὑπερῶν πειῖσιν ἢ συμφοραῖν καὶ κατὰ φύλιν τε καὶ ἀποδιδόναι, (lege omnino φαύλοις τε καὶ ἀποδιδόναις,) *Magnanimitatem esse Habitum, qui surgere aliquem faciat supra ea, quæ communiter contingunt & malis & bonis.* Diog. Laert. Lib. VII. 93. Emendationem firmat Noster; videmus enim tam bonos quam malos æquali sorte participare εὐτυχίαν καὶ ἀτυχίαν, πλεὺς καὶ ἀτιμίαν: quas res æquo animo ferre, viri verè magnanimi est.

P. 18. l. 1. Αφροσύνη.] De eâ Stultitiâ minimè loquitur Noster, quæ nonnullis ab ipso ortu naturæ debilitatæ obtigit: eam potius innuit, quam Sapiens in Proverbiis ubique insectatur; quamque & Philosophi, tanquam veræ Virtuti & Sapientiæ contrariam, omnino repudiandam & extirpandam esse aiunt.

*Quem mala Stultitia, & quæcunque inscitia veri
Cæcum agit, insanum Chrysippi porticus, & grex
Autumat: hæc populos, hæc magnos formula reges,
Excepto sapiente, tenet.* Hor. Sat. L. II. 3.

Ibid. l. 4. *αὐτὸς ἐργῶν.*] Editiones Basil. *αὐτὸς ἐργῶν* habent.

Ibid. l. 10. *Ἀκρασία.*] Ita ope codicis MS. Biblioth. Bodl. definitionem Incontinentiæ reposuimus: cæteris editionibus vel deest, vel malè ex conjecturâ suppletur. Hoc inter *ἀκρασίας* & *ἀκρασίας* interest, quod prior petit Voluptates ratione minimè renitente, immò plaudente magis (ut ita dicam)

--- *plenis subit ostia velis.*

Haud sic *Ἀκρασία*: ibi allicit Voluptas, revocat Ratio; in dubio est Voluntas,

--- *modo recta capeffens,*

Interdum pravis obnoxia.

Qui plura velit, adeat Horat. Sat. 7. L. II. & Aristotelis ipsius Ethic. Nicom. L. VII. ubi hæc (Cap. 8.) lectu dignissima exstant --- *ἐστὶ δὲ ὁ μὲν ἀκρατής, ὡς περ ἐλίσθη, & μεταμεληκός. ἱμάρει γὰρ τῇ παρὰ κρίσιν. ὁ δὲ ἀκρατής, μεταμεληκός πᾶς. διὸ καὶ ὡς περ ἡπρησάμεν & τῷ καὶ ἐχθ' ἀλλ' ὁ μὲν ἀνάσσει, ὁ δὲ ἰατρός.* Intemperantem autem, ut supra diximus, non facile suorum factorum pœnitet. perstat enim in consilio suscepto. incontinens autem omnis, ejusmodi est quodammodo, ut eum facile pœniteat. Itaque non ita se res habet, ut supra dubitavimus: sed hic quidem sanabilis, ille autem insanabilis.

P. 20. l. 3. *Ἀνιδόθητος.*] Inter injustum & illiberalem hoc interest: non necessario illiberalis, qui injustus; at omnino injustus est, quicumque illiberalis. Injusti fuerunt Pisistratus, Phalaris, Hiero, C. Cæsar, & quicumque alii populos liberos in servitutem redege-
mis

mis & sordidis moribus, lucrum è quâvis re turpissimè quæritantes, vitam ducunt pariter inhonestam ac ignobilem.

Ibid. l. 6. ἀδύνατοι εἰσι φέρειν εὐτυχίαν.] Nuntiatâ clade, quæ ad lacum Thrasymenum inciderat, altera Mater sospiti filio ad ipsam portam facta obviam, in complexu ejus expiravit: altera cum falso mortis filii nuntio domi mæsta sederet, ad primum conspectum redeuntis exanimata est. Valer. Max. IX. 12.

Ibid. l. 8. τὸ εὖ βελεύσασθαι.] Ita corrigo ex Andronico, cum cæteris editionibus desit illud εὖ. Lectiorem firmat, quod cum infra de Stultitiâ agat Noster, ejus proprium esse dicit, τὸ βελεύσασθαι κακῶς.

Ibid. l. 11. ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς.] Voces καὶ κακοῖς addidi ex Andronico, quod plenius videtur; neque enim circa res bonas tantum & prosperas versatur Prudentia. Mox infra pro μέρη αὐτῆς, editiones Basil. habent μέρη τῆς φρονήσεως.

P. 22. l. 4. καὶ ἡ εὐεχλία.] Voces καὶ ἡ εὐεχλία ab omnibus libris tam MSSis quam impressis absunt: quas tamen, quia excidisse suspicamur, in textum revocavimus. Eas quidem agnoscit Andronicus; & in verbis proximè sequentibus, ubi partes Prudentiæ repetuntur, hæc eadem Pars (scil. εὐεχλία) locum habet. Mox Verbis εὐεχλία & ἀλγύναι subjungit Andronicus ἐπιδεξιότης.

Ibid. l. 15. Ἀνδρείας.] Hæc Ἀνδραγαθία dat Andronicus.

Ibid. & ibid. δυσέπληκτον.] δύσπληκτον εἶναι Andronicus; & mox pro φόβον τῶν legit φόβον τῶν: deinde post εὐταρεῖν iterum habet εἶναι, & pro σωθῆναι, σώζεσθαι: & post τὸ νίκης αἶπον addit ἅπαντος: quæ sequuntur, non agnoscit.

P. 24. l. 6. ἀνδραγαθίζεσθαι.] Editiones Basil. & δυσκοῦναι.

Ibid.

Ibid. l. 7. καὶ τὸ θάρος καὶ τὸ θάρος.] Hæc, quamvis duabus tantum literulis transpositis inter se discrepent, in diversas tamen, (si fides sit Grammaticis) imo in contrarias planè significationes abeunt. Θάρος καὶ θάρος ἀλλήλων. Θάρος μὲν γάρ ἐστιν, ἡ ἀλογος οἰμή· θάρος δὲ, ἱσχυρὸς οἰμή. Θάρος ἢ θάρος differunt. Θάρος enim est irrationalis animi impetus; θάρος autem, rationalis. Ita Ammonius in Lib. de Vocabulor. Differentiâ, cui adstipulatur Scholiastes Homer. in Iliad. E'. V. 2. Si quæras, unde hæc duo eidem contingant, respondendum est, virum verè fortem pericula adire ducibus tam naturâ, quam ratione ac disciplinâ; ab his vero pendere rationalem impetum; ab illâ irrationalem, qui quasi sponte nascitur, atque ultrò erumpit.

Ibid. l. 14. πεπρωταί.] ---- τεπρωταί τῷ ψυχῷ ἐπὶ τῷ τοῖ σκοποῖ, μηδὲν τῶν ἐξ αὐτοῦ διώκειν --- & mox infra --- τοῖ τὸ μὴ ἀμνηστῆσαι τεπρωταί δὲ λυγρῶς. Ita Epictetus apud Arrian. IV. 12. At Basil. altera pro τεπρωταί legit τεπρωταί, quod ex eodem Epicteto defendi potest --- πῶς πᾶσι πᾶσι χαλεπῶς σωτῆρ. x. t. λ. Enchirid. 33. Immò quum *Temperantia* (de quâ nunc agitur,) in omnium quæ fiunt, quæque dicuntur, ordine & modo cernitur, nescio an verior sit lectio τεπρωταί. Judicet lector eruditus.

P. 26. l. 2. ἀπληροῦς καὶ ἡδονῆς.] ἀπληροῦς τὸ ἡδονῆς legit Andronicus. Mox idem κατεργασθῆναι καὶ ἀπομνηστικόν. Editioni Du Vall. defunt verba καὶ τὸ κατεργασθῆναι.

Ibid. l. 6. πάτερ.] Andronicum & Basil. alteram sequimur: Sylburgius legit πατὴρ.

Ibid. l. 10. δικαιοσύνην.] ἐξ ὧν τὸ δικαίον τὸ πρὸς τὸν θεόν Andronicus. Ita Cicero --- *In communiōne autem quæ posita pars est, (scil. Virtutis,) Justitia dicitur, eaque erga Deos Religio, erga Parentes Pietas &c.* O-
rator,

rator. Partit. 78. Notatu dignum est, eundem propè Justitiæ ordinem à Nostro servari, quem servat auctor aureorum Carminum.

Αθανάτους μὲν πρῶτα θεούς, νόμῳ ὡς διακρίνεται,

Τίμῃ· καὶ σὺν ὅρεσιν· ἵππεδ' ἡρώας ἀγαυούς·

Τύς τε καταχθονίους σῶσι δαίμονας ἱστομῶ ρέζων·

Τύς τε γυνῆς τίμῃ, τύς τ' ἀγχῆς ἐχθροῦς.

Immortales primum Deos, sicuti lege dispositi sunt,

Honora; Et cole jusjurandum; deinde Heroas illustres;

Cole etiam terrenos Dæmonas legitima faciens:

Honore etiam Parentes prosequere, Et eos qui proxime cognati sunt.

P. 28. l. 1. ὠρεπικόν.] παρεκλήκον legit Andronicus; & mox τὸ δαψιλεύεσθαι ἐπὶ τῷ εἰς δέοντα ἀναλωθῆναι pro δαψιλῇ ἐπὶ τῷ εἰς τὰ δέοντα ἀναλώσασθαι, ut ex Sylburgii conjecturâ exhibemus. Idem pro βοηθηκῆκόν εἶναι ἐν τῷ ἀφάφω legit ἡδὲ εἶναι ἐν τῷ ἀφάφω καὶ φιλόνηρον.

Ibid. l. 4. ἐν τῷ ἀφάφω.] Similem locutionem subindè videre est --- παρὰ τὴν ἀξίαν αἰσχυμένη τὸ ἀφάφον: atque iterum --- μὴ καὶ κατὰ ποιεῖσθαι τὸ ἀφάφον, de qua voce ita Suidas. ἀφάφον πρῶτον, τὸ τίμιον, res pretiosa. Ibi tamen Doctissimus Kusterus δαψιλεον, pecuniam interpretatur, quo sensu vocabulum hoc apud scriptores Græcos interdum accipi scribit. (Vide Theophrasti Ethic. Charact. in descriptione μικρολογίας.) Est autem Kusteri interpretatio magis ex mente auctoris, de Liberalitate & Illiberalitate agentis.

Ibid. l. 9. ἡδὲ εἶναι.] Basil. altera εἶδον, quod non temnendum est.

Ibid. l. 13. φιλόκελον.] Animadvertendum est hic loci, auctorem nostrum minimè id agere, ut Viri verè Sapientis mores depingat: de iis tantum verba facit, in quibus ipsum illud quidem perfectum Honestum (ut

P

inquit

inquit Cicero) nullo modo, similitudines Honesti esse possunt. Idem mox subjungit --- Nec vero, cum duo Decii, aut duo Scipiones, fortes viri commemorantur, aut cum Fabricius, Aristidesve justî nominantur, aut ab illis fortitudinis, aut ab his justitiæ, tanquam à sapientibus, petitur exemplum. Nemo enim horum sic sapiens, ut sapientem volumus intelligi. Nec ii, qui sapientes habiti sunt, & nominati, M. Cato, & C. Lælius, sapientes fuerunt; ne illi quidem septem: sed ex mediocriorum officiorum frequentia similitudinem quandam gerebant, speciemque sapientum. De Offic. III. 3. 4.

P. 30. l. 2. μήπε τυφλῶ.] --- Πλῆτοι, τιμῇ, δόξῃ, τυραννίδι, καὶ ὅσα οὐκ ἄλλα ἔχει πολὺ τὸ ἔξωθεν πρὸς τὸν ἀνθρώπον, ὅσα αὖ τῷ γὰ φρεσὶ μὲν δίδειν ἀγαθὰ ὑπεροσέοντα, ὡς αὐτὸ τὸ πειθεσθῆναι ἀγαθὸν οὐ μέτερον θάυμαζοντες γὰρ τῶν ἐχόντων αὐτὰ μᾶλλον τὰς διωκμένους ἔχειν, καὶ διὰ ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΙΑΝ ὑπεροσέοντα. Divitiæ, Honores, Dignitates, Imperia, & quæcunque alia multum tragici fastus extrâ apparentis habent, non possunt videri sapienti esse bona præstantia, quorum contemptus ipse non mediocriter bonum est; quippe admirantur magis, quam illos, qui iis fruuntur, illos qui ea possunt habere, & tamen contemnunt propter animi magnitudinem. Longin. de Sublim. S. 7. Vide etiam Horatii bene notam Epistolam,

Nil admirari prope res est una &c. I. 6.

P, 32. l. 4. βαρυθυμία.] βαρυμία editiones Basil. male.

Ibid. l. 11. πάντα.] Ita annotator Basileensis, quem sequimur: alii omnes πᾶν αὐτά. Vitium hoc puerili ætati tribuit Horatius, quæ (ut ait)

———— Iram

Colligit ac ponit temere, & mutat in boras.

De Art. Poet.

Ibid.

Ibid. l. 15. *πλοῦτησιν ἡμεῶς.*] Hoc est, (ut ait Juvenalis)

--- *propter vitam vivendi perdere causas.*

Longe aliter vir fortis & magnanimus; illi

Οὐ χρεῖσταιν γὰρ δεῖον, ἀλλ' αἰσχρῶς θανεῖν.

Namque haud mori, sed turpiter mori, malum est.

P. 34. l. 8. *φιλοψύχων.*] Genus hominum innuit, in quorum moribus pingendis multi sunt veteres Satiarum Scriptores. Mentionem facit Horatius Nomentani, Rupillii, Persii, Sarmenii, Messii, Porcii, Servilii Balatronis, & aliorum. Tales etiam Comico- rum veterum Parasiti; nec desunt nunc dierum, qui scurri- li tantum ac improbâ dicacitate freti ad divitum ædes sibi aditum patefaciunt.

Ibid. l. 13. *καλοῦντος τὸ λογισμῶς.*] Notum illud,

--- *video meliora proboque,*

Deteriora sequor.

At de Incontinentiâ (cui opponitur Continentia,) vide Ethic. Nicom. L. VII.

P. 36. l. 7. *ἀσέβεια μὲν.*] Impietatem Injustitiæ, ut suprâ Pietatem Justitiæ, subjungit. Latius etiam pa- tere eam facit (quo modo Pietatem) adeo ut ad Deos, dæmonas, defunctos, parentes, patriamque extenda- tur. Basil. altera pro *θεῖς* legit *θεόν*: altera pro *θεῖ* *θεῖς* *πλημείλεια* legit *πρὸς θεῖς*, omis- sâ voce *πλημείλεια*: sed hæc malè. Mox pro *ἀπειθεῖν* legitur ab u- trisque *ἀπειθεῖν*, quæ vox rarior est.

Ibid. l. 13. *Εὐηνος.*] Elegiarum Scriptor fuit Eue- nus, cujus mentionem alibi facit Aristoteles. Vide E- thic. Nicom. VII. 10. ubi hi illius Versus de vi Con- suetudinis haud inelegantes leguntur,

Θημὶ πολυχρόνιον μελέτῃ ἱερὰ φέλλει· ἔδῃ

Ταύτῃ ἀνθρώποισι τελευτῶσαν φύσιν εἶναι.

*Multos, quod partum est meditando, permanet annos,
Atque in naturam tandem convertitur usus.*

Idem

Idem dicit de Necessitate,

Πάν γ' ἀναγκαῖον πρῶτον ἀνιστῆναι ἔφυ.

Omnis namque necessaria res, tristis est.

P. 38. l. 4. φιλαυτοπία προσποίησις.] Qualis fuit ea Voluptatis apud Xenophontem, dulcissimis Herculem dictis aggredientis --- ὁρῶ σε, ὦ Ηράκλεις, δ' ἀπερῶ-
τα, ποῖαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τρέπῃ. εἰάν ἐν ἐμὲ φίλῳ ποιή-
σης, ἐπὶ τίνι ἡδίστῃ τε καὶ ῥάσῳ ὁδῷ αἴξω σε, & τῶν μὲ περ-
πῶν εὐδενὸς ἀγέλης ἔσῃ, ἢ ἡ χαλεπῶν ἀπειρὸς ἀλασπίων.
Πρῶτον μὲ γ' κ. τ. λ. *Video te, mi Hercules, ambigere, quānam viā te ad vitam conferas. Quapropter, si me tibi amicam adjunxeris, ducam te ad iter jucundissimum ac facillimum; ut earum, quæ suavia sunt, nihil non gustes, simulque molestiæ expers vivas. Nam primum &c. Mem. II. 1.*

P. 38. l. 10. εἰς τὸ δεῖν.] Qualis fuit istius φειδυλίας, qui mori maluit, quam medicinæ pretium solvere.

———— eheu!

Quid refert utrum morbo pereamne rapinis?

Hor. Lib. II. Sat. 3.

P. 40. l. 9. ὑπεξαίρεισθαι.] Ita codices MSSi & im-
pressi. Sylburgius ὑπεραίρεισθαι mavult, quæ sanè vox
loco bene convenit. Ferri tamen potest recepta vox
ὑπξαίρεισθαι, si reddas, quemadmodum reddidit In-
terpres (sensu forsan minus usitato) *Superbire, attolli,*
vel potius, *Spe aliquantum erigi.*

P. 42. l. 5. τίνι ἀφάρσει.] Immò ipsam Virtutem
vocabant Stoici --- ἀφάρσει ψυχῆς σύμφωνον αὐτῇ ἀεί-
δον τὸν βίον. *Affectionem animi secum per totam vitam consentientem.* Stob. Eth. p. 167. Sic etiam Seneca
--- VIRTUS --- CONVENIENTIA constat: omnia ope-
ra ejus cum ipsā concordant, & congruunt. Epist. 74.

P. 42. l. 8. παραδειγμα πολιτείας.] Non solum op-
timæ reipublicæ exemplar Animus virtute præditus,
verum etiam talis animi exemplar optima Respublica.

Hinc

Hinc pendet omnis illa Socratis apud Platonem de Justo disputatio, --- νῦν δὲ ἐκτιλίσσωμεν (φησὶ) τὴν σκέψιν ἣν ᾤθημεν, εἰ ἐν μείζονι πρὶ τῶν ἐχόντων δικαιοσύνην, πρῶτον ἐκείνο ἐπιχειρήσωμεν θεάσασθαι, ῥᾶον ἂν ἐν ἐνὶ ἀνθρώπῳ κατεῖδέν οἶόν ἐστι καὶ εἶδῃ δὴ ἡμῖν τῆτο εἶναι πόλιν· καὶ ὅτως ἀκρίβομεν ὡς ἰδιωτάμεθα ἀρίστῳ, εὐ εἰδοτες ὡς ἔν γε τῇ ἀρχᾷ ἂν εἴη· ὃ ἂν ἡμῖν ἐκεῖ ἐφάνη, ἐπαναφέρωμεν εἰς τὸν ἕνα· καὶ μὲν ὁμολογήται, καλῶς ἔξει· εἰ δὲ τι ἄλλο ἐν τῷ ἐνὶ ἐμφαίνηται, πόλιν ἐπανιόντες ἐπὶ τῷ πόλιν, βασιναῖον· καὶ τάχα ἂν παραλήλα σκοπῶντες, καὶ πρῶτον, ὥσπερ ἐκ πυρεῖων, ἐκλάμψαι ποιήσωμεν τὴν δικαιοσύνην· καὶ φανεράν ἡγορήσωμεν, βεβαιωσάμεθ' ἂν αὐτῷ περὶ ἡμῖν αὐτοῖς. Nunc autem (inquit) disceptationi huic finem jam imponamus, secundum quam existimavimus si plurimum habentium justitiam in majori aliquo prius eam contemplaremur, facilius deinde in homine uno nos quale hoc sit inspecturos. Visumque nobis est majus ipsum, civitatem existere, atque ita quam optimam potuimus eam condidimus, scientes in bonā republicā inesse justitiam. Quare quod in illā nobis apparuit, referamus ad unum: Et si idem ibi constet, satis nobis erit factum. Siquid autem aliud in uno appareat, rursus ad civitatem conversi, hæc examinabimus: ac fortè inter se comparata considerantes Et collidentes quasi filices, justitiam excutiemus, eamque jam cum clarè micuerit, apud nos ipsos stabiliemus. Platon. Reipubl. L. IV.

Ibid. l. 11. τὰς ἀρχάς.] His subjungit altera Basil. καὶ τὸ μισθὸν τὰς κακὰς: altera habet eadem, excepto quod pro κακὰς det φάυλας.

P. 44. l. 3. ταύτη.] Quæ sequuntur usque ad finem, supplet Basil. altera; cæteris editionibus desunt.

N O T Æ

I N

P L E T H O N E M.

N O T Æ

I N

P L E T H O N E M.

MONENDUS est Lector eruditus, nos in præfatione nostrâ, editorem Basileensem secutos, Plethonem fuisse Peloponnesensem dixisse; id vero aliter se habere, si viris doctissimis J. Alb. Fabricio & Gul. Caveo fides habenda sit, quorum scriptis legitur eum fuisse Constantinopolitanum sive Byzantinum. Iidem tamen tradunt eum in Peloponneso, ut plurimum, vixisse; de cujus rebus ordinandis orationes scripsit; ubi magistratum quoque gessit, atque centenarius propè (ut fama est) diem obiit.

Pag. 48. l. 1. Αρετή ἐστιν ἕξις.] Ita Speusippus in definitionibus --- Αρετή --- ἕξις καὶ ἣν τὸ ἔχει ἀγαθὸν λέγεται. *Habitus, secundum quem, quod habet, bonum vocatur.* Aliter Stoici --- Διάθεσις ψυχῆς σύμφωνα αὐτῇ πρὸς ὅλον τὸ βίον. *Affectio animæ secum per totam vitam consentiens.* Stob. Ecl. Ethic. p. 167. At definitiones istæ verbis tantum, non re discrepant; nemini enim nisi viro verè bono talis vitæ morumque convenientia contingat.

Ibid. l. 4. διωκτὸν ἀνθρώπου.] Διὸ καὶ περᾶντα καὶ ἐνθάδε ἐκείσε φεύγειν ὅτι τάχιστα. Φυγή δὲ, ΟΜΟΙΩΣΙΣ ΘΕΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ. ὁμοίωσις ὅ, δίκαιον καὶ ὅσιον μὲν φρονήσεως ἡμῶν. *Quamobrem danda est opera ut hinc illuc quam celerrimè fugiamus. Fuga autem est, ut Deo quam proximè fieri poterit assimilemur, atque*

confor-

conformemur. *Deo autem nos assimilat justitia & Sapientia cum Sapientiâ conjuncta.* Plat. Tom. I. p. 176. Edit. Serran. Hanc ὁμοίωσιν θεῶν tanquam totius Philosophiæ finem amplexi sunt Platonici & Peripatetici. Ita Ammonius --- Εἴπε δὲ καὶ τοῖς τοῖς ὁμοίωσιν ἀπὸ τῆς τέλει, ὁ λέγων, ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΣΤΙΝ ΟΜΟΙΩΣΙΣ ΘΕΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΩ. ἔτω γὰρ ὁ Πλάτων ὁρίσασθαι. ὁ γὰρ θεὸς διττὰς ἔχει τὰς ἐνεργείας, τὰς μὲν γνωστικὰς, καὶ ὁ πᾶν πάντα γινώσκει, ὡς καὶ οἱ ποιηταὶ σημαίνουσι, λέγοντες

————— Θεοὶ δὲ τε πάντα ἴσοι.

τὰς ἡ θεωρητικὰς τὴν καταδεξιότητα, καὶ ὁ τοῦ κόσμου ὅλα θεωροῦνται, ὡς καὶ οἱ ποιηταὶ φασί,

————— Θεοὶ δωτῆρες εἰδών.

ὁ ἡ φιλοσοφία βέλεται κατ' ἀμφω ἑαυτὸν ἑξομοιωθῆναι τῷ θεῷ. βέλεται γὰρ καὶ θεωρητικὴ εἶναι τῶν πάντων· πάντα γὰρ ἐπισκέπτεται· καὶ μὲν τοὶ καὶ θεωρητικὴς θεωροῦνται γὰρ τὴν καταδεξιότητα ποιεῖται· ὁ γὰρ τοὶ πολὺν φιλόσοφος δικάζει, καὶ νόμους πηροῖ. ὡς ἡ φιλοσοφία ἐκότες ὁμοίωσις ἐπὶ θεῷ. τὸ ἡ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΩ, καλῶς προσκείται. ἢ τε γὰρ ἡ γνώσις ὁμοίωσις, ἢ τε θεωροῦσι ἡ αὐτὴ ἐπὶ,

————— ἔποτε φύλον ὁμοίον

Ἀθανάτων τε θεῶν, καὶ ἐννομένων τ' ἀνθρώπων.

ὡν γὰρ αἱ εἰσὶν ἀξίφοροι, τέτων καὶ αἱ τελειότητες ἀξίφοροι ὑπάρχουσι. *Est autem à fine hæc definitio dicens, Philosophia homini cum Deo similitudo est, quantum homo assequi possit. Ita enim Plato eam definiuit. Nam duplex Dei est actio, altera cognoscendi, quâ cuncta cognoscit, quod sic Poetæ attestantur,*

————— Dii omnia norunt;

altera providentia inferiorum, quâ mundum uniuersum gubernat, ut iidem Poetæ inquit,

Dat bona perpetuò summi regnator Olympi.

Philosophus autem operam dat, ut in utraque Deo quam simillimus euadat: vult enim omnia contemplari; (considerat

siderat enim omnia:) ac providere; siquidem inferiorum curam gerit. Nam Politicus philosophus & judicat, & leges præscribit. Ita fit ut Philosophia merito sit homini cum Deo similitudo. Illud autem, quantum homo consequi possit, recte ad definitionem adjungitur, quippe cum nec eadem cognitio sit nec providentia.

--- Neque enim simile est genus unquam

Immortale Deum, atque hominum terrâ egressorum. Quorum enim cunque vis atque natura diversa est, eorundem quoque perfectiones diversæ sunt. Ammon. in Porphy. p. 5. Edit. Venet. Atque hætenus Ammonius ex Platoniorum Peripateticorumque Sententiâ. Sed cum noster *ἰσχυροὶ θεῶ* dicit, non *οὐσιῶδεις*, respexit fortasse Stoicos, quorum in ore semper fuit præceptum illud, *ἑπὶ τῷ θεῷ, Deum sequi*. Vide Marc. Anton. VII. 31. Arrian. Epict. I. 20. Cic. de Fin. III. 22. & alibi sexcenties.

Ibid. & ibid. *ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ἄνθρωπος*.] Periodus (propter longitudinem satis obscura) incipit à verbis *ἐπεὶ δὲ ἐστὶν*, definit autem in verba, *ἐκείνῃ ἀξίῳ*: quæ quidem, cum totius fermè operis propositum contineat, paulo attentius expendenda est. Homo est aliquid vel absolute, vel comparate: id verò, cum quo comparatur, vel est aliquid prorsus alienum, vel ipsius hominis deterior pars. Porro ea deterior pars vel in trepidatione quadam & motu turbido cernitur, vel in cupiditate animi, sponte voluptatem adblandientem petentis. Hinc oriuntur Virtutes illæ quatuor, (quas Primas antiqui, Cardinales vocant recentiores,) Prudentia, Justitia, Fortitudo, Temperantia. Καλὸν δὲ λέγουσι --- τὸ τελείως συμμετέχον· εἰδὲ ἅ ἄναξ & καλὸς τέτταρα, δικαίον, ἀνδρείον, χροσμίων, ἐπιστημονικόν· ἐν γὰρ τοῖςδε ταῖς καλὰς πράξεις συντελεῖσθαι. Honestum autem dicunt --- quod undique aptum & perfectum sit. Honesti autem quatuor species tradunt, Justitiam, Fortitudinem, Temperantiam, & Scientiam.

tiam. His enim honestas actiones consummari. Diog. Laert. VII. 100. Horatii carmen, decantatum illud quidem, subjungimus, quia (quod non omnibus fortasse observatum,) Virtutes istas splendide ac distincte depingit. Præit PRUDENTIA:

Non possidentem multa vocaveris

Recte beatum. Rectius occupat

Nomen beati, qui Deorum

Muneribus sapienter uti, ---

Sequitur TEMPERANTIA:

Duramque callet pauperiem pati,

Deinceps JUSTITIA:

Pejusque letho flagitium timet.

Postremo FORTITUDO:

Non ille pro caris amicis,

Aut patriâ timidus perire.

Qui plura velit, adeat Cic. Offic. I. 16. Stob. Ecl. Ethic. p. 167. Diog. Laert. VII. 92. Notandum est codices per totam hanc periodum variare. Alii legunt αὐτός πς καὶ αὐτόν, alii αὐτός π καὶ αὐτόν, atque iterum, ἢ μὲν καὶ αὐτόν πς, vel καὶ αὐτόν π, iterumque ἢ ὃ πρὸς ἑτέρον πς vel πρὸς ἑτέρον π. Nos ubique TI edimus.

Ibid. l. 7. τὸ χεῖρον τῶν παρ' ἡμῖν.] Hæc ea deterior pars nostri est, de quâ Aristotelis Ethic. Nicom. I. 13. φαίνεται δὲ καὶ ἄλλοι π παρὰ τὸν λόγον πεφυκός, ὃ μάχεται τε καὶ ἀντιτείνει τὰ λόγῳ ἀτεχνῶς γὰρ καθάπερ τὰ παραβλημένα τῷ σώματος μέρη εἰς τὰ δεξιά πρὸς αὐτὴν κινῶται, τὴν αὐτὴν εἰς τὰ ἀριστερά παραφέρειται, καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ὅπως ἐπὶ τὰ ἐναντία γὰρ αἱ ὁρμῆς τῶν ἀκρωτίων. ἀλλ' ἐν τοῖς σώμασι μὲν ὁρῶμεν τὸ παραφερόμενον, ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς ἔχ' ὁρῶμεν ἴσως οὐκ ἔστιν καὶ ἐν τῇ ψυχῇ νομισίον εἶναι τι παρὰ τὸν λόγον, ἐναντιόμενον τῷ καὶ ἀντιόαινον. πῶς ὃ ἑτέρον, ὅδ' ἄν' ἀφ' ἑρῆ. Apparet autem ἓ alia quædam pars à ratione aversa naturâ, quæ rationi repugnat

nat ac reluctatur. plane enim ut resolutæ corporis partes, cum eas dextrorsum movere animum inducunt, in contrariam partem sinistrorsum perversè feruntur; sic & in animo evenit: abeunt enim in contrarias partes incontinentium appetitiones. sed in corporibus id, quod perversè movetur, oculis cernimus, in animo non cernimus. nihilominus autem fortasse existimare debemus in animo quoque aliquid inesse, quod à ratione sit devium, eique adversetur ac repugnet. quod quomodo à ratione sit aliud ac diversum, nihil refert. Protinus subjungit --- Λόγος ὃ ἐν τῷ σώματι φαίνεται μετέχειν, ὡς αἶμα ἐκ πορείας. πᾶσι γὰρ γινώσκοντες τὸ λόγῳ τὸ τοῦ ἰσχυροῦς. ἔτι δὲ ἴσως εὐημερώτερον ἐστὶ τὸ τῷ σώματι ἀνδρείας· πάντα γὰρ ἀναφανίσκει τὸ λόγῳ. Rationis autem hoc quoque videtur esse particeps, ut diximus. paret enim rationi in continente. at verò in viro forti ac temperante multo adhuc magis obtemperare videtur: omnia enim in his cum ratione consentiunt. Et mox infra --- εἰ δὲ καὶ τῷ σώματι λόγον ἔχειν, διττὸν ἔστιν ἐν τῷ λόγῳ ἔχον· τὸ μὲν κυρίως καὶ ἐν ἑαυτῷ, τὸ δὲ ὡς πατρὸς τῷ πατρὸς ἀνακρίνοντι. Quod si fatendum est etiam hanc vim ratione esse præditam, erit & vis animi duplex rationis particeps: altera propriè, & ut habens eam in se ipsâ, altera veluti filius, qui parentis dicto audiens est. Audi etiam Stoicum --- ἀλλ' ἐπειδὴ δύο ταῦτα ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν ἐγκαταμεικται, τὸ σῶμα μὲν κρινόν πρὸς τὰ ζῶα, ὁ λόγος δὲ καὶ ἡ γνώμη κρινόν πρὸς τὰς θεάς· πολλοὶ μὲν ἐπὶ ταύτῃ ἀποκλίνουσι πρὸς συγγένειαν πρὸς ἀτυχίαν καὶ νεκρίαν· ὀλίγοι δὲ πρὸς τὴν θεῖαν καὶ μακαρίαν. Sed cum hæc duo in corpore nostro permista sunt, corpus commune cum cæteris animantibus, ratio & mens cum Diis: multi quidem ad infelicem illam & emortuam inclinant cognationem, pauci verò ad hanc divinam & beatam. Arrian. Epict. I. 3. Τὸ χεῖρον ἢ παρ' ἡμῶν Gemilli, ex Epicteti mente δῆλον est, nec malè. Ut enim ait Virgilius,

Hinc

Hinc metuunt, cupiuntque, dolent, gaudentque ---
 Nec abhorret hoc à Sacris Scripturis, in quibus ἡ σὰν
 pari modo τῆς πνεύματι opponitur. Evan. Matth. C. 26.
 V. 41.

Quod autem mox ait, hominem esse ζῶον λογικόν,
 id ex omnium penè Philosophorum sententiâ profert.
 Τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος; Ζῶον, Φησὶ, λογικόν, θνητόν. *Quid*
enim est homo? Animal, inquit, rationis particeps, mor-
tale. Arrian. Epict. II. 9. --- ἡ ὃ τῷ ἀνθρώπῳ φύσις, μέ-
 ρος ἐστὶ ἀνεμποδίστου φύσεως καὶ νοεῶς καὶ δίκαιας. *Hominis*
natura pars est naturæ impediri nesciæ, rationalis, ju-
stæ. M. Ant. VIII. 7.

Pro τῷ χεῖρον legit MSSrum alter τὸ χείρω: priorem
 lectionem prætulimus, sed & altera ferri potest. Si τὸ
 χεῖρον legas, intellige partem animæ irrationalem, pro-
 ut rationi opponitur; si τὸ χείρω, eandem intellige καθ'
 υποδιαίρεσιν, prout dividitur in θυμωδὲς & ἐπιθυμητι-
 κόν. Pro αὐτῷ παραγίνεται malè legitur αὐτὸ παραδίδε-
 ται, cum subinde sequitur vox ἀποδίδεσθαι. P. 52. Basil.
 alter pro ὁμοιοτάτῃ legit ὁμοιοτήτῃ & MSSrum alter pro
 ὁμοιοτάτῃ, ὁμοιοτήτῃ.

P. 52. I. I. ἐλαχίστην μὲν ὅν δεῖναι.] Præclare So-
 crates apud Xenophontem --- Εἰκάς, ὦ Ἀντιφῶν, πῶς
 εὐδαιμονίαν οἰομένην πρὸς τὴν καὶ πολυτέλειαν εἶναι; ἐγὼ δὲ νο-
 μίζω τὸ μὲν μηδένος δεῖναι, θεῖον εἶναι, τὸ ὃ ὡς ἐλαχίστην,
 ἐξυτάτῃ τῷ θεῷ καὶ τὸ μὲν θεῖον, κρατῆσθαι, τὸ ὃ ἐξυτάτῃ
 τῷ θεῷ, ἐξυτάτῃ τῷ κρατῆσθαι. *Videris, Antipho, felici-*
tatem deliciis ac sumptuoso apparatu metiri. Ego vero
arbitror, nullâ re indigere, divinum esse: quam pau-
cissimis, proximum Dei naturæ: ac divinum quidem
quod sit, præstantissimum esse: quod autem divino pro-
ximum, id etiam præstantissimo proximum esse. Xen.
 Mem. I. 6. Nec absimilis illa Evandri ad Æneam o-
 ratio, quâ nil vitam ac mores heroum veterum melius
 exprimat:

Ut

*Ut ventum ad sedes : Hæc, inquit, limina victor
Alcides subiit ; hæc illum regia cepit.
Aude, hospes, contemnere opes : Et te quoque dignum
Finge Deo ; rebusque veni non asper egenis.*

Virg. *Æneid.* VIII. 362.

Ibid. l. 10. ἐπιλήπτορα.] Malè Codices MSSti ἀτελί-
στορα. Mox (quod glossema puto) vocem ἰδιον super
voces αὐτὸς τῷ σώφρονος scriptam exhibent.

Ibid. l. 15. ἀκίνητος ὁ θεός.] Deum, dum omnia mo-
vet, ipsum omninò motus esse expertem, notissimum
fuit Peripateticorum dogma : quam sententiam pul-
cherrimis versibus expressit Boethius ;

*O qui perpetuâ mundum ratione gubernas,
Terrarum cœlique Sator, qui tempus ab ævo
Ire jubes, STABILISQUE MANENS DAS CUNCTA
MOVERI ;*

Quem non &c. Consol. Philos. L. III. Metr. 9.
P. 54. l. 1. ἔτω δαί.] Legit MS. ἔτως δῆ.

Ibid. l. 2. ἀπὸ μὲν τοι τῶν καλῶν.] Ita Canterus, &
MSS. codices : editiones Basil. ex conjecturâ dant κα-
κῶν ; quasi dixisset noster, *non debere virum bonum ma-
lis ingruentibus de statu suo dejici.* Sed defendi potest
altera lectio ; cujus sensus est, *virum bonum nullo mo-
do ἀκίνητον esse ad ea, quæ sunt honesta ; ab iis autem
περμαquam divelli posse.* Mox infra, vocem παθημάτων
reposuimus auctoritate cod. MS.

Ibid. l. 3. τῷ καθηγηκότος μὴ ἐξίπαυται.] Notum il-
lud Horatianum,

*Justum Et tenacem propositi virum
Non civium ardor &c.*

Ibid. l. 11. θεὸς ἕρπον -- οἰκεῖόν τε ἔξυλλοίς.] ἐξυλλοίς
παῖν τὸ λογικόν. Cognatum est rationale omne. Marc.
Anton. III. 4. Ubi ita doctissimus Gatakerus --- λογι-
κῶν appellatione, Deum atque Dæmonas simul cum ho-
minibus intelligit. Hinc noster infra --- ἐπὶ τῷ αὐτῷ

τὰ κρείττω ἢ ἐν συγγένειαι ἀνέχθ'. *Ad cognationem cum præstantioribus generibus evehit: atque iterum --- τὸ πρὸς τὸ συγγένειαι κινὸν ὡς ποιικιλίῃ ἡμῖν. Societate cum eo quod cognatum est nos conjungens. Nec prætermittendum illud Arati, à Divo etiam Paulo in oratione ad Athenienses memoratum --- τῷ δὲ καὶ ἡμεῖς ἐσμέν. Etenim ejus (scil. Dei) progenies sumus. Act. Apost. C. XVII. V. 28. MSSum alter pro ἀλλὰ πῃ οἰκεῖον legit ἀλλὰ κατὰ τί πῃ οἰκεῖον, quem sequimur.*

Ibid. l. 15. ὡς ἂν ὅτι μάλιστα.] Ita MSSi -- Impressi habent ἐάν. Mox cum annotatore Basileensi damus ἐκαστον, cum libri omnes ἐκείνου.

Ibid. l. 17. ἀπλείπει τὴν χώραν.] Multa è re militari in Philosophiam transtulerunt veteres. Ita Socrates in Apologia --- Εγὼ γὰρ δεινὰ ἂν εἶναι ἔκαστον. ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ὅτε μὲν με οἱ ἀρχαῖοι ἐταίρον, ὡς υἱεὺς εἰλεῖσθε ἀρχαῖον μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ, καὶ ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ ἐπὶ Δηλῷ, τότε μὲν οὐ σκῆνοι ἐταίρον, ἔμφοι, ὡς περὶ καὶ ἄλλος τις, καὶ ἐκινδυνάζον ἀπιδανῆν τῷ δὲ θεοῦ πέτλοντες, ὡς ἐγὼ ἀφ' ἧν τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφῶντά με δεινὸν ζῆν, καὶ ἐξετάζοντα ἐμαυτὸν καὶ τὰς ἄλλας, ἐνταῦθα δὲ (forf. δὴ) φρονήσας ἢ θανάτιον ἢ ἄλλο ὅπῃν περὶ μὲν, ΛΕΙΠΟΙΜΙ ΤΗΝ ΤΑΞΙΝ. Ego itaque, Athenienses, graviter deliquissem, si cum ii me collocassent præfetti, quos ipsi mihi præposueratis, ἔσ' apud Potideam, ἔσ' apud Amphipolim, ἔσ' apud Delium, tunc quidem, ubi illi me consistere jusserrant, ibi constitissem, ut quisvis alius, mortisque discrimen sustinuissem; cum verò Deus statuisset, quemadmodum ego opinabar atque existimabam, me philosophantem vivere oportere, ac me ipsum aliosque tentantem; hic ob mortis alteriusve cujusvis rei metum ordinem desererem. Plat. Vol. I. p. 28. Edit. Serran.

PERDIDIT ARMA, LOCUM virtutis DESERUIT,
qui

Semper in augendâ festinat, ἔσ' obruitur re. Hor.
ΟΥΔ'

ΟΥΔ' ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΩ ΤΗΝ ΤΑΞΙΝ ταύτην, ἐφόσιν ἂν
 δίδωται. Neque stationem hanc deferam, quoad licue-
 rit. Arrian. Epictet. I. 16. Διὰ τῆτο ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς
 μνηστὴρ πῶς τ' ἐστὶ, καὶ πῶς ἐλήλυθε, καὶ ὑπὸ τίνος γέ-
 νε, πῶς μὲν τούτῳ ἐστὶ, πῶς τῷ αὐτοῦ ΧΩΡΑΝ ΕΚ-
 ΠΛΗΡΩΣΗ ΕΥΤΑΚΤΩΣ καὶ εὐπειθῶς τῷ θεῷ. Quocirca
 vir bonus & sapiens, memor quis sit, & unde venerit,
 & à quo factus sit, in eo solo elaborat, quo pacto suam
 stationem ritè tueatur, Deoque suam probet obedientiam.
 Eiusd. III. 24. Et mox infra --- Μίχρη δ' ἂν οὐ Δι-
 κρίσω ἐν τοῖς σοῖς, τίνα με θέλεις εἶναι; ἄρχοντα, ἢ ἰδιώ-
 τῃν; βουλευτῇν, ἢ δημότιν; στρατιώτῃν, ἢ στρατηγόν;
 παιδευτῇν, ἢ οἰκονομῶντιν; ἢ ἂν ΧΩΡΑΝ καὶ ΤΑΞΙΝ
 ἐγχεῖσθαι, ὡς λέγει ὁ Σωκράτης, μυριάκις δόξωμαι
 περὶον, ἢ ταύτῃν ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΩ. Dum verò in tuis
 negotiis versor, quem me esse vis? principem an priva-
 tum? senatorem, an plebeium? militem, an ducem?
 ludimagistrum, an patremfamilias? Quem mihi locum
 & stationem mandaris, ut ait Socrates, millies potius
 mortem oppetam, quàm eam ut relinquam. Hinc illa
 nostri, μὴ ἀπολέπειν τῷ χώρῳ κ. τ. λ.

Porro ejusdem generis sunt --- πῶς ἂν τὸ μέγα ἐν ἄν-
 ῥώποισι κακὸν καὶ ἀγαθόν; ὅπου ἢ ἀφ' οὗ ἂν σώζηται τῆ-
 το, καὶ ΠΕΡΙΤΕΤΕΙΧΙΣΜΕΝΟΝ μείνη, καὶ μὴ ἀφ' οὗ φέρε-
 ται τὸ αἰετοῦ, μηδὲ τὸ πῖτον, μηδὲ τὸ σκυῖον, τότε σώ-
 ζεται καὶ αὐτός; ἂν δ' ἀπολύγῃται π τῶτων καὶ ἐκπολιορκῇ-
 ται, τότε & αὐτὸς ἀπώλεται. Ubi ergo situm est magnum
 hominum bonum & malum? Ibi scilicet, ubi differentia
 est: si hoc conservetur, & quasi muro circumdatum, mu-
 nitumque fuerit; si neque verecundia, neque fides, ne-
 que prudentia perierit; tunc & ipse conservatur: si
 horum aliquid perierit, & expugnatum fuerit; tunc &
 ipse perit. Arrian. Epict. I. 29. Ita quoque Horatius,

--- Hic MURUS AHENEUS esto,

Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.

Et Cicero --- ARCEM tu quidem Stoicorum, inquam, Quinte, defendis. De Divin. I. 6. Quinimo VITAM ipsam cum MILITIA comparabant olim scriptores tam sacri, quam profani; de quibus consulendus est doctiss. Gatakerus in Marc. Antonin. II. 17.

P. 56. l. 13. *πολίταις.*] Canterianam sequor editionem, quod magis convenit cum vocabulis *ἐταίρους, συσσίτας, γείτονας, συνώδους.* Cæteræ dant *πολιν.*

P. 58. l. 3. *ἢ ἢ καὶ δικαιοσύνη τὸ τοῦ μὲν δέσποτος.*] In omni autem honesto, de quo loquimur, nihil est tam inlustre, nec quod latius pateat, quam conjunctio inter homines hominum, & quasi quædam societas & communicatio utilitatum, & ipsa caritas generis humani: quæ nata à primo satù, quo à procreatoribus nati diliguntur & tota domus conjugio & stirpe conjungitur, serpit sensim foras; cognitionibus primum, tum adfinitatibus, deinde amicitiiis, post vicinitatibus, tum civibus, & iis qui publicè socii atque amici sunt, deinde totius complexu gentis humanæ. Quæ animi affectio suum cuique tribuens, atque hanc, quam dico, societatem conjunctionis humanæ munificè & æquè tuens, JUSTITIA dicitur: cui sunt adjuncta pietas, bonitas, liberalitas, benignitas, comitas, quæque sunt generis ejusdem. Cic. de Fin. V. 23.

Ibid. l. 5. *ὅπερ ἐσμέν πρὸς ἑκάστην.*] Justitiæ descriptio planè mirifica; omnia quotquot sunt, tam erga Deum, quam erga homines officia complectens. Vide Aristot. supra p. 26.

Ibid. l. 8. *ὡς πανηγύρις.*] Vitam hominum cum Celebritate primus comparavit Pythagoras. Vid. Jambl. Vit. Pythag. C. 12. Post hunc plures eadem similitudine sunt libenter usi; Menander, Cicero, Epictetus, aliique; de quibus vide viros doctissimos Uptonum & Davisium, hunc in Tusc. Disp. V. 3. illum in Arrian. Epictet. II. 14. Nobis visum est Longinum addere ab

his prætermisſum --- ἡ φύσις ἡ πεποιηὶς ἡμᾶς ζῶον, εὐθὺς
 ἀνθρώπος ἐκράνε τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ὡς εἰς μεγάλῳ τινὰ ΠΑ-
 ΝΗΓΥΡΙΝ, εἰς τὸν βίον καὶ εἰς τὸν σύμπαντα κόσμον ἐπι-
 γὰστα, θεαταῖς πῶς τῶν ὅλων αὐτῆς ἐσομένης, καὶ φιλοπρω-
 τεύει ἀγωνιστῆς, εὐθὺς ἄμαχον ἐρωτᾷ ἐνέφυσεν ἡμῶν ταῖς
 ψυχαῖς πᾶντος ἀεὶ τῷ μεγάλῳ, καὶ ὡς πρὸς ἡμᾶς δαιμονιω-
 τέρος. Διόπερ τῇ θεωρίᾳ καὶ διανοίᾳ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστολῆς
 ἐστὶ ὁ σύμπας κόσμος ὁρατός, ὅλλα κ. τ. λ. *Natura statuit*
hominem esse animal neque humile neque ignobile; sed,
velut in magnum quendam conventum, in vitam nos &
in univcrsum terrarum orbem inducens, qui futuri si-
mus spectatores omnium ejus (sc. naturæ) partium, &
cupidiſſimi honoris certatores, statim nostris animis in-
ferit invictum amorem omnis ejus quod semper magnum,
quodque, ut ad nos refertur, divinius est. De Sublim.
 §. 35.

P. 60. l. 1. εἶναι τε τέτλιαρα.] Basil. altera εἶναι τε συμ-
 ζαίνε τέτλιαρα κ. τ. λ. Mox verbum τὰ ante μέγιστα deest
 MSSis, & l. 3. τέτλια ab eisdem abest: sed hæc ma-
 le.

P. 62. l. 2. παρρησιάζεσθαι.] Ita codices MSS. cum
 Cantero: Basileenses dant παρρησιάζεσθαι. Eadem diver-
 sitas iterum occurrit p. 66. l. 15. Utraque vox sensum
 exhibet satis commodum. Nos prætulimus παρρησιάζε-
 σθαι, & παρρησιάζεσθαι, quia in utroque loco loquitur
 de rebus, non quas præcipuè & ante alias omnes sa-
 piens bonusque petat, sed quas obiter tantum adſci-
 ſcat; cujusmodi sunt labores periculaque & volupta-
 tes.

P. 64. l. 3. ἀνθρώποις ἢ ζῴων πᾶσι.] Ita quen-
 dam suis succensentem servis increpat Epictetus --- Αὐ-
 δριπρόδι, σοὶ ἀνέστη τῷ ἀδελφῷ τῷ σωτῇ, ὃς ἔχει τὸ Δίκαιον
 παρρησιάζεσθαι, ὥστε ἡδὺς ὅτι τῶν αὐτῶν ἀπερμάτων μέγιστον, καὶ τὴν
 αὐτῆς ἀνάθενη καὶ ἀπολήν; ἀλλ' εἰ ἐν τῇ ταύτῃ χάριτι καλεπά-
 γης ὑπερέχουσι, εὐθὺς τύραννοι καὶ ἀσπίστεις σεαυτὸν; & μεμνήσῃ
 τῷ

τί εἰ, καὶ τίνων ἄρχης; ὅτι ΣΥΓΓΕΝΩΝ, ὅτι ἀδελφῶν φύσιν, ὅτι τῷ Διὶ ἀπὸ γένου; Mancipium, non feres fratrem tuum, qui genus à Jove summo ducit, ut filius ex iisdem seminibus procreatus est, eodemque supernè nittur fundamento? An si tali quopiam loco es collocatus, qui excellat; statim ipse tyrannum te constitues? non recordaberis quid sis, & quibus imperes? nonne cognatis? nonne fratribus naturâ? nonne à Jove oriundis? Arrian. Epict. I. 13. Όταν δυσφορῆς ἐπὶ τινι, ἐπελατῶ τῷ --- ὅση ἡ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ἀνθρώπου πρὸς πᾶν τὸ ἀνθρώπειον. ὅση δὲ αἰμαῖς ἢ σπέρματις, ἀλλὰ καὶ κρυωνία. Quando moleste fers quicquam, oblitus es --- quæ homini cuivis cum toto genere humano intercedat cognatio. neque enim tam sanguinis aut seminis, quam mentis existit communio. Marc. Anton. XII. 26. Vid. sup.

Ibid. I. 4. εἴη ἂν καὶ αὐτῆς ὁσιότης.] Sanctitatem Justitiæ partem facit, & rectè quidem. Hinc pendet illud Antonini --- ὁ ἀδίκων, ἀσεβῶν. τῆς γὰρ τῶν ὅλων φύσεως κατεσκεύασται τὰ λογικὰ ζῶα ἐνεκεν ἀλλήλων, ὥστε ὠφελεῖν ἢ ἀλλήλα κατ' ἀξίαν, βλαπτειν δὲ μηδὲ μᾶλλον, ὁ τὸ βλάψαι ταύτης παροτρύνει ἀσεβῶν δηλονοτι εἰς τὴν πρὸς οὐπὲρ τῶν ὅλων. Qui injustè agit, impiè agit. cum enim universi natura animalia rationalia sui invicem gratiâ condiderit, ut sibi invicem pro cujusque dignitate profint, nec ullâ ratione sibi invicem obsint, qui naturæ placitum hoc violat, impiè prorsus agit adversus numinum omnium antiquissimum. IX. 1. Vid. sup. p. 26. & quæ ad eundem locum notavimus.

Ibid. I. 11. τα ἡμέτερά τε καὶ ἀνθρώπεια.] Veteres sequitur, quibuscum contemplatio eorum quæ semper sunt, ad Metaphysicam sive Θεοσέδειαν (ut noster vocat) pertinebat: quæ verò circa res, quæ gignuntur & pereunt, versata est, eam ad Physicam sive Naturalem Philosophiam referebant: (Φύσιν enim motus causam esse putabant, & omninò in motu esse occupatam:)

eam

eam denique *quæ res nostras ἔστι vitam humanam spectabat*, hanc *εὐθελίαν* noster, *φρόνησιν* alii (partem istius *φρονήσεως* de quâ hic agitur) appellabant.

Ibid. & ibid. *ἀνθρώπεια*.] In aliis legitur *ἀνθρώπινα*, in aliis *ἀνθρώπεια*. Nos *ἀνθρώπεια* malimus, quod magis atticum. Theodorus in libello *de Mensibus*, de Plethone nostro scribens, hæc habet --- *τὰ παρὰ τὴν φωνὴν ἐπιδοῦναι ὁμήρου Ἀττικῆς, καὶ σφόδρα παρὰ τὴν παροῦσαν*. Eum in *Dialecto* sequi velle Atticos, in eâque re vehementer elaborare.

Ibid. l. 13. *φυσική*.] Addunt Basileenses *σοφία*, quod nec Canterus nec MSSi agnoscunt; quodque pro glossmate habendum est. Vide infra p. 88. l. 11. Mox MSSrum alter pro *παρὰ τὰ θεῖα* habet *παρὰ τὰ θεῖον*.

P. 66. l. 5. *καταμύκτης*.] Quam vim *καταμύκτης* Gemitus, eandem Socrates apud Xenophontem *ἐγκρατεία* tribuit. *Αλλά μὴ οὐ καὶ πάντα ἄνδρα ὑποτάττοντες τὴν ἐγκρατείαν ἀρετῆς εἶναι κρηπίδα, ταύτην πρῶτον ἐν τῇ ψυχῇ κατασκευάσασθαι; τίς γὰρ ἂν οὐ ταύτης ἢ μάλιστα τι ἐν ἀγαθόν, ἢ μελετήσκειν ἀξιολόγως; ἢ τίς οὐκ ἐν ταῖς ὑδναῖς δυνεύων, αἰχρᾶς ἀλατρεῖται καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν;* Nonne quemvis hominem, qui norit *Temperantiam* virtutis esse fundamentum, hanc primum in animo suo parare decet? Quis enim absque hac vel rectè boni aliquid discat, vel exercitatione consequatur? Quis voluptatibus serviens non turpiter tum corpore tum animo affectus sit? Mem. I. 5.

P. 68. l. 6. *ἐπὶ ᾧ* --- *ἐνυγχανίαν ἀνέχει*.] Basil. altera pro *ἐνυγχα* habet *ἄχα*, quod deterius, sed ferri potest: altera dat *ἐχα*, quod planè vitiosum.

Ibid. l. 9. *εὐσταλῆς*.] Ita exhibemus, plures codices secuti. MSSrum alter pro *εὐσταλῆς* legit *εὐθαλῆς*: quod si magis placuerit, de eo corporis vigore accipiendum est, qui *Temperantiam* comitetur. Pari modo Horatius de viro temperanti,

--- VEGETUS *præscripta ad munia surgit*.

Sat. II. 2. v. 81.

P. 70. l. 4. νόσις.] Hinc mentem humanam appellavit Horatius *divinæ particulam auræ*: Stoici *διπασμα τῆ ψυχῆ*. Vide doctiss. Upton. in Epictet. I. 14. p. 46. Immo quum Deus ipse in sacris Scripturis ait --- *ποιήσωμεν ἀνθρώπου κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ κατ' ὁμοιώσιν*, quid aliud intelligamus, quam quod νόσις (id quod *ἐξαίρετως* suum esset) præ cæteris animalibus homini solùm participare dedit?

Ibid. & ibid. τ' ἢ δὴ νοήτων.] Basileenses legunt *νοήτων*, quod tautologiam sapit; cum protinus subjungit, *οὐδὲ ἂν νόσις παραγματούς*].

Ibid. l. 7. τῶν οἰτῶν διπλαῖοντες.] Basil. editiones legunt τ' ὅλων διπλαῖοντες: Melius MSSi quos sequimur.

P. 72. l. 4. ἐδὲ καὶ τὰς ἡδονὰς ἐλαττον.] Ita VIRTUS Dea KAKIAN alloquens coram Hercule --- ὦ τλήμων, τί δὲ σὺ ἀγαθὸν ἔχεις; ἢ τί τοῦ οἶδα, μηδὲν τούτων ἐνεκα ποσότηειν ἐδέξασα; τίς ἐδὲ τῶν τ' ἡδονῶν ἐπιθυμίαν ἀναμύσει, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμῆσαι, πόνῳ ἐμπίπλῃται πρὶν ἢ πᾶν, ἐδίξῃται, πρὶν ἢ διψῇ, πίνῃται. Misera vero tu, ait, quid boni habes? aut quam delectationem nosti, quum nihil horum causâ facere velis? quæ jucundorum appetitum non expectas, sed prius, quàm appetas, omnibus repleris: priusquam esurias, comedis; priusquam sitias, bibis. Et infra --- Esi δὲ τοῖς μὲν ἡμῶς φίλοις ἡδεῖα μὲν καὶ ἀπαραμύων σίτων καὶ ποτῶν διπλαῖοντες ἐτέχνηται γὰρ ἕως ἡν ἐπιθυμῶσιν αὐτῶν. ὕπνος δὲ αὐτοῖς παρέπι ἡδῶν, ἢ τοῖς ἀμύχοις. ὅτε διπλαῖοντες αὐτὸν ἀχθόμεται, ὅτε 2/3 τούτων μετῴσιν τὰ δέοντα ποσότηειν. Est etiam amicis meis cibi & potus perceptio, juavis pariter & elaborati nihil habens. Expectant enim, donec appetant. Idem somnum capiunt juaviorem, quam otiosi: ac neque excitatos se moleste ferunt, neque somni causâ,
quæ

quæ agenda necessariò sunt, omittunt. Xen. Mem. II. 1. Hic vero pro κατὰ MS malè legit μετά.

Ibid. l. 11. ἴχοντας.] Libri Basil. minus venustè ἰχοντας. Mox MSSi pro ἀπερξαζέμεναι habent ἐρξαζόμεναι: alter quoque librarii culpâ pro τοῖς ὃ δὴ χρυσίοις dat τοῖς δὲ δημίοις, ubi planè excidit τῶ χρυσίοις antepenultima.

Ibid. l. 16. ἀολαοεῖς.] Malè MSSi εὐλαοεῖς.

P. 74. l. 1. ἐπικέμεροι.] Basil. altera φαίνονται ἐπικέμεροι, quod planè otiosum, si ἀπὸ τῆς κριτῆς repetas δοκῶσι. Mox impressi omnes μετὰ π: at MSSi μετὰ π τοι, quod elegantius. — l. 7. pro ἐξῆς Basileenses habent εὐθὺς, & l. 12. pro ὑπὸ τῆς θείας, ἀπὸ τ. θ.

Ibid. l. 14. ἐκ κρεάδων θυλάκιον, ἐδὲ ξίτης αἵματι. Phrases istas à veteribus mutuas accepit Gemistus. Bene nota Anaxarchi præclara illa vox, cum Tyrannus Nicocreo ferreis cum malleis cædi jusserat — Πτίσσε τὸ Ἀναξάρχου ΘΥΛΑΚΟΝ, Ἀναξάρχον ὃ ἐκ πλῆθους (sive πτίσεις, ut legit Menagius.) Tunde Anaxarchi Sacculum, nam Anaxarchum non tundis. Diog. Laert. IX. 59. Ita M. Antoninus Corpus ait esse λυθρον ἐν ΘΥΛΑΚΩ, sanie in Sacco. VIII. 37. Pari modo Synesius — Δεῖσαν δὲ ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἐνταῦθα τὸ φιλοσοφίας ὄφελος, τὸ μηδὲν ἡγέσθαι δεῖν ἀναχωρῆσαι τοῦ ΘΥΛΑΚΙΟΥ ΤΩΝ ΚΡΕΥΛΙΩΝ. Cum verò oportet mori, hic philosophiæ utilitas ἔσθ' fructus est, non existimare grave ἔσθ' acerbum recedere à Sacculo Caruncularum. Epist. 132. Epictetus de homine timido & abjecto loquens — πῶς γὰρ ὅτι πτωχὸς ὁ τοῦτος ἐστὶ, καὶ ΞΕΣΤΗΣ ΑΙΜΑΤΙΟΥ, πλείον δ' ἐδέν. Talis enim reverà cadaver est, ἔσθ' sanguinis Sextarius; ac præterea nihil. Arrian. I. 9. Porro notandum est, veteres scriptores, (quos in hâc quoque re sequitur Gemistus,) cum de rebus, quas parvi pendebant, verba facerent, diminutivis uti; ut in locis suprà citatis, & alibi sexcenties; (vide clariss.

riff. Uptoni notas in Arrian. I. 7. p. 7.) interdum verò eis uti *λογικὰς*, ut Catullus ubique in Carmi-
nibus.

Ibid. l. 15. *οἱ καὶ ψυχὰς ἔσμεν λογικὰς, ἀθάνατοι.*] Ita impressi omnes, & MSSrum alter. Alter legit *ψυχὰς ἔσμεν λογικὰς ἀθάνατοι*, quasi dixisset Gemistus, *nos secundum animas nostras rationales esse immortales*: quod nescio an verius sit.

P. 76. l. 6. *κτῆμασί τε καὶ χρήμασιν.*] Basileenses legunt *χρήμασί τε καὶ ποσὺν γούμωσιν.*

Ibid. l. 17. *ἡ ἑκάστη ἀξιοτίμηται.*] MSSi & Cante-
rus, *ἡ ἑκάστη αὐτῆς τῆ θεῆς ἀξιοτίμηται*: quæ tamen vo-
ces redundare videntur, cum protinus addit auctor, *ἀξιοτίμηται ἡ αὐτῆς ὁ ἀγαθὸς*, i. e. *à Deo*. At de hac re audi Epictetum --- *μανθάνειν ἑκάστη ἕτω θέλειν, ὡς γίνεται. Πῶς δὲ γίνεται; ὡς διατίθει αὐτὰ ὁ ἀξιοτάτος.* διατίθει δὲ θεὸς εἶναι καὶ χειμῶνα, καὶ φορὰν καὶ ἀφορίαν, καὶ δούλιον καὶ κακίαν, καὶ πῦσας τὰς τοιαύτας ἐναντιότητας, ὑπὲρ συμφωνίας τῶν ὅλων. *Discere ita velle fieri omnia, ut fiunt. Quomodo autem fiunt? Ut ea disposuit is qui disposuit. Sic autem disposuit, ut æstas esset ἔσ' hyems, ut fertilitas ἔσ' sterilitas, ut virtus ἔσ' vitium, ἔσ' omnes id genus contrarietates, propter totius concentum.*

Arrian. I. 12.

P. 78. l. 4. *λόγον δαίμονιον.*] Quæstionem de malo-
rum causâ, perobscuram sanè & perdifficilem, obiter attingit; eaque fieri scribit, vel ut emendentur vitia, vel ut exerceantur virtutes. Hinc in libello *περὶ ἐι-
μαρμόρων* (prout exstat in Camariotæ Orationibus Lugd. Batav. editis 1721.) ipse hæc habet — *ἐπεὶ γὰρ ἔχ' οἱ τοῦ τ' ἦν, μὴ ἀμαρτάνειν πάντως τὸν ἀνθρώπον, τοῖς τοῖς πᾶσι με-
νόμα, ἐκ τῆς θεῆς καὶ ἐπικέρους φύσεως σωζέτον, ἀλλ' ἰδοὺ το-
τε μὲν ἂν, κατὰ τὸ θεῖον τὸ ἐν αὐτῷ, ἐπὶ τῷ τῷ συνελθόντι
ἀφομοίωσιν ἀγάρμοροι, εἰ τὲ πρᾶξιεν ἔμκακρῶς ζῆν το-
τε δ' αὖ ὑπὸ τῷ θεῷ τῷ ἐν αὐτῷ κατκατώμνορον, ἐτέ-
ρω*

ρως αὐτὸν πρᾶττεν· βοήθειαν πῶς αὐτῷ, καὶ πῶς αὐτῷ τὴν χαλ-
 σιαν ἐπαγορεύσιν τὰς θεὰς μεταχειρόμεται· ὥς ποτε τῷ κε-
 λαδῶναι τε καὶ δίκῳ δεδωκέναι, ἀπαλλαγῆναι τῆς χαλκίας
 (οἷον καὶ νόσος σώματος, δηκτικῆς τε καὶ ἀνιστοῦσιν ποτὶ φαρ-
 μακίῃς) ἀμεινόν τε πράττειν ἤνοιτο, καὶ ἐλευθερίας ἀντὶ δου-
 λείας μεταλλάξαι. Quoniam enim fieri aliter non poterat,
 quin aliquando delinqueret homo, qui ita erat compara-
 tus, atque è divinâ & caducâ naturis compositus; oport-
 tebat vero eum aliquando secundum id quod erat in ipso
 divinum, ad cognatæ naturæ imitationem excitatum, be-
 ne agere, vivereque beatè: interdum vero à naturâ ab-
 reptum mortali, aliter rursus agere: (dicendum est) ei
 quoddam subsidium Deos dedisse, & hanc correctionem
 pœnarum ope effecisse: ut etiam dum punitur ac pœnas
 dat, liberatus à vitio, (velut à corporis morbo morden-
 tibus ingratisque medicamentis,) agat aliquando felicius,
 & libertatem cum servitute commutet. Orat. II. Sic
 Cebes ille Thebanus in Tabulâ, postquam homines
 malos Pœnæ, Mæstitiæ, Ærumnæ, cæterisque ejus-
 modi tradidit, Pœnitentiam mox inducit, quæ ad me-
 liores Opiniones Cupiditatesque, immo ad veram E-
 ruditionem viam eis monstret. De rebus autem ad-
 versis, quæ virtutem quasi evocent & exercean, Epi-
 ctetus sub personâ viri verè boni sapientisque hæc effa-
 tur --- ἐπὶ τέτοις μὲν νῦν μὲν εἰσπαύσαι ἄρα (ὁ Ζεὺς scil.)
 νῦν δ' ἐκὰς πέμπει, πένοντα δεικνύσει τοῖς ἀνθρώποις, διὰ
 δόξης, νοσῶντα, εἰς Γύαρον πέμπει, εἰς δεσμωτήριον ἐσά-
 γει, & μισῶν (μὴ ἤνοιτο· τίς δὲ μισεῖ τὸ ἄριστον τὸ ὑπηρε-
 τῶν τὸ ἰαυτῷ;) & δ' ἀμελῶν (ὅς γε καὶ τὸ μικροτάτων π-
 νος ἀμελεῖ) ἀπὸ τῆς γυμνασίου, καὶ μάστιγος παρὰ τὰς ἀλλὰς
 ἁρμόδους. His de causis me nunc huc ducit (Jupiter)
 nunc alio mittit, pauperem ostendit hominibus, sine im-
 perio, ægrotantem, in Gyara mittit, in carcerem con-
 jicit. non ex odio, absit: quis enim ministrum suum op-
 titum oderit? neque ex negligentia; quippe qui ne mi-
 nutissima

nutissima quidem negligat : sed exercendi mei causâ, & per me testificandi cæteris. Arrian. III. 24. Vid. etiam ejusd. I. 6.

Ibid. l. 5. τοῖς μὲν ἡμῶν.] Malè hæc absunt à MSSis. Idem dant l. 8. ὑποκρίνεται σώματι, & l. 11. pro σωματικῶς, σῶμα ἀσκησῶς.

P. 80. l. 2. δόξαι καὶ ἀδοξία.] Vox ista pluralis δόξαι non proprias cujusque opiniones, sed famam, gloriam, atque hominum de nobis existimationem significat ; id quod, etsi minus obvium, auctoritate tamen satis validâ defendi potest. Ipse Epictetus (quem noster passim sequitur) primo in limine Enchiridii --- ὅτι ἐφ' ἡμῶν ὅ, τὸ σῶμα, ἡ κτῆσις, δόξα, δόξα. In nostrâ potestate non sunt, corpus, possessio, gloria, magistratus. Quam veram esse lectionem, contra Meibomium, satis superque testatur Simplicius in commentario ; cujus hæc sunt verba --- καὶ αἱ δόξαι ὅ αἱ περὶ ἡμῶν ἐξ ἐφ' ἡμῶν εἰσι. Existimatio quoque de nobis non sita est in nobis, ut vertit Wolfius. Platonem subjungimus, gravissimum illum (ut ait Cicero) dicendi auctorem & magistrum -- ἐτι τε ζῶντας εἰς κακὰς δόξας ἀγρεύουσιν, quod reddit Ficinus, *viventes etiam infamiâ notant*. De Repub. II. p. 595. Adi optimos lexicographos, H. Stephanum & R. Constantinum.

Ibid. l. 3. ἡδὴ.] MSSi εἶδη, quasi dixisset *species humaniores*. Mox iisdem deest verbum ἡμῶν, & l. 6. pro δόντως habent ὄντως.

Ibid. l. 7. ἥτε μετελότης.] ἥτε μετελότης ἐν αὐτοῖς, τὸ πρέπον τε καὶ ἀρμόττον σώζουσα ἑκάστης, παιδεύει πρῶτον καὶ τ. λ. Sic Canterus & MSSi omiſſis vocibus εἴη αὖν & γὰρ, deletâque periodo post ἑκάστης.

Ibid. l. 14. ἐπὶ τοῖς καλοῖς δόξαις.] Δόξαι ὅ ἐξ ἡμῶν πάντων ἀνθηκτίον, ἀλλὰ τὸ ἀπολογεσθῆναι τῇ φύσει βιῶντων μόνον. Porro nec à quibuslibet existimationem esse capeſſendam, sed ab eis tantum, qui naturæ consentaneam

neam vitam agunt. Marc. Antonin. III. 4. Quod autem mox legitur, ἐπὶ ΚΕΝΟΙΣ πονεῖν, legit MSSrum alter ἐπὶ ΚΑΙΝΟΙΣ: quæ vox cum parum commoda sit, legendum fortasse ἐπὶ κτηνοῖς; ac si locutus esset de eâ famâ, quam consequimur propter ea, quæ nobis communia sunt cum cæteris animantibus: qualia sunt movendi sentiendique facultates, corporis pulchritudo, robur &c. Nam (ut ait Epictetus) --- Πολλὰ μὲν -- ὧν ἐξαλείφεται χρεῖον εἶχε τὸ λογικὸν ζῶον· πολλὰ δὲ ΚΟΙΝΑ ἐνέχουσιν ἡμῖν καὶ πρὸς τὰ ἄλογα. *Multa quidem -- quorum præcipue opus fuit animali rationali; multa vero nobis cum brutis communia invenies.* Arrian. I. 6. Ferri tamen potest recepta lectio, si ad res vanas ac nullius pretii referatur.

P. 82. l. 5. πολλὰ.] Basil. altera πάλαι. Mox ἂν post ἥτιον deest MSStis.

P. 84. l. 1. ἐργονόμιας δόξας.] Vox δόξας hic significat opiniones, non ut supra, honores sive gloriam.

Ibid. l. 5. αἰμύχανον ἀλλὰ τι δρᾶν παρὰ τὸ φαινόμενον ἀγαθόν.] Τί ἐτι τοῖς πολλοῖς χαλεπύνονται; Κλίπ'), φησιν, εἰσι καὶ λωποδύται. Τί ἐστι τὸ κλίπ') καὶ λωποδύται; πεπλάνηται πρὸς ἀγαθῶν καὶ κακῶν. Χαλεπύνειν οὖν ὃς αὐτοῖς, ἢ εἰεῖν αὐτούς; ἀλλὰ δεῖξον τί τὸ πλάνη, καὶ ὅψι πῶς ἀφίστανται τῷ αἰμυκτημάτων. ἂν δὲ μὴ βλέπωσιν, εἰδὲν ἔχουσιν ἀνώτερον ἢ δοκῆντος αὐτοῖς. *Quid vulgo adhuc succensemus? Fures, inquit, sunt & grassatores. Quos mihi fures dicis? quos grassatores? errant in iudicio bonarum & malarum rerum. Num igitur succensere illis oportet, an potius misereri? ostende modo errorem, & videbis ut a peccatis desistant. at si non vident, nihil suâ opinione habent antiquius.* Arrian. Epict. I. 18. Vide etiam Marc. Antonin. VII. 26. 63.

Ibid. l. 8. τῆτο αἰδωῶντοι.] τῆτο ποιῶν ἀδύνατοι Basil. altera. Mox pro ταύτῃ MSSi ταύτῃ.

Ibid. l. 13. ὃ δ' ὀλιγωρῶν μὲν ἡδυνῶν.] Sententia satis obscura, quia continuationi sermonis tot res mediæ interveniunt. Nos ei lucem afferre conati sumus, parenthesin notando.

Ibid. l. 14. μεμενηκὸς ὃ φέρειν.] Omnia hæc usque ad vocem μετιῶν in MSSrum altero desiderantur, nec non quæ mox sequuntur à voce ποιεῖν usque ad vocem καλῶς, errore manifesto librariorum.

Ibid. l. 17. εὐκρινωνικώτερος εἴη.] Qui verè magnanimus, idcirco justus. Hinc Epictetus --- Εγὼ εἰ ἔχων ἐξ ἑμαυτῆ λαβῶν τὸ μεγαλόφυχον καὶ θηναῖον, αἶχρον παρὰ σὺ λαβῶ, καὶ δ' ἐγυρεύειν, ἢ ἀρχῶν τινα; μὴ θύοιτο. καὶ ὅπως ἀνελθὴντος ἐσσεύμαι τῷ ἑμῶν κτημάτων. Ego igitur cum magnum & generosum animum à meipso accipere possim, à te agrum & argentum, aut magistratum accipiam? Absit. Equidem non ero mearum possessionum adeo ignarus. Arrian. Epict. I. 9. Pro voce εὐκρινωνικώτερος MSSrum alter habet εὐκρινωνητότερος.

P. 86. l. 12. σωτήρὸς τε αἰρετῆρος ἔστι εὐεργέτης τὸ μέρος.] Ita Epictetus --- πεπαῖσαι ἐν πολλῇ ἡγεμονίᾳ, καὶ δοκῇ ἐν πεπεινῇ τινι χώρῃ· ἀλλ' αἰ βελούτης. In magnâ constitutus es præfectura, atque haud in humili loco; sed perpetuus es senator. Arrian. III. 24.

Ibid. l. 13. ἔτω τε.] ἔτως Basileenses.

Ibid. l. 14. λυσitteλοί εἰκέν τῷ ὅλῳ.] Basileenses, λυσitteλοί. Τὸ δ' λογικὴν ζῶον ἀφορμὰς ἔχει ὡς ἀναλογισμὸν τῶν πάντων, ὅτι τε μέρος ἐστὶ, καὶ ποῖόν τι μέρος. ἔστι οὖν καὶ τῷ μέρει τοῖς ὅλοις εἰκέν ὡς καλῶς. Animal verò rationis particeps facultatem habet isthæc omnia considerandi; se & partem esse, & certam quandam partem, & decere ut partes cedant universis. Arrian. Epict. IV. 7. Mox ἀποδιδόντι edimus, secuti Basileenses; pro quo Editio Canteriana corruptè legit ἀπειδιδόν: MSSsti vero habent ἀποδιδόν. Quod autem ait --- ἀεὶ μεμνημένον εἶναι, καὶ ὀλιγαῖσιν τῷ ὅλῳ σιμαίον, pari modo Antoninus ---

τί ἐστὶ μοι τὸ ἡγεμονικὸν μου; --- μήτι κενὸν νοῦς ἐστὶ; μήτι
 ἀπλῆτον καὶ ἀποσπασμῶν ἡγινώσις; *Quidnam est mi-*
hi nunc mens mea? --- nunquid est intellectu vacua?
nunquid à societate communi soluta & reclusa? X.
 24.

P. 88. l. 4. ἀφ' ἑρέιν.] MSSi ἀφ' ἑρεί, ut mox e-
 tiam μεταχειρίζοντι pro μεταχειρίζοντα.

Ibid. l. 8. καὶ ἅμα χειριστῶν εἶναι τῶν περὶ τὸ ἀνθρώ-
 πινων θεωρίαν.] Malè defunt hæc Basileensibus. De
 hominum vero inter se cognatione vide quæ supra no-
 tavimus. p. 127. 131.

Ibid. l. 12. μικράν.] MSSi μακράν: & l. 14. pro
 κρατίζω, κρατίζων. Basileenses & Canterus pro λογικῶν
 legunt λογικῶν.

Ibid. l. 16. τί τέ ἐστιν ἡγεμονία.] Malè MStus εἰ τέ ἐστι
 ἡγεμονία.

P. 90. l. 8. πρὸς τὸ ἐγγυῆς.] πρὸς συγγυῆς MSSi,
 omiffa voce τὸ. Mox iidem pro περὶ ποιερῶν legunt
 ποιερῶν.

Ibid. l. 13. καὶ ἡ ἐμπάσα ἡγεμονία.] Basileenses καὶ ἡ ἐμ-
 πασα γε.

Ibid. & ibid. ἡγεμονία.] MSSi ἡ καὶ ἐς ἄν. Utraque le-
 ctio ferri potest. Pro ἀπερ αἰσθητικῶς ἡδὴ μετέχῃ, Can-
 terus legit ὥστερ ἂν αἰσθητικῶς ἡδὴ μετέχῃ. Mox pro αἰ-
 τῶν αὐτῶν τὸ αἰσθανόμενον (ut legunt MSSi) Basīl. dat αἰ-
 τῶν αὐτῶν αἰσθανόμενα. Ea est loci sententia: nulla in-
 animatis inter sese communis vitæ intercedit societas;
 longè autem aliter animalibus usu venit; quippe qui-
 bus dati sensus, primo sibi quodque, deinde & aliis
 concilians.

P. 92. l. 3. ὡς τὸ πρὸς οὐ καὶ λαλῶ.] Loco perob-
 scuro (fortasse etiam corrupto) nos interpungendo &
 parenthesin notando, lucem aliquam adferre conamur.
 Nullam opem ferunt Codices vel impressi vel MSSi.

Ibid.

Ibid. l. 10. *πίπε αὐ κρείττω περ ἥν.*] Diversis rerum generibus, diversa, quibus starent, principia assignabant Stoici: rebus infimis, ut lapidibus, & glebis terræ, ἔξω: plantis φύσις: animantibus ψυχῇ: denique hominibus λόγῳ: λόγῳ vero omnium principiorum non modo præstantissimum esse, sed maximam in se conjungendi ac uniendi vim habere, ideoque tali principio Universum hoc contineri. *Ἡνωμένον τοίνυν ἐστὶ πᾶν καὶ ὁ κόσμος. ἀλλ' ἵπτα τ' ἠνωμένων σωματων τὰ μὴ κατὰ ψυχῆς ἐξέως σπεύχεται, τὰ δ' ὑπὸ φύσεως, τὰ δ' ὑπὸ ψυχῆς καὶ ἐξέως μὲν, ὡς λίθοι καὶ ξύλα· φύσεως δὲ, κατὰ φύσιν τὰ φυτά· ψυχῆς δὲ, τὰ ζῷα· πάντως δὲ καὶ ὁ κόσμος κατὰ τινος τούτων ἀφικροταί* --- ἀλλ' εἰ δόξῃ ἐπὶ φύσιν ἢ τ' ἡγεμονίᾳ διοικῆσαι, νοεῖα τε ἔσται καὶ ἀσώβητος, καὶ ἀθάνατος. τιμωρὴ δὲ πυχρὰν ἔσται, θεὸς ἐστίν. *Unitum est ergo corpus etiam mundus. Sed quoniam ex unitis corporibus alia quidem continentur à solo habitu, alia autem à naturâ, alia verò ab animâ: Et ab habitu quidem, ut lapides Et ligna: à naturâ autem, ut plantæ: ab animâ autem, ut animantia: omnino mundus quoque ab aliquo ex iis continetur. --- sed si est optima Et præstantissima natura quæ mundum administrat, ea est Et intelligens Et bona Et immortalis. Quæ autem existit ejusmodi, est Deus.* Sext. Empir. IX. p. 570. *Τὰ πλεῖστα ὧν ἡ πλεθὺς θαυμάζει, εἰς ἡλικιὰ καὶ ἀνάγκη, τὰ κατὰ ἐξέως ἢ φύσεως σπεύχονται, λίθοι, ξύλα, σκυλαί, αἰμπίλοι, ἐλάια· τὰ δὲ κατὰ τὸν ὁλίγον μετεωριότερον, εἰς τὰ κατὰ ψυχῆς οἶον, ποίμνας, ἀγέλας· τὰ δ' ὑπὸ τ' ἐπὶ χαρμίστρῳ, εἰς τὰ κατὰ λογικῆς ψυχῆς. Eorum quæ vulgus hominum admiratur, pleraque ad generalissima rerum capita referuntur, quæ vel formâ merâ vel naturâ continentur; qualia sunt lapides, ligna, ficus, vites, oleæ: quæ autem moderatiores paulo suspiciunt, ad ea referuntur, quæ animâ sunt prædita, veluti greges Et armenta: quæ vero politiores ad hæc afficiunt, ad ea pertinent, quæ animâ continentur*

tur rationali. Marc. Antonin. VI. 14. Όσα κινῆ πινθ-
 μιτέχει, ὡς τὸ ὀμβρῆες πνεύδει. τὸ γῆρας πᾶν ἐπὶ ἐπὶ
 γῆν, τὸ ὕψος πᾶν σύρρειν, τὸ αἰετῶδες ὀμβρῆας. --- Ἐ τοίνυν
 πᾶν τὸ κινῆς νοερῶς φύσεως μετοχῆν, ὡς τὸ συγγῆδες ὀ-
 μβρῆας πνεύδει, ἢ καὶ μᾶλλον. ὅσα γὰρ εἰς κρεῖττον παρὰ τὰ
 ἄλλα, τοσαύτω καὶ ὡς τὸ συγκινασθαι τῷ οἰκείῳ καὶ συγ-
 κῆσθαι ἐτοιμότερον. εὐδὺς γὰρ ἐπὶ μὲν τῷ ἀλόγων εὐερίῃ σμή-
 νῃ, καὶ ἀγγέλοι, καὶ νεοσοτροφίᾳ, καὶ οἷον ἐρωτες. ψυχὰς
 γὰρ ἡδὴ ἦσαν ἐνταῦθα, καὶ τὸ συναγωγὴν ἐν τῷ κρεῖττον ἐπι-
 τεινόμενον εὐρίσκετο, οἷον ἔτε ἐπὶ φυτῶν ἦν, ἔτε ἐπὶ λίθων,
 ἢ ξυλῶν. ἐπὶ δὲ τῷ λογικῶν ζώων, πολιτείᾳ, καὶ φιλίᾳ, καὶ
 οἰκίᾳ, καὶ συλλογῇ, καὶ ἐν πολέμοις σωτηρίᾳ καὶ ἀνοχῇ. ἐπὶ
 δὲ τῶν εἰς κρεῖττονων, καὶ ἐκδιεσηκῶτων τρόπον τινα ἐνωσις
 ἔπαισῃ, οἷα ἐπὶ τῷ ἄσπρῳ. ἔτως ἢ ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐπανόστα-
 σις συμπαθεῖαν καὶ ἐν διεσῶσιν ἐργάζεσθαι ἰδύνατο. Quæ-
 cunque aliquid in commune participant, ad id quod est
 generis ejusdem secum promptè feruntur. ad terram mo-
 le sua fertur terrestre quodvis; in idem confuit humi-
 dum omne: Ἐ ἀereum itidem quodcunque. --- Proinde
 Ἐ quicquid naturæ intellectualis est in commune parti-
 ceps, ad sibi cognatum pariter, vel multo magis etiam,
 promptè fertur. quo est enim rebus aliis præstantius,
 hoc est promptius ei, quod sui generis est, commisceri Ἐ
 cum eo quodammodo coalescere. hinc apud irrationalia
 existunt examina, armenta, pullorum educationes, Ἐ
 quasi amores quidam, etenim istis animæ insunt; itaque
 in subiecto præstantiori vis illa congregativa intensior
 reperitur, quam in stirpibus, lapidibus, aut lignis. hinc
 Ἐ in rationalibus, respublicæ, amicitia, familia, con-
 cilia; item belli tempore scædera, Ἐ induciæ. quin Ἐ
 in præstantioribus adhuc, licet modo quodam à se invicem
 distitis, in astris nempe, unio tamen quædam existit.
 ita sortis præstantioris eminentia etiam in distantibus
 affectionem ad se invicem mutuam producere valuit. E-
 jusd. IX. 9. Vide etiam X. 2.

Nos eò diutius his immorati sumus, quò clarior in re gravissimâ fieret Gemisti sententia.

Ibid. l. 12. *ὡς ἔχει πολίτης ἀρχαίης.*] De eo cive loquitur, quem vocat Antoninus -- *πολίτην πόλεως τῆς αὐτοῦ πόλεως, ἢς αἱ λοιπὴ πόλεις ὡς περ οἰκίαι εἰσιν.* Civem civitatis superuæ illius, cujus reliquæ civitates istæ, quasi familiæ existunt. III. 11. *Ἔστι enim κοινὴ οὐσῶν κοινὴν τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων οἰκίαν, αὐτὴ ἡ πόλις καὶ ἡ πόλις.* Scli enim ratione utentes, jure ac lege vivunt. Cic. de Nat. Deor. II. 62. Vide etiam Arrian. Epict. II. 5. III. 24.

P. 94. l. 4. *ὡς τὸ ἴδιον μάλα σὺ ζῆσθαι.*] Καθόλου τε τοιαύτῳ φύσιν ἔχει λογικὸν ζῷον κατεσκευασμένον, ἵνα μηδέτις τῶν ἰσίων ἀρχαίης διωκτῶν πυχρῶν, εἰ μὴ πῶς τὸ πρῶτον ὡφέλιμος ἀποφύγεται. ὥτως ἐκείνῳ ἀχθίνῳ γίνεσθαι, τὸ παῖτα αὐτῷ ἐνεκεν ποιεῖν. Denique animal ratione præditum sic omnino instruxit, ut nullo suo bono potiri posset, nisi aliquid utilitatis in commune afferret. sic privatae utilitatis studium à communitate non excluditur. Arrian. Epict. I. 19.

Ibid. l. 10. *ἀντιδοκίμῳ.*] Sic Basileenses; pro quo Canterus *ἀντιδοκίμῳ*, sensu planè alieno: neque enim de Infortunio, sed de Superstitione loquitur Pletho. Mox MSSi pro *παρὰ* dant *ἐξ*, & l. 14. pro *ἐαυτοῖς*, *ἐαυτοῖς*.

Ibid. l. 15. *ὡς δὲ τοῦ θεοῦ τινὸς τῶν τῶν πᾶσι θεῶν.*] Huc spectant ipsius Dei verba in sacris Scripturis. Si esuriero, non dicam tibi: meus est enim orbis terræ, & plenitudo ejus. Nunquid manducabo carnes taurorum? aut sanguinem hircorum potabo? Immola Deo sacrificium laudis: & redde altissimo vota tua. Psal. XLIX. V. 13. 14. 15. Vide quæ supra notavimus ad vocem *ἐκείνου*. MSSi pro *τινὸς τῶν τῶν* habent *πᾶσι θεῶν*, & p. 96. l. 1. pro *ἐξ* alter dat *ἐξ*. Porro l. 4. ejusdem paginae pro *αὐτῶν* *πᾶσι* legunt Basileenses *μὴ τῶν*, &

& l. 6. pro πάντα τε, πάντως δὲ, & l. 16. pro τοιαῦτα, τοιαῦτα.

P. 96. l. 17. οὐτὲ ἀγαθὰ, οὐτὲ κακὰ εἶναι κενόπαξι.] Eadem Stoici, qui suam hanc de rebus externis doctrinam à Socraticis acceperunt. Εν κεφαλαιῳ δ', ἐφ' ᾧ Κλεινία, κινδυνεύει σύμπαντα ἃ τοπρώτων ἔφαμεν ἀγαθὰ εἶναι, & ἀπὸ τούτου ὁ λόγος αὐτοῖς εἶναι, ὅπως αὐτὰ γε κατ' αὐτὰ πέφυκεν ἀγαθὰ εἶναι, ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ὥσ' ἔχει· εἰν μὲ αὐτῶν ἡγήται ἀμφοτέρω, μείζω κακὰ εἶναι τ' ἐναντίων, ὅσα δυνατώτερα ὑπερβαίνειν τῶ ἡγεμόνι κακῶ ὄντι. εἰν δὲ φρονήσις τε καὶ σοφία, μείζω ἀγαθὰ· αὐτὰ ὃ κατ' αὐτὰ, εὐδαιμονία αὐτῶν εὐδενὸς ἀξία εἶναι. Nostri igitur sermonis summa (inquam) eo redit, Clinia, ut omnia quæ prius bona appellabam, non mihi quidem videantur eo modo esse bona, quemadmodum instituta de ipsis ferebat oratio, ut nimirum ipsa per seipsa suapte naturâ sint bona: sed hoc fere modo videntur comparata, itaque de illis constituendum videtur: si quidem illa veluti dux atque præses inscitia regat, majora nimirum mala existere, quam ea, quæ sunt illis contraria, quanto efficacius sceleris adjuncta improbo duci sumministrare possunt: sin vero prudentia & sapientia, majora bona. Ipsa verò per se suâque vi neque bona neque mala censerî posse. Plat. Euthydem. p. 281. Edit. Serran. Vide etiam Ceбетis Tabulæ finem ex editione Gronovianâ Amst. 1689. longe omnium præstantissimâ, quippe quæ sola Ceбетem exhibeat integrum, suisque partibus absolutum. Nec prætermittendus Terentius:

Quid relinqui est, quin habeat quæ quidem in homine dicuntur bona?

Parentis, patriam incolumem, amicos, genus, cognatos, divitias:

Atque hæc perinde sunt ut illius animus, qui ea possidet:

Qui uti scit, ei BONA; illi, qui non utitur rectè

MALA. Heauton. Act. I. S. 2. V. 18,

T

Brevius.

Brevius aliquanto Stoici. ΑΙ ΥΛΑΙ ΑΔΙΑΦΟΡΟΙ· ἢ
 ὃ ΧΡΗΣΙΣ αὐτῶν ΟΥΚ ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ. Res ipsæ qui-
 dem sunt indifferentes : sed earum usus non est indiffe-
 rens. Arrian. Epict. II. 5.

P. 98. l. 3. δέοντι καὶ δεῖται.] MSSi δέοντι ἀρετῇ, omif-
 so καί. Mox post ἡμῖν Basileenses addunt voces οἷον τε
 εἶται, quæ redundare videntur.

Ibid. l. 13. μελέτης τε καὶ ἀσκήσεως.] Hoc ex mente
 Aristotelis --- γίνεσθαι οἱ ἀγαθὸς οἰονταί, οἱ μὲν ΦΥΣΕΙ,
 οἱ δὲ ΕΘΕΙ, οἱ δὲ ΔΙΔΑΧΗ. τὸ μὲν ἐν τῇ φύσει, ὁ δὲ λόγος καὶ ἡ διδασκί-
 ας ὅς ἐστιν ἡμῖν ὑπάρχουσα, ἀλλὰ διὰ τὴν ΘΕΙΑΣ ΑΙΤΙΑΣ
 τοῖς ὡς ἀληθῶς εὐτυχίᾳ ὑπάρχει. ὁ δὲ λόγος καὶ ἡ διδασκί-
 ας μή ποτε σὺν ἐκείνῃ ἔχουσι, ἀλλὰ δὲ πρὸς τὴν καλῶς γαίῃ καὶ μι-
 σῶν, ὡς γὰρ γινώσκουσιν τὸ ἀπὸ φύσεως. Bonos autem
 fieri putant alii Natura, alii Consuetudine, alii Do-
 ctrina. Quod igitur à naturâ tribuitur, in nobis mini-
 me situm esse, sed ab aliquâ divinâ Causâ profectum in-
 esse in iis, qui revera sunt fortunati, perspicuum est.
 Oratio autem ὅτι doctrina ne non peræque in omnibus
 valeant, sed oporteat animum auditoris, ut humum, quæ
 seminis alendi facultatem habitura est, consuetudine an-
 te subigi ὅτι excoli, ut recte lætetur, rectèque oderit,
 verendum fortasse est. Ethic. Nicom. X. 9. Vide e-
 tiam Plat. Menon. p. 99. Edit. Serran.

Notandum autem est Gemistum, peractis Virtutum
 definitionibus, ad earum fontes monstrandos transire,
 atque ita demum finem operi imponere.

Ibid. l. 14. ταύτῃ τε.] Desunt hæc Basileensibus us-
 que ad vocem ἀπὸ φύσεως. Mox l. 16. MSSis deest τε-
 λείως.

P. 100. l. 4. τὸ δὲ τῶν ἑθῶς καὶ ἡθῶς.] Ita Codices MSSi :
 Basileenses legunt τὸ δὲ τῶν ἡθῶς, omissis sequentibus,
 καὶ τῶν ἀρίστων ἐγκρατειῶν, ταυτὸν. Canteri editio iis-
 dem caret ; sed pro ἡθῶς rectius legit ἑθῶς : porro ha-
 bet

bet (quod MSSrum quoque alter) pro ἀποφύνας, ἀποφύνας. Respexisse videtur Pletho præclarum illud Pythagoræ præceptum --- εἰς βίον ἀεισεν, ἡδὺν δὲ αὐτοῖς ἡ σωτήρεια ποιήσῃ. *Delige vitæ rationem optimam, Et suavem eam consuetudo faciet.* Plutarch. de Exil. p. 602. Nos vero locum vix sanum, viris καταικατέραις olim commendandum linquentes, typis mandavimus, prout exstat in MSStis.

P. 102. l. 1. ἐπίλογος τῶ ῥηθέντων.] Etsi vix sint hæc ab auctoris manu, cum tamen ad meliorem totius opusculi intellectionem conferant, non prætermittenda esse censuimus. Pro ἐπίλογος τῶ ῥηθέντων MSSti habent διαίρεσις δυνάτων, atque addunt, ὅρα καὶ τὸ ἀποχρηστικόν, id quod mox subit. Exhibent quoque editiones Basil. Γνωμικόν, ut vocatur; quod, nequid editioni nostræ desit, subjungi curavimus.

Γνωμικόν.

Πρέποι δ' ἂν εὐπόρῳ μὲν διατεῖσθαι, ἀπερεντὶ δὲ λαμβάνειν, ἔαν δ' ἄπορεῖ· καὶ σοφωτέρῳ μὲν διδάσκειν, ἀμαρτάνει δὲ διδάσκεισθαι· καὶ αἰμείνονι μὲν ἀνδρὶ ἐπαινοῦσθαι ἐξαμαρτάνοντα, χείροσι δὲ ἐπαινοῦσθαι.

Sententiosum Dictum.

Decet autem locupletem dona dare; egenum vero accipere id quo eget: ac sapientiozem quidem docere; rudem autem discere: Et virum bonum, eum qui delinquit, corrigere; eum autem qui deterior est, correctionem admittere.

F I N I S.